

BUKU DIA NTUNDU DIA MOSE

DIETAWO

ETATELU

Etungelu

1 Ntunduntundu Unyashungu akatungi ulungu la kete. 2 Etena kako andja aki anyanya ndu atalongoswama. Andja tshe aki udjima utu. Nyuma ka Unyashungu aketetaka ladiku dia ashi tshe. 3 Unyashungu akati ati: Usasi ayali. Ku usasi akayala. 4 Ndi akenyi ati: Usasi ololo. Ku ndi akatanya usasi la udjima. 5 Ndi akole usasi ati: Yanyi; ndu udjima ati: Utshu. Dikolo diakayala, pindju kakayala. Oso aki lushi la ntundu.

6 Unyashungu akati ati: Dungulungu diayali, dia mbatanya ashi. 7 Ndi akakitsha dungulungu dia mbatanya ashi wa la tshina la wa ladiku. Ku dikambu so diakayala. 8 Ndi akole diku dia dungulungu ati: Ulungu. Dikolo diakayala, pindju kakayala. Oso aki lushi la hendi.

9 Unyashungu akati ati: Ashi tshe wa l'esi ulungu wamotshami lu dihuli diame; kete y'ufumbu yenami. Ku dikambu so diakayala. 10 Ndi akole ufumbu ako ati: Kete; ndu ashi tshe wakamotshama ati: Ashi a waki. Ku ndi akenyi ati: Ukuku kawo. 11 Ndi akati ati: Kete yatumbia adiyu, la tumbatumba dia nto wehu. Etamba wato elua uku wehu awo la kete. Ku dikambu so diakayala. 12 Kete yakatumbia adiyu, la tumbatumba diakato elua uku wehu adio. Ndu etamba wakato elua uku wehu awo. Ndi akenyi ati: Ukuku kawo. 13 Dikolo diakayala, pindju kakayala. Oso aki lushi la satu.

14 Unyashungu akati ati: Esasi wayali l'ulungu, dia mbatanya yanyi la utshu. Vo wayali tulimbitelu ta deku la nshi ndu enonyi. 15 Vo wayali esasi l'ulungu, wa nsenya kete. Ku dikambu so diakayala. 16 Unyashungu akatungi esasi ehendi a waki. Usasi wuleki wuki, dia mbulela la yanyi; la one w'usekaseka, dia mbulela l'utshu. Ndi akatungi ndu toto. 17 Ndi akakitsha l'ulungu dia vo nsenya kete, 18 ndu dia vo mbulela la yanyi ndu l'utshu, la dia vo mbatanya yanyi la utshu. Ku ndi akenyi ati: Ukuku kawo. 19 Dikolo diakayala, pindju kakayala. Oso

aki lushi la nei.

20 Unyashungu akati ati: Ashi wayali la dikendakenda dieli la lumu. Ndu fudu yafumboki lu dungulungu dieli l'asa ulungu la kete. 21 Ndi akatungi dikendakenda tshe diatokendakendaka lu ashi, dia waki ndu dia tshitshe, uku wehu adio; ndu fudu tshe uku wehu ayo. Ku ndi akenyi ati: Ukuku kawo. 22 Ndi akaditshokola ati: Nyutani, nyufulaneli, ndu nyululaneli lu ashi a waki. Ndu fudu yafulaneli ladiku dia kete. 23 Dikolo diakayala, pindju kakayala. Oso aki lushi la tanu.

24 Unyashungu akati ati: Dikendakenda dieli la lumu, dungalunga, tumbatumba, la nyama kina tshe yayali la kete uku wehu ayo. Ku dikambu so diakayala. 25 Ndi akatungi nyama tshe ya la kete uku wehu ayo, dungalunga uku wehu adio, ndu dikendakenda diyakutula uku wehu adio. Ku ndi akenyi ati: Ukuku kawo. 26 Unyashungu akati ati: Tutungi untu lufanyi la su, lu efanelu kasu. Ndi kuleli nsi ya lu ashi a waki, fudu ya l'ulungu, dungalunga dia la kete tshe, la tulambalamba tshe talamba ladiku dia kete. 27 Unyashungu akatungi untu lu efanelu kandi. Lu efanelu kandi kakanditungi. Pami la umuntu mbakanditungi. 28 Ndi akatshokola; akawatela ati: Nyuyali la diwutshi, nyufulaneli, nyuludia kete, nyuyuleli. Nyuleli nsi ya lu ashi a waki, fudu ya l'ulungu, la dikendakenda tshe dieli la lumu diakendakenda la kete. 29 Ku Unyashungu akati ati: Enda, dimi lambunyusha tumbatumba tshe diato elua dieli ladiku dia kete, ndu etamba tshe wato elua. Vo wayali mbu ya nde yanyu. 30 Dimi lambukimo tumbatumba tshe le nyama tshe ya la kete, le fudu tshe ya l'ulungu, ndu le tulambalamba tshe ta la kete, dia dio ndjala mbu ya nde yawo. Ku dikambu so diakayala. 31 Unyashungu akenyi kene tshe kakanditungi ati: Ukuku kawo. Dikolo diakayala, pindju kakayala. Oso aki lushi la samalu.

2 Ulungu la kete wakashili ntungama, ndu diango tshe dieli loko. 2 Ku lushi l'esambeli, Unyashungu akakimo ulimu andi wakandatshaka. Ku ndi akumuya lushi lako uma l'ulimu andi tshe. 3 Unyashungu akatshokola lushi l'esambeli, akalukidia, ne dia lushi lako mbakandumuya uma l'ulimu andi tshe w'etungelu.

Untu lu Ekambo ka Edena

4 Okondo w'etungelu k'ulungu la kete uku akawutungama one. Lu lushi lakâtungi Latuyalaka Unyashungu, 5 ku nduku etumatumba ka l'usui kambuyala la kete, kuyanga diyu dia l'usui diambutumba, ne dia laso ku Latuyalaka Unyashungu atallosa mvula la kete, ndu nduku untu akiko dia nkamba kete. 6 Keli eungungi kakamelaka uma lu kete kakaloyaka diku dia kete tshe. 7 Latuyalaka Unyashungu akatungi untu uma lu ditshu dia kete. Ndi akûfufi luwi la lumu lu eshu w'ehembe. Ku pami akayala untu lasena. 8 Ku Latuyalaka Unyashungu akune ekambo lu kete ya Edena, lu leke l'ehutwelu ka unya. Leko kakandakitsha untu lakandatungi. 9 Uma lu kete kakatumbia Latuyalaka Unyashungu wehu tshe w'etamba weli amena lu ashu ndu weli ololo dia nde. L'atei ekambo kaki utamba a lumu ndu utamba w'ewu k'akambu w'ololo ndu k'akambu wa kolo. 10 Ndjali kakakelaka uma l'atei a Edena dia ndoya ekambo. Uma leko, to kakatatana ekedi enei. 11 Lukumbu l'okedi a ntundu, Pishona. Vo watokelaka l'utshimba a kete tshe ya Havila, len'eli paunyi. 12 Paunyi ya lu kete yako yeli ololo. Leko katutanemaka wehu ehendi w'ave w'ushinga a wulu, bedeliume la dive dia pesopeso. 13 Lukumbu l'okedi a hendi, Nghiona. Vo watokelaka l'utshimba a kete tshe ya Kusha. 14 Lukumbu l'okedi a satu, Hidekele. Vo watokelaka l'umamu a kete y'Asuriya, utsha l'ehutwelu ka unya. Lukumbu l'okedi a nei, Eyufarate. 15 Latuyalaka Unyashungu akose untu, akûkitsha lu ekambo ka Edena, dia ndi nnikambaka la nkilamaka. 16 Ku Latuyalaka Unyashungu akakokomiya untu ati: Olekaki elua w'etamba tshe wa l'ekambo uku alangaye. 17 Keli, tolekaki elua w'uma l'utamba wa ewu k'akambu w'ololo ndu k'akambu wa kolo, ne dia lushi layuyole, we ayuvo.

18 Latuyalaka Unyashungu akati ati: Kema ololo pami ntshikala ndame. Dimi layûtungela ukimanyidi lufanyi la ndi. 19 Uma lu kete kakatungi Latuyalaka

Unyashungu nyama tshe ya la kete ndu fudu tshe ya l'ulungu. Ku ndi akayêla le untu dia ndi mena okone ayôlendi kumbu. Lukumbu tshe lakandole nyama la nyama mbakayala lukumbu lato. 20 Okone untu akole dungalunga tshe kumbu, ndu fudu ya l'ulungu, ndu nyama tshe ya la kete. Laso ku untu atayala nduku la ukimanyidi lufanyi la ndi. 21 Latuyalaka Unyashungu akaladia pami djo ya wulu, ku ndi akalali. Okone Latuyalaka Unyashungu akose weka andi omotshi wa luhandju. Ndi akadihi emunyi lu dihuli diako. 22 La weka ako a luhandju wakandose uma le pami, mbakandatungi umuntu. Ku ndi akôlombola utsha le pami. 23 Pami akati ati: Weka a weka ami one, la umunyi w'emunyi ami one. Vo wayuweta vati: Umuntu, ne dia uma le untu mbosamindi. 24 Uma lu dikambu ne, pami ayutshika shi la nyangu, ayumamana la wadendi, ku vo wayuyala dimba otoi. 25 Pami la wadendi waki etakataka, keli vo kumbuka sonyi.

Uhedia wa Untu

3 Ului akaleki nyama tshe ya la kete yakatungi Latuyalaka Unyashungu lukesu. Ndi akambula umuntu ati: Ukundi, Unyashungu kunyutela ati: Tanyolekaki elua w'etamba tshe weli l'ekambo kene? 2 Ku umuntu akakaluya ului diui ati: Shu mbeyaka nde elua w'etamba weli l'ekambo. 3 Keli Unyashungu akatokokomiya ati: Tanyolekaki nduku ulua uma l'utamba weli l'atei w'ekambo, kuyanga munanda, nyutukuvo. 4 Ku ului akatela umuntu ati: Yaa! nyu hanyuvo mete. 5 Paka ne dia Unyashungu mbeyaka ati: Lushi layunyole, ashu anyu wayudiho, ku nyayuyala uku dimi Unyashungu, nyayeya akambu w'ololo ndu akambu wa kolo. 6 Umuntu akenyi ati: Utamba one ololo nde, ndu dimena lu ashu, ndu kawo dia nfudia yimba. Okone ndi akakohola ulua, akali, akasha umendi. Ku ndu umendi akali. 7 Ashu awo wakadiho. Vo wakeyi vati: Etakataka mbesu. Vo wakose akatshi w'etamba wa finga, wakayatelela afunga. 8 Ku vo wakuki lohokoso la Latuyalaka Unyashungu lam'akandetetaka l'ekambo la dikolo. Ku pami la wadendi wakahimbi ndjashe l'atei w'etamba, ne dia ndi atukuwaena.

9 Latuyalaka Unyashungu aketi Adama, akawumbula ati: Lend'eye na? 10 Ndi akûkaluya diui ati: Dimi lakuki lohokoso laye l'ekambo, ku lakuki woma,

ne dia laki utakataka, diako mbushamimi. 11 Ndi akawumbula ati: Akakutedi ati: Utakataka mbeye? Undi, we akali ulua w'utamba wakamakusike? 12 Ku Adama akūkaluya diui ati: Umuntu lakayambisha dia ndjala la mi kakambishawo, diako mbakamali. 13 Latuyalaka Unyashungu akambula umuntu ati: Na dikambu diutshaye ne na? Umuntu akūkaluya diui ati: Ului kakampimbi, diako mbakamali. 14 Latuyalaka Unyashungu akatela ului ati: Uma lu dikambu diakayatsi ne, mbambuyudjama mananu kuleki dungalunga tshe la nyama tshe ya l'ukunda. We ayuyakutulaka lu dikundju; ayolekaka ditshu nshi ya lumu laye tshe. 15 Dimi layudja luhetshu l'asaye la umuntu, ndu l'asa tukanula taye la tukanula tandi. Ndi ayukokomolaka l'ote, ku we ayūlumataka lu etshindji. 16 Ndi akatela umuntu ati: Dimi layukufudiya asui lu nshi yaye ya diemi, ndu y'eutelu kaye k'ona. We ayutaka ana la lono. Utema aye ayekamaka paka le ume, la ndi ayukulela. 17 Ku ndi akatela Adama ati: Kete yambudjama mananu dikambu diaye, ne dia we aketawo diui dia wadeye, ndu akali utamba wakamanyusike nti: Tanyolekaki. Uma lu pa kayuyolekaka mbu ya nde nshi tshe ya lumu laye. 18 We ayolekaka tumbatumba uma l'ekambo, keli atende la ahangula-koi wayutumbaka lu kete dikambu diaye. 19 Uma l'ulimu a ntumba diangasa l'elundji kaye mbayuyukundjaka mbu ya nde, edja ndu we ambukalula lu kete, ne dia uma loko mbakayosama. We eko ditshu, okone we ayukalula utsha lu ditshu. 20 Ku Adama akole wadendi lukumbu ati: Eva (kitshimudi ati: Lumu), ne dia ndi aki nyangu antu tshe weli la lumu. 21 Latuyalaka Unyashungu akatshela Adama la wadendi eloto wa dikuhu. Ku ndi akālotsha.

22 Latuyalaka Unyashungu akati ati: Untu one ambuyala uku otoi asu lu ewu k'akambu w'ololo la k'akambu wa kolo. Kākiane tūshimbi, ndi atukusimbula lunya dia nkohola ulua w'utamba a lumu, la ndi nde, la ntshikala la lumu pundju. 23 Okone Latuyalaka Unyashungu akatshanya Adama uma l'ekambo ka Edena dia ndi nkamba kete uma lene akandosama. 24 Osoku mbakandatshanya untu. Ku ndi akakitsha ondjelo wetawo vati: Okeruba, ndu yombo ya lumbi yakasikisoka lu leke l'ehutwelu ka unya l'ekambo ka Edena, dia nama mbuka k'utsha l'utamba a lumu.

Kena la Abele

4 Adama akeyana la wadendi Eva. Ku wadendi akatshu diemi, akuti Kena. Ndi akati ati: Dimi lambuta ona pami uma lu ekimanyelu ka Latuyalaka. 2 Ku ndi akayuta kushendi Abele. Abele akayala ulami w'ekoko, ku Kena akayala ukambi w'ekambo. 3 Lam'aketi nshi motshi, Kena akalambula Latuyalaka elua uma l'ekambo. 4 Ndu Abele akalambula Latuyalaka nundu di'ana wa nyama a wata uma lu dungalunga diandi. Latuyalaka akangenangenela Abele la ulumbu andi. 5 Keli ndi kongenangenela Kena la ulumbu andi. Ku Kena akadangelana la kele. 6 Latuyalaka akawumbula ati: Okoko wana wadangelaye la kele, ndu ukundi ahindjaye elundji na? 7 Mete, mete, utunduyala ololo mbutshaye, tshiki elundji kaye kutuyala la ongenongeneno. Keli naka we hatshi ololo, keti kolo kakukungela la suku diaye la saki ka nkulela. Keli we ukiuleli. 8 Kena akasawula la kushendi Abele. L'okongo diku, lam'akiwo l'ekambo, ndi akamamela Abele, akūdiaki.

9 Latuyalaka akambula Kena ati: Lend'eli onanyo Abele? Ku Kena akūkaluya diui ati: Lend'eyami na? Ulami w'onalingu mbemi uka? 10 Ndi akawumbula ati: Kakayatsi na? Delu dia dikila dia onanyo diambukuma pulu ndu le mi. 11 Kākiane we ayudjama mananu lu kete yakase unyo dia nungula dikila dia onanyo uma lu anya aye. 12 Lam'ayuyukambaka kete la mune diango, yo hayuleka nkongonya diango. We ayuyala yekeko, ndu aha la ngelu shikaa la kete. 13 Kena akatela Latuyalaka ati: Sui diami diambundeka wulu, wuhu wahameyi mbikike. 14 Kākiane we ambumbitshanya uma lu kete nye, la dimi layushama etali uma l'elundji kaye. Layuyala yekeko, ndu aha la ngelu shikaa. Ku untu tshe layomena, ayundjaka. 15 Latuyalaka akawutela ati: Naka untu ayukudiaka, we Kena, untu ako ayosomboyama tena esambeli dikambu diaye. Okone Latuyalaka akadij Kena djimbitelu dia untu tshe lawena tūdiakaki.

16 Okone Kena akangana uma la ntundu ka Latuyalaka. Ndi akatudjase lu kete ya Nodo (kitshimudi ati: Kete y'elawelu) lu leke l'ehutwelu ka unya la Edena. 17 Kena akeyana la wadendi. Ku wadendi akatshu diemi, akuti ona pami, lukumbu landi Enoke. L'okongo diku ndi akati usumba, akole usumba ako ati: Enoke, lukumbu la on'andi. 18 Enoke akuti Irada; Irada akuti Mehudjaele; Mehudjaele akuti Metushaele;

la Metushaele akuti Lameka. 19 Lameka akatshuki wadi ahendi. Lukumbu la omotshi Ada, la lukumbu la ukina Zila. 20 Ada akuti Jabala. Jabala ako kakayala lotshetshe la akanga a dungalunga watudjaseka lu mvudu y'apema. 21 Lukumbu la onangu laki Jubala. Ndi akayala lotshetshe la waku tshe watuhumaka sese la watudaka pungi. 22 Ndu Zila ntu akuti Tubala-Kena, laki umbetsha w'etshudi wakatshulaka wehu tshe wa ditshulatshula dia ehotela la dia mbulu. Lukumbu la kadiya Tubala-Kena laki Nama. 23 Lameka akatela wadiendi ati: Ada la Zila li, nyulungi uku watami! Wadi wa Lameka, nyuhukami diui diami! Lakadiaki untu, ne dia ndi akampumuya; Ndu olongo omotshi, ne dia ndi akankomola. 24 Naka Kena ayosombweyama tena esa mbeli, Mete Lameka akumi esambeli la esambeli.

25 Adama akeyana la wadendi ntu. Ku wadendi akuti ona pami, akawole lukumbu ati: Seta. Ndi akati ati: Unyashungu ambumbisha ona pami ukina lu dihuli dia Abele, lakadiaki Kena. 26 Ku Seta akuti ona pami, akawole lukumbu ati: Enosha. Uma laso kakatela antu ntemola lukumbu la Latuyalaka.

Tukanula ta Adama (1 Ek. 1:1-4)

5 Mukanda a diuhu dia Adama one. Lam'akatungi Unyashungu untu, ndi akutungi lu efanelu kandi. 2 Ndi akatungi pami la umuntu, akatshokola. Lushi lakandatungi, ndi akawaole lukumbu ati: Untu. 3 Lam'akayala Adama la deku lukama la akumi asatu, ndi akuti ona pami lakafanyi la ndi; akawole lukumbu ati: Seta. 4 Ku Adama akalumbi deku kama enanei l'okongo wa eutwelu ka Seta. La ndi akuti ana apami la ana amantu. 5 Nshi ya lumu tshe ya Adama yaki deku kama divwa la akumi asatu, ku ndi akavu.

6 Lam'akayala Seta la deku lukama la tanu, ndi akuti Enosha. 7 Seta akalumbi deku kama enanei la esambeli l'okongo wa eutwelu ka Enosha. Ndi akuti ana apami la ana amantu. 8 Nshi ya lumu tshe ya Seta yaki deku kama divwa dikumi la pendi, ku ndi akavu.

9 Lam'akayala Enosha la deku akumi divwa, ndi akuti Kenana. 10 Enosha akalumbi deku kama enanei dikumi la tanu l'okongo w'eutwelu ka Kenana. Ndi akuti ana apami la ana amantu. 11 Nshi ya lumu tshe ya Enosha yaki deku kama divwa la tanu, ku ndi akavu.

12 Lam'akayala Kenana la deku akumi esambeli, ndi akuti Mahalalele. 13 Kenana akalumbi deku kama enanei la akumi anei l'okongo w'eutwelu ka Mahalalele. Ndi akuti ana apami la ana amantu. 14 Nshi ya lumu tshe ya Kenana yaki deku kama divwa la dikumi, ku ndi akavu.

15 Lam'akayala Mahalalele la deku akumi asalumu la tanu, ndi akuti Jareda. 16 Mahalalele akalumbi deku kama enanei la akumi asatu l'okongo w'eutwelu ka Jareda. Ndi akuti ana apami la ana amantu. 17 Nshi ya lumu tshe ya Mahalalele yaki deku kama enanei akumi divwa la tanu, ku ndi akavu.

18 Lam'akayala Jareda la deku lukama akumi asalumu la pendi, ndi akuti Enoke. 19 Jareda akalumbi deku kama enanei l'okongo w'eutwelu ka Enoke. Ndi akuti ana apami la ana amantu. 20 Nshi ya lumu tshe ya Jareda yaki deku kama divwa akumi asalumu la pendi, ku ndi akavu.

21 Lam'akayala Enoke la deku akumi asalumu la tanu, ndi akuti Metusela. 22 Enoke akakendakendaka la Unyashungu deku kama shatu l'okongo w'eutwelu ka Metusela. Ndi akuti ana apami la ana amantu. 23 Nshi ya lumu tshe ya Enoke yaki deku kama shatu akumi asalumu la tanu. 24 Enoke akakendakendaka la Unyashungu. Ndi komenama ntu, ne dia Unyashungu akawose asena.

25 Lam'akayala Metusela la deku lukama akumi enanei la esambeli, ndi akuti Lameka. 26 Metusela akalumbi deku kama esambeli akumi enanei la pendi l'okongo w'eutwelu ka Lameka. Ndi akuti ana apami la ana amantu. 27 Nshi ya lumu tshe ya Metusela yaki deku kama divwa akumi asalumu la divwa, ku ndi akavu.

28 Lam'akayala Lameka la deku lukama akumi enanei la pendi, ndi akuti ona pami. 29 Ku ndi akawole Noa, ati: Ona one ayutusamba uma lu tumu la uma lu elimu w'anya watututshaka lu kete yakadji Latuyalaka mananu. 30 Lameka akalumbi deku kama tshanu akumi divwa la tanu l'okongo w'eutwelu ka Noa. Ndi akuti ana apami la ana amantu. 31 Nshi ya lumu tshe ya Lameka yaki deku kama esambeli la esambeli, ku ndi akavu.

32 Lam'akayala Noa la deku kama tshanu, ndi akuti Sheme, Hama la Jafeta.

Kolo ya Antu

6 Lam'akatela antu nfulanela la kete, vo wakuti ana amantu. 2 Ku ana

apami a Unyashungu wakenyi vati: Ana amantu wakuti antu amena mbewo. Okone vo wakatshuki wane wakawasonola uma l'atei awo. 3 Latuyalaka akati ati: Nyuma kami hutshikala le untu pundju, ne dia untu eko paka emunyi etu. Nshi ya lumu l'untu yayuyalaka deku lukama la akumi ahendi. 4 Akunguti w'antu wakiko la kete. Ku lam'akeyana ana apami wa Unyashungu la ana amantu w'antu, vo wakuti la wo ana. Ana ako wakayala antu a waki, ndu wa lukumu lu nshi sho.

5 Latuyalaka akenyi ati: Kolo k'antu kambuhama efula la kete, ndu tukanyi tshe t'etema awo ndjalaka kolo ketu nshi tshe. 6 Latuyalaka akayatshumuya, akanyangi efula ne dia ndi akatungi untu la kete. 7 Ndi akati ati: Dimi layushila antu wakamatungi la kete, nyama, dikendakenda diyakutula, ndu fudu ya l'ulungu, ushiki. Lambuyatshumuya ne dia lakatungi. 8 Keli Noa aki ololo lu ashu wa Latuyalaka.

Noa Ambutsha Watu a Luudu

9 Nonga ya Noa nye. Noa aki ololo la uluwanyi l'atei w'antu wa lolonga landi. Ndi akakendakendaka la Unyashungu. 10 Noa akuti ana apami asatu: Sheme, Hama la Jafeta. 11 Kete yakayala kolo lu ashu a Unyashungu, yakaluli too la akambu wa ngala. 12 Unyashungu akendi kete, ku ndi akenyi ati: Yo yambuyala kolo ketu, ne dia untu l'untu akalanya mbuka kandi.

13 Unyashungu akatela Noa ati: Ekumelu k'engo tshe keli la lumu kambukuka lu ashu ami, ne dia vo wambuludia kete too la akambu wa ngala la dihotwanelu. Ulungi, dimi luyanga mbalanya kame la kete. 14 Kutshi watu a luudu l'etamba w'etshumbi. Katanya mvudu motshi l'etei. Kukiti elungu l'etei ndu l'andja. 15 Kûshi okone: utali awo kawuyali kubita kama shatu, wuki awo kubita akumi atanu, la wemema awo kubita akumi asatu. 16 Kutshiki didishi dimotshi lu watu a luudu dieli la kubita otoi lu wemema. Kutshiki suku lu eheli ka watu. Kuhimbuli mvudu shatu yahatanyi : otoi l'esi, otoi l'atei, la lukina ladiku. 17 Ulungi, dimi luyanga ntuma elula k'ashi la kete, dia nanya engo tshe keli la lumu l'esi ulungu. Engo tshe keli la kete kayuvo. 18 Keli dimi layushikike daka diami le ye. We ayoto lu watu, an'aye w'apami, wadeye, la wadi wa an'aye mbayoto kame la ye. 19 Uma lu wehu tshe wa diango dieli la lumu, kotshiya pendi pendi lu watu dia dilama esenyu kame la

ye. Dio kadiuyali wadi la umi, wadi la umi. 20 Diango pendi pendi uma lu wuhu la wuhu diayuya uya le ye dia dilama esenyu: fudu uku wehu ayo, dungalunga uku wehu adio, ndu dikendakendaka tshe diyakutula la kete uku wehu adio. 21 Kose ndu wehu tshe wa mbu ya nde, kuwekitsha lasuki la ye. Vo kawuyali mbu ya nde yaye ndu yawo. 22 Noa akatshi osoku. Dikambu tshe diakawutela Unyashungu mbakandatshi.

Elula

7 Latuyalaka akatela Noa ati: Oto lu watu a luudu, we la wa lu luudu laye tshe, ne dia lakakenyi ololo l'atei a lolonga lone. 2 Kose waumi esambeli uma l'atei a wehu wa nyama tshe wa nyama yeli ololo nde. Keli uma l'atei a wehu tshe yaha ololo nde, kose hyendi hyendi, wadi la umi. 3 Kose ndu waumi esambeli la wadi esambeli uma l'atei a wehu tshe wa fudu ya l'ulungu, dia nama wuhu la wuhu ladiku dia kete tshe. 4 Nshi esambeli tshu mbambutshikala, dia dimi ndosha mvula la kete tanyi akumi anei la etshu akumi anei. Dimi layudiaka diango tshe dieli la lumu, diakamatungi la kete. 5 Ku Noa akatshi tshe uku akawutela Latuyalaka.

6 Noa aki la deku kama shamalu lam'akayala elula k'ashi la kete. 7 Noa, wadendi, an'andi la wadi wa an'andi wakoto lu watu a luudu dia mpanda ashi w'elula. 8 Nyama yeli ololo nde, ndu nyama yaha ololo nde, la fudu, ndu kene tshe katuyakutulaka la kete yakoto lu watu. 9 Uma lu wuhu la wuhu mbakayoto hyendi hyendi, wadi la umi lu watu, lasuki la Noa uku akawutela Unyashungu. 10 Lam'aketi nshi esambeli, ashi w'elula wakakukanela la kete. 11 L'eleku kakayala Noa la deku kama shamalu, lu lushi la dikumi l'esambeli lu ngondo ka hendi l'eleku kako, teko tshe dia chongo

a wuki diakate, ndu adidishi wa l'ulungu wakadiho. 12 Mvula akalalo la kete tanyi akumi anei la etshu akumi anei.

13 Lushi lako Noa, wadendi, la an'andi w'apami: Sheme, Hama la Jafeta, ndu wadi asatu wa an'andi wakoto lu watu a luudu. 14 Vo, la nyama tshe uku wehu ayo, la dungalunga uku wehu adio, la dikendakenda tshe diatuyakutulaka la kete uku wehu adio, fudu tshe uku wehu ayo yakoto lu watu. 15 Diango pendi pendi uma l'atei a diango tshe dieli la lumu, mbakoto la Noa lu watu. 16 Dio tshe dieli la lumu, diakoto loko, wadi la umi uku akadjangela Unyashungu

Noa. Ku Latuyalaka akayûdihela lukuki. 17 Elula kakayala nshi akumi anei la kete. Ashi wakakukanela, wakunyia watu. Ku vo wakatatela nteha ladiku di'ashi. 18 Ashi wakalulanela, wakambela efula ladiku dia kete. Ku watu wakatatehaka ladiku di'ashi. 19 Ashi wakatatetemalaka ndulanela, ku wakakumbi ekungu w'etali tshe weli l'esi a ulungu. 20 Uma lam'akakumbama ekungu, ashi wakamumbela ntu kubita dikumi la tshanu. 21 Dikendakenda tshe diaki la lumu: fudu, dungalunga, nyama ya l'ukunda, la dikendakenda tshe diayakutula la kete, ndu antu tshe wakavu. 22 Engo tshe kakatumbiaka lumu lu chembe, ndu kaki ladiku dia kete y'ufumbu, kakavu. 23 Dikendakenda tshe diaki la kete: antu, dungalunga, diango diayakutula, ndu fudu ya l'ulungu, vo tshe wakavu. Tshikima Noa la wane waki kame la ndi lu watu a luudu mbakatshikala la lumu. 24 Ashi wakatshikala la kete nshi lukama la akumi atanu.

8 Unyashungu akuho Noa, nyama tshe, la dungalunga tshe diaki kame la ndi lu watu a luudu. Okone Unyashungu akapepia lopepe la kete, ku ashi wakakitakita. 2 Teko di'ohongo la adidishi wa l'ulungu wakadihama, ndu mvula kaki lu ndo uma l'ulungu kakahimbo. 3 Ashi wakatatela mumo la nyongomela yema yema lu kete. Ku l'okongo a nshi lukama la akumi atanu, ashi wakakitakita. 4 Okone lu lushi la dikumi l'esambeli la ngondo k'esambeli, watu wakayemala l'atei w'ekungu w'Ararata. 5 Ashi wakatakolamelaka nkitakita edja ndu lu ngondo ka dikumi. Ku lu lushi la ntundu la ngondo kako, ete w'ekungu wakenama.

6 Lam'aketi nshi akumi anei, Noa akadihula didishi diakandatshiki lu watu a luudu wakandatshi. 7 Ku ndi akatumi dingwangwa. Dio diakatafumbobumboka lu leke la leke edja ndu lam'akumi ashi la kete. 8 Ku ndi akayutuma ndu enga dia ntenda kana ashi wambuma ladiku dia kete. 9 Enga kako kuntana hyuli ya nkitsa ekulu, ne dia ashi waki ladiku dia kete tshe. Okone to kakakalula le Noa lu watu. Ku ndi akasimbula lunya, akakiose, akakiotsihiya lasuki la ndi lu watu. 10 Ndi akakungi nshi esambeli ntu, ku ndi ndjutuma enga etena ka hendi l'andja a watu. 11 Enga kakakalula le ndi la dikolo. Ku to kakayi la dikatshi diakahahwama uma l'utamba a mbeli l'olomo ato. Diako mbakeyi Noa ati: Ashi wambuma la kete. 12 Okone ndi akamuyukunga nshi esambeli

kina, ku ndi ndjutuma enga etena ka satu. Keli etena kako to kunkalula le ndi ntu.

13 Okone lushi la ntundu la ngondo ka ntundu ka lu eleku ka kama shamalu la otoi, ashi wakumi uma la kete. Noa akakumbula ote a watu a luudu. Ku ndi akenyi ati: Kete yambuma. 14 Lushi la akumi ahendi l'esambeli la ngondo ka hendi, kete yakumi tu. 15 Unyashungu akatela Noa ati: 16 Nyutumbi uma lu watu, we, wadeye, la an'aye w'apami, ndu wadi wa an'aye. 17 Utundja ndu nyama tshe yeli la lumu: fudu, dungalunga, ndu diango tshe diayakutula la kete. Kawutani, kawufulaneli, kawukukaneli la kete tshe. 18 Ku Noa akatumbi uma lu watu, ndi la an'andi w'apami, la wadendi, la wadi wa an'andi. 19 Ndu nyama tshe, diango tshe diayakutula, fudu tshe, ndu diango diatokendakendaka la kete, diakatumbi uku wehu adio.

20 Noa akatshela Latuyalaka ediakelu. Ku ndi akose nyama motshi uma l'atei a nyama tshe yeli ololo nde, ndu fudu motshi l'atei a fudu tshe yeli ololo nde, akayilambula l'ediakelu. 21 Lam'akuki Latuyalaka upumu w'ololo w'ulumbu, ndi akati l'utema andi ati: Dimi handjudja kete mananu ntu dikambu dia kolo k'untu. Mete, tukanyi t'utema w'untu mbatuyalaka kolo umaka nshi yandi ya dikenda. Dimi handjulanya diango tshe dieli la lumu ntu uku akamatshi. 22 Lam'ayutshikalaka kete, akambu ane hawushilaki pundju: diunelu la dinela, tshitshi la luhladi, owo la diye, ndu yanyi la utshu.

Daka dia Unyashungu le Noa

9 Unyashungu akatshokola Noa la an'andi w'apami. Ndi akawatela ati: Nyutani, nyufulaneli, nyuludia kete. 2 Nyama tshe ya la kete, ndu fudu tshe ya l'ulungu, diango tshe diayakutula, ndu nsi tshe ya lu ashi a waki yayunyukaka woma la lukumba, ne dia lambuyikimo lu anya anyu. 3 Dikendakenda tshe dieli la lumu diayuyala mbu ya nde yanyu. Dimi lambunyushadio uku akamanyusha tumbatumba tshe. 4 Dikambu otoi, ku tanyuyilekaki esenyu, ndu lam'ekiyo la dikila. 5 Nyeyi ndu dikambu ne nyati: Dimi layolomba dikila dia nyumu yanyu; layudilomba le nyama la nyama. Layolomba dikila di'untu uma le untu, ndu dikila di'untu uma le onangu. 6 Lam'atundja untu tshe dikila dia untu omotshi, wayutundja ndu dikila diandi lu dikambu dia untu ako, ne dia Unyashungu akatungi untu lu efanelu kandi.

7 Nyutani, nyufulaneli, nyukukaneli la kete.

8 Unyashungu akatela Noa la an'andi ati: 9 Enda, dimi lambushikike daka diami le ye, ndu le tukanula taye, 10 ndu le dikendakenda tshe dieli la lumu kame la ye: fudu, dungalunga, ndu nyama tshe ya la kete. Le yako tshe yakatumbi la ye uma lu watu a luudu, le nyama tshe ya la kete kamumushikike daka ne. 11 Dimi lambudja la nyu sheki nti: Elula k'ashi hayudiaka diango tshe dieli la lumu ntu. Ndu elula hayalaki pundju dia nanya kete. 12 Unyashungu akati ati: Djimbitelu nye mbeli daka diamumukimo le nyu, ndu le dikendakenda tshe dieli la lumu kame la nyu, ndu le nonga la nonga pundju. 13 Dimi lambukitsha ngulu l'ulungu. To kayali djimbitelu ya daka diami l'asami la kete. 14 Okone lam'ayumomotshaka wangi l'ulungu, ngulu kayenamaka lu dingi. 15 Ku dimi layuhoka daka diami l'asami la nyu ndu l'asami la dikendakenda tshe dieli la lumu. Ndu ashi hawuyuyala elula ntu dia nanya diango tshe dieli la lumu. 16 Ngulu kayuyalaka l'ulungu. Ku lam'ayumukienaka, to kayumbuhulaka daka diami dia pundju l'asami la dikendakenda tshe dieli la lumu la kete. 17 Ku Unyashungu akatela Noa ati: Oso eli djimbitelu ya daka diakamadji l'asami la dikendakenda dia la kete.

Edjwelu ka Noa

18 Ana wa Noa wakatumbi uma lu watu a luudu ane: Sheme, Hama la Jafeta. Hama akayala lotshetshe l'asi Kanana. 19 Uma le ana asatu wa Noa ane, mbakayala wedja tshe wa l'andja.

20 Noa akatatela nkamba kete. Ndi akune kuno y'ekodi wa vinyo. 21 Ndi akano wanu awo, akadjo. Ndi akatshikala utakataka l'atei a luudu landi la dipema. 22 Ku lam'akenyi Hama, lotshetshe l'asi Kanana, utakataka wa shi, ndi akatumbi l'andja, akatutela anangu ahendi dikambu diako. 23 Ku Sheme la Jafeta wakose dihondo, wakadiahe lu aheka awo, wakoto la dio ekongokongo. Vo wakadikumbi shewo laki utakataka. Vo komena utakataka wa shewo, ne dia vo wakediya dundji diawo am'akina. 24 Ku lam'akemo Noa uma l'edjwelu ka wanu, ndi akeyi dikambu diakatshi on'andi la kushi. 25 Ku Noa akati ati: Mananu kayali le Kanana. Ndi ayali ukambi wuleki tshitshe l'atei w'ekambi w'anangu. 26 Ku ndi akati ati: Latuyalaka, Unyashungu a Sheme, atumbwami. Kanana ayali ukambi a Sheme. 27 Unyashungu afudia ongoni ya Jafeta.

Ndi adjase lu mvudu y'apema ya Sheme. Ku Kanana ayali ukambi awo.

28 Noa akalumbi deku kama shatu la akumi atanu l'okongo w'elula. 29 Nshi ya lumu tshe ya Noa yaki deku kama divwa la akumi atanu, ku ndi akavu.

Tukanula ta Ana Apami wa Noa (1 Ek. 1:5-23)

10 Tukanula ta ana apami wa Noa tone: Sheme, Hama la Jafeta. Vo wakuti ana apami l'okongo w'elula.

2 Ana apami wa Jafeta ane: Ngomera, Manganga, Madai, Javana, Tubala, Mesheke, la Tirasi. 3 Ana apami wa Ngomera ane: Ashekenaze, Rifate, la Tongarama. 4 Ana apami wa Javana ane: Elisha, Tarashisha, Kitime, la Dodanima. 5 Uma le wo mbakafulanela wedja w'antu uku beke dia kete yawo, uku oteketa a wudja la wudja, ndu uku khumbu yawo.

6 Ana apami wa Hama ane: Kusha, Mizirayima, Puta, la Kanana. 7 Ana apami wa Kusha ane: Seba, Havila, Sabita, Rama, la Sabiteka. Ana apami wa Rama ane: Sheba la Dedana. 8 Kusha akuti ndu Nimirode lakatela ndjala untu la wulu la kete. 9 Ndi aki minginga ka dihunga la ntundu ka Latuyalaka. Diako mbatuwutaka vati: Minginga ka dihunga la ntundu ka Latuyalaka uku Nimirode. 10 Ntundu ndi akulela Babele, Ereke, Akada, la Kalane lu kete ya Shinare. 11 Uma lu kete yako ndi akoto lu kete y'Asuriya, akatuhika Niniva, Rehobota-Ire, la Kala, 12 ndu Resene, usumba a wuki, l'asa Niniva la Kala. 13 Mizirayima akuti Ludima, Anamima, Lehabima, Nafetuhima, 14 Paterusima, Kasluhima (lotshetshe l'asi Filistiya, ndu Kafitorima).

15 Kanana akuti Sidona, on'andi l'enundu, la Hete, 16 Jebuse, Amona, Ngingashe, 17 Hiwi, Araka, Sine, 18 Aravada, Zemare, la Hamata. L'okongo diku tukanula ta Kanana wakadiangana. 19 Elelu w'asi Kanana wakayala okone. Lu leke la Ngerare, uma la Sidona pulu ndu la Ngaza; ku lu leke la Sodoma, uma la Ngomora, Adema la Zeboyima pulu ndu la Lasha. 20 Oso eli ana apami wa Hama uku aki khumbu yawo, eteketa awo, kete yawo, ndu wedja awo.

21 Sheme, enundu wa Jafeta, aki lotshetshe l'ana apami tshe wa Ebere. Ndi akuti ana apami akina. 22 Ana apami wa Sheme ane: Elama, Ashura, Arapakeshade, Luda, la Arama. 23 Ana apami wa Arama

ane: Uze, Hulu, Ngetere, la Mashe. 24 Arapakeshade akuti Shela, la Shela akuti Ebere. 25 Ebere akuti ana ahendi. Lukumbu la omotshi Pelenge (kitshimudi ati Nkahanya), ne dia lu nshi yandi kete yakakahanyema; lukumbu la ukhina Jokitana. 26 Jokitana akuti Alamodada, Shelefa, Hazaramaveta, Jera, 27 Hadorama, Uzala, Dikila, 28 Obala, Abimaele, Sheba, 29 Ofira, Havila, la Jobaba. Aso tshe weli ana apami wa Jokitana. 30 Vo wakadjaseka lu leke la Sefare uma la Mesha pulu ndu l'ukungu wa leke l'ehutwelu ka unya. 31 Ana apami wa Sheme aso uku okone aki khumbu yawo, eteketa awo, kete yawo, ndu wedja awo.

32 Osoku mbaki khumbu y'ana apami wa Noa, uku nonga yawo, la wedja awo. Uma le wo mbakatumbi wedja wakakukanela la kete l'okongo w'elula.

Luudu l'Etangelu

11 Antu tshe wa la kete waki la oteketa wame ndu aui wuhu otoi. 2 Lam'akawatatshokaka utsha lene atuhutoka unya, vo wakatushula usui lu kete ya Shinare, ku vo wakatudjase loko. 3 Vo wakatanela vati: Nyeso, tutshi atafadi, tatshumbi ololo. Atafadi ako wakakiti dihuli dia ave l'ulimu awo. Vo waki la nombe lu dihuli dia potopoto. 4 Ku vo wakati ntu vati: Tuyahikeli usumba, ndu luudu l'etangelu layukuma ote alo pulu ndu l'ulungu. Tuyali la lukumu, tutukudiangana la kete tshe. 5 Ku Latuyalaka akahulo dia ndjenda usumba ako la luudu l'etangelu lakahiki antu. 6 Ndi akati ati: Mete, antu ane weko wudja otoi, ndu vo tshe nteketa oteketa wame. Lam'atatelawo ntsha okone, nduku dikambu diayeya mbashimba lu akambu wayuwusanguya ntsha. 7 Tutshu, tuhulo, tutufutanya oteketa awo, vo watukukana lam'ateketawo. 8 Osoku Latuyalaka akadianganya etali lu beke tshe dia kete, ku vo wakakimo mpika usumba ako. 9 Lu dikambu diako mbakawole usumba ako vati: Babele (kitshimudi ati: Nfutanya), ne dia uma laawo mbakafutanya Latuyalaka oteketa wakawateketaka lu kete tshe. Ndu uma leko kakadianganya Latuyalaka lu kete tshe.

Tukanula ta Sheme (1 Ek. 1:24-27)

10 Tukanula ta Sheme tone: Deku pendi l'okongo w'elula, lam'akayala Sheme la deku lukama, ndi akuti Arapakeshade. 11 Sheme akalumbi deku kama tshanu

l'okongo w'utwelu ka Arapakeshade. Ndi akuti ana apami la ana amantu.

12 Lam'aki Arapakeshade la deku akumi asatu la tanu, ndi akuti Shela. 13 Arapakeshade akalumbi deku kama nyei la satu l'okongo w'utwelu ka Shela. Ndi akuti ana apami la ana amantu.

14 Lam'aki Shela la deku akumi asatu, ndi akuti Ebere. 15 Shela akalumbi deku kama nyei la satu l'okongo w'utwelu ka Ebere. Ndi akuti ana apami la ana amantu. 16 Lam'aki Ebere la deku akumi asatu la nei, ndi akuti Pelenge. 17 Ebere akalumbi deku kama nyei la akumi asatu l'okongo w'utwelu ka Pelenge. Ndi akuti ana apami la ana amantu.

18 Lam'aki Pelenge la deku akumi asatu, ndi akuti Reu. 19 Pelenge akalumbi deku kama hyendi la divwa l'okongo w'utwelu ka Reu. Ndi akuti ana apami la ana amantu.

20 Lam'aki Reu la deku akumi asatu la pendi, ndi akuti Serunge. 21 Reu akalumbi deku kama hyendi la esambeli l'okongo w'utwelu ka Serunge. Ndi akuti ana apami la ana amantu.

22 Lam'aki Serunge la deku akumi asatu, ndi akuti Nahora. 23 Serunge akalumbi deku kama hyendi l'okongo w'utwelu ka Nahora. Ndi akuti ana apami la ana amantu.

24 Lam'aki Nahora la deku akumi ahendi la divwa, ndi akuti Tera. 25 Nahora akalumbi deku lukama la dikumi la divwa l'okongo w'utwelu ka Tera. Ndi akuti ana apami la ana amantu.

26 Lam'aki Tera la deku akumi esambeli, ndi akuti Abarama, Nahora, la Harana.

Tukanula ta Tera

27 Tukanula ta Tera tone: Tera akuti Abarama, Nahora, la Harana. Harana akuti Lota. 28 Harana akavu lu kete ya Ura ka la Kaladiya, lene akanduto, ku shi eki la lumu. 29 Abarama la Nahora wakatshuki wadi. Lukumbu la wadi Abarama laki la Sarai; la lukumbu la wadi Nahora laki Milika, ona aki Harana. Harana akuti Milika ndu Isika. 30 Sarai aki ekumba, ndi taki la ona. 31 Tera akunela, ndi la on'andi Abarama, la ukana andi Lota, on'a Harana, ndu la Sarai wadi on'andi Abarama. Vo wakunela kame uma la Ura ka la Kaladiya utsha lu kete ya Kanana. Vo wakatukuma la Harana, wakatukutudjase leko. 32 Nshi ya lumu tshe ya Tera yaki deku kama hyendi la tanu. Ku ndi akavu leko, la Harana.

Unyashungu Ambeta Abarama

12 Latuyalaka akatela Abarama ati: Unela uma lu kete yaye, la wudja aye, la uma lu luudu la sho; utshu lu kete yayumukunya. 2 Ku dimi layutunga wudja a wuki uma le ye, layukotshokola, ndu layete lukumbu laye wuki. La we ayuyala eteko k'etshoko. 3 Dimi layotshokola wane wayukotshokola, la layudja wane wayukudja mananu mananu. Wedja tshe wa la kete wayotshokwama uma lu dikambu diaye. 4 Abarama akunela uku akawutela Latuyalaka. Ndu Lota akatshu kame la ndi. Abarama aki la deku akumi esambeli la tanu lam'akandunela uma la Harana. 5 Ku Abarama akatshu, ndi la wadendi Sarai, la Lota on'a onangu, la diango tshe diaki la wo, ndu la ekambi wakawatakundji la Harana. Vo tshe wakatshu, wakatukuma lu kete ya Kanana. 6 Abarama akakindula lu kete yako edja ndu la Shekeme, lene aki etamba w'elungu wa la More. Lu nshi sho ku asi Kanana weki lu kete yako. 7 Latuyalaka akene le Abarama, akawutela ati: Dimi layusha tukanula taye kete nye. Ku Abarama akatshela Latuyalaka ediakelu lu dihuli diakandene le ndi. 8 Ndi akaseko uma leko utsha l'ukungu, lu leke l'ehutwelu ka unya la Betele, akatuhika mvudu y'apema. Betele aki lu leke l'edjelu ka unya, la Ai aki lu leke l'ehutwelu. Ndi akatuhikela Latuyalaka ediakelu leko. Ndi akatemolaka lukumbu la Latuyalaka. 9 Abarama akatakolamelaka lokendo landi utsha lu leke la la diku dia kushi.

Abarama lu Edjibitu

10 Ndjala ka kasha kakayala wulu lu kete. Ku Abarama akahulo utsha l'Edjibitu. Ndi akatudjase leko, ne dia ndjala ka kasha aki wulu lu kete. 11 Lam'akandayangi nkuma l'Edjibitu, ndi akatela wadendi Sarai ati: Uki, dimi mbeyaka nti: Umuntu la dimena keye. 12 Lamayukena asi Edjibitu, vo wayuta vati: Wadendi uku! Vo wayundjaka, ku wayukutshika we la lumu. 13 Okone lambukosengasenga dia we mvuta wati: Kadiyendi kemi, mbayuwuntshela ololo, ndu mbayumutshikala la lumu lu dikambu diaye. 14 Lam'akakumi Abarama l'Edjibitu, asi Edjibitu wakenyi vati: Umuntu uku eko dimena dia mamba! 15 Dihangamendi dia Farayo wakawenyi. Vo wakatusanya dimena diandi la ntundu ka Farayo. Ku wakayotola lu luudu la Farayo. 16 Okone ndi akatshela Abarama ololo dikambu dia Sarai. Abarama

akalungula ekoko, ngombe, la punda, la ekambi w'apami la w'amantu, ndu wadi wa punda, la kamelo. 17 Latuyalaka akatumi asui a wulu le Farayo la wa lu luudu landi lu dikambu dia Sarai, wadi a Abarama. 18 Ku Farayo aketi Abarama, akawumbula ati: Ukundi akayantshela okone na? Dikambu kuna diakiye kumvutelami wati: Wademi kendi? 19 Okoko wana wayayati wati: Kadiyemi kendi, ku dimi lakawose wadi? Wadeye kendi, osandi kakiane, tshoka la ndi! 20 Ku Farayo akadjangela antu andi dia vo mbaunyia utsha lene akiwo, ndi la wadendi, la kene tshe kaki la ndi.

Abarama la Lota Wambatana

13 Abarama akunela uma l'Edjibitu, ndi la wadendi la kene tshe kaki la ndi, ndu Lota. Vo wakatshu utsha lu leke la Nengebe. 2 Abarama akangone efula, akayala la dungalunga efula, la fesa, ndu la paunyi. 3 Ndi akatakolamelaka ntsho uma lu leke la Nengebe edja ndu la Betele, lene akandatahiki luudu landi la dipema l'asa Betele la Ai. 4 Vo wakatukuma ndu lu dihuli di'ediakelu kakandatahiki ntundu. Ku leko ndi akatemolaka lukumbu la Latuyalaka. 5 Ndu Lota, lakatatshokaka la Abarama aki la ekoko, ngombe, la mvudu y'apema. 6 Dihuli kunkuka dia vo mbidjase kame, ne dia vo waki la diango efula. Diako mbakiwo kumbeya ntshikala dihuli diame. 7 Lundju lakayala l'asa alami wa dungalunga wa Abarama la wa Lota. Ndu asi Kanana la asi Perizi wakaladi lu kete yako. 8 Abarama akatela Lota ati: Dimi lambukosengasenga nti: Tamu tatuyalaki l'asami la ye, ndu l'asa alami ami la alami aye wa dungalunga, ne dia wali la ona mbesu. 9 Aha utundu a kete uku weli la ntundu kaye? Lambukosengasenga nti: Tatwani. Naka we ayutsho lu leke la lunya la lomoso, dimi layutsho lu leke la lunya la pami. Keli naka we ayutsho lu leke la lunya la pami, ku dimi layutsho lu leke la lunya la lomoso. 10 Lota akedia ashu, akenyi usui wa l'ukidi wa Jorodana ati: Leko keli ashi la tumbatumba efula dia dungalunga nde. Ntundu Latuyalaka atalanya Sodoma la Ngomora, leke lako lakafani la ekambo ka Latuyalaka, ndu la kete ya Edjibitu yatenaka untu lateti utsha la Zoara. 11 Lota akasonola usui tshe wa l'ukidi wa Jorodana. Ndi akelela utsha l'usui ako wa lu leke l'ehutwelu ka unya. Osoku mbakawatana vo ahendi. 12 Abarama akadjase lu kete ya Kanana. Lota akatudjase lu esumba wa l'ukidi. Ndu ndi

akatasekosekoka la mvudu yandi y'apema pulu ndu la Sodoma. 13 Asi Sodoma waki antu wa kolo efula, ndu wakatamanya ntuna Latuyalaka.

14 Lam'akatana Abarama la Lota, Latuyalaka akatela Abarama ati: Edia ashu aye uma lu dihuli dieye. Enda utsha lu leke la ngel'a kushi ndu la diku dia kushi, ndu utsha lu leke l'ehutwelu, ndu la edjelu ka unya. 15 Kete ku tshe yenaye, dimi layukushayo, we la tukanula taye pundju. 16 Layufudia tukanula taye uku ditshu dia la kete. Naka untu leya mbala efula ka seke ya ditshu dia la kete, ku ndi mbeya mbala ndu efula ka tukanula taye. 17 Unela, ukinduli lu kete tshe: l'utali ayo ndu lu wekeki ayo. Ne dia dimi luyanga kushayo. 18 Abarama akaseko dia luudu landi la dipema, akatudjase l'atshina w'etamba w'elungu wa la Mamare weli lasuki la Heberona. Ku ndi akatuhikela Latuyalaka ediakelu leko.

Abarama Ambushimbela Lota

14 Lunshi yaki Amerafele, khum'ekanga ka Shinare, Arayoka, khum'ekanga ka Elasara, Kedorolaomera, khum'ekanga ka Elama, ndu Tidala, khum'ekanga ka Ngoyima, 2 khumi ya dikanga sho wakalo ta la Bera, khum'ekanga ka Sodoma, Birisha, khum'ekanga ka Ngomora, Shinabe, khum'ekanga ka Adema, Shemebere, khum'ekanga ka Zeboyima, khum'ekanga ka Bela (ketawo vati: Zoara). 3 Khumi ya dikanga yufundami l'okongo nye, yakamote vo tshe kame l'ukidi wa Sidime (ketawo vati: Uduwa a Leho). 4 Vo waki l'okongo wa Kedorolaomera deku dikumi la pendi, ku l'eleku ka dikumi l'asatu wakatatela mbuhedia. 5 Keli l'eleku ka dikumi l'ane, Kedorolaomera la khumi ya dikanga yaki kame la ndi wakayi. Vo wakayolembia asi Refa lu kete ya Ashetarota-Karanayima, la asi Zuzima lu kete ya Hama, ndu asi Emime lu kete ya Shave-Kiriyatayima, 6 ndu asi Hori l'ukungu awo wa Seire pulu ndu l'utamba w'ulungu wa Parana, weli lasuki l'usui wa shenga. 7 Ku vo wakakalula, wakayi la Ene-Mishipate (ketawo vati: Kadeshe). Vo wakalembia asi Amaleka lu kete yawo tshe, ndu asi Amora wakadjashi la Hazazona-Tamara. 8 Khum'ekanga ka Sodoma, la ka Ngomora, la ka Adema, la ka Zeboyima ndu ka Bela (ketawo vati: Zoara), wakunela, wakayalonge l'enongo dia ndo la wo ta l'ukidi wa Sidime. 9 Ku vo wakalo ta la Kedorolaomera, khum'ekanga

ka Elama, Tidala, khum'ekanga ka Ngoyima, Amerafele, khum'ekanga ka Shinare, Arayoka, khum'ekanga k'Elasara. Khumi ya dikanga nyei mbakalo la khumi ya dikanga tshanu. 10 Afuku wa nombe efula waki l'ukidi wa Sidime. Ku lam'akalawo khum'ekanga ka Sodoma la khum'ekanga ka Ngomora, vo wakatutambela loko, ku akina wakalawo utsha l'ukungu. 11 Wane wakalembia wakose ekundji la mbu ya nde tshe y'asi Sodoma la Ngomora, wakatshu la yo. 12 Vo wakatandji ndu Lota, on'a onangu Abarama, lakadjashi la Sodoma. Vo wakatshu la ndi ndu la diango diandi tshe.

13 Usi Amora omotshi lakahandi uma lu ta akayutela Abarama, usi Heberu, lukumu lako. Abarama akadjashi l'atshina w'etamba w'elungu wa Mamare. Mamare ako aki onangu Eshikole la Anera, wane wakakote la Abarama lusalu. 14 Lam'akuki Abarama ati: Wakandi on'a onangu, ndi akasanganya apami a wulu uma l'atei w'ana w'ekambi andi. Ku vo wakayelana la wo edja ndu la Dane. Waku wakatshu la ndi waki antu kama shatu la dikumi la enanei. 15 Ndi akakahanya ului andi w'alimbi, ne dia mbaloshu l'utshu. Ndi akalo la wo, akawatshanya edja ndu la Hobla, lu leke la ngel'a kushi la Damaseke. 16 Ndi akayi la ekundji tshe wakawahotola, ndu la Lota, on'a onangu, la diango diandi tshe, ndu antu tshe, apami la amantu.

Melekizedeke Ambotshokola Abarama

17 Abarama akalembia Kedorolaomera la khumi ya dikanga yaki kame la ndi. Ku lam'akandayakalulaka, khum'ekanga ka Sodoma akayuhumana la ndi l'ukidi wa Shave (wetawo vati: Ukidi wa Khum'ekanga). 18 Melekizedeke, khum'ekanga ka Salema ndu olombedi a Unyashungu, Khum'Ulungu, akela Abarama ma la wanu. 19 Ndi akatshokola Abarama, ukambi a Unyashungu, Khum'Ulungu; akawutela ati: Kanga ulungu la kete akotshokole. 20 Unyashungu, Khum'Ulungu, lakakimo atunyi aye lu anya aye, atumbwami! Ku Abarama akawusha etenyi ka dikumi ka uma lu diango tshe. 21 Ku khum'ekanga ka Sodoma akatela Abarama ati: Umbisha antu, keli we utshikali la ekundji. 22 Ku Abarama akakaluya khum'ekanga ka Sodoma diui ati: Dimi lambutshiba le Latuyalaka Unyashungu, Khum'Ulungu, kanga ulungu la kete, nti: 23 Dimi halose nduku yango yaye, kuyanga tshinyi ya mwanda kana y'okodi a lusabata; we utukuta wati: Dimi kakangonya Abarama.

24 Halangi nduku engo dime, tshikima ma diakali elongo w'apami tu. Keli le wane wakatatshokaka la mi, Anera, Eshikole, la Mamare, vo wose etenyi kawo.

Unyashungu Ambulaka Abarama Ona

15 L'okongo w'akambu aso, Latuyalaka akene le Abarama lu do. Ndi akawutela ati: Abarama, tukaki woma; dimi leli engawu kaye. Difutu diaye diayuyala wuki efula. 2 Ku Abarama akūkaluya diui ati: Khumadiondjo Latuyalaka li, kayuyumbisha na? Dim'one utatshu aha la ona. Eliyezere, usi Damaseke, kayuyala ukito a luudu lami. 3 Ku Abarama akati ntu ati: Enda, we atambisha nduku ona. Okone on'a ukambi ami, one lakuto lu luudu lami, kayuyala ukito ami. 4 Ku diui dia Latuyalaka diakayi le ndi ati: Untu one huyala ukito aye, keli one layuyuta weme kayukukita. 5 L'okongo a laso ndi akōlombola l'andja; akawutela ati: Alela l'ulungu, ali toto, naka we mbeyaka ntāla. Ku ndi akawutela ntu ati: Ukuku mbayuyala tukanula taye. 6 Ndi aketawo Latuyalaka l'utema tshe. Okone Latuyalaka akawalela mbetawo kandi lu dihuli di'ololo andi. 7 Ku ndi akawutela ati: Dimi leli Latuyalaka lakakolombola uma la Ura ka la Kaladiya dia ndjukusha kete nye. 8 Ku Abarama akati ati: We Khumadiondjo, Latuyalaka, ukundi ayumulimbite nti: Dimi kayuyala kangayo? 9 Ku Latuyalaka akawutela ati: Osa osongo a ngombe, weki deku satu, mbudi ka wadi keki deku satu, ndu okoko w'umi weki deku satu, ndu yembi la yana y'enga. 10 Ku Abarama akayiose tshe, akayati k'atei atei, akedianya betshi diayo pendi pendi. Keli ndi kumbata fudu. 11 Fudu yatolekaka emunyi yakahatula edu ayo; ku Abarama akayitshanya.

12 Lam'akadji unya, Abarama akalali djo ya wulu. Udjima a tshududu akūhutamela, ku ndi akuki woma efula. 13 Latuyalaka akatela Abarama ati: Eyi wati: Tukanula taye wayuyala angendangenda lu kete ya kana. Leko wo wayutukambela akina ulimu, ku akanga a kete yako wayāsuyaka deku kama nyei. 14 Keli dimi layulumbuya wudja ako wayuwutukambela ulimu. L'okongo diku vo wayumo uma leko la ekundji efula. 15 Keli we ayutayadi usumbi a lukusumbi ntundu we atakhundama. Ku we ayutsho la lutui tshitshi utsha l'udimu a pengandu. 16 Ku lu lolonga la nei, vo wayukalula lindu, ne dia kolo k'asi Amora katakumela. 17 Lam'akadji unya, udjima a tshududu akayala. Difuku diakaluli too la dinga, la nyumbi ya dja yaki lu ndjikita

l'asa nyama yakawakahanya. 18 Lushi lako Latuyalaka akakimo daka le Abarama ati: Dimi lambusha tukanula taye kete nye uma lu ndjali ka Edjibitu edja ndu lu ndjali ka wuki, ndjali k'Eyufarate: 19 kete y'asi Kena, y'asi Kenizi, y'asi Kademona, 20 y'asi Hiti, y'asi Perizi, y'asi Refa, 21 y'asi Amora, y'asi Kanana, y'asi Ngiringashe, ndu y'asi Jebuse.

Hangara la Ishamele

16 Sarai, wadi a Abarama, kumbuta la ndi nduku ona. Keli ndi aki la ukambi a umuntu, usi Edjibitu, lakawetaka vati: Hangara. 2 Ku Sarai akatela Abarama ati: We henyi, Latuyalaka akambete ekumba. Dimi lambukosengasenga nti: Osa ukambi ami wadi, kana ndi ambutelaka ana. Osoku Abarama aketawo diui dia Sarai. 3 L'okongo a deku dikumi di'edjaselu k'Abarama lu kete ya Kanana, wadendi Sarai akawusha Hangara, ukambi andi w'usi Edjibitu, dia ndi ndjala wadendi. 4 Ndi akadjase la Hangara, ku Hangara akatshu diemi. Lam'akandenyi ati: Laya diemi, ndi akatela monyola khumendi. 5 Ku Sarai akatela Abarama ati: Lotengo lako lone layali le ye. Dimi lakakusha ukambi ami. Ku lam'ambundena ati: Laya la diemi, ndi ambutatela monyolami. Latuyalaka, ayali usambudi l'asami la ye! 6 Ku Abarama akūkaluya diui ati: Ukambi aye one. Ndi eki lu anya aye, ütsheli uku alangaye. Uma laso Sarai akatela mbūtshela la ngala, ku Hangara akūlawo etali.

7 Ondjelo wa Latuyalaka akutani l'umamu w'eteko k'ashi kaki l'atei w'usui wa shenga. Eteko kako kaki lu mbuka k'utsha la Shura. 8 Ku ondjelo akawumbula ati: Hangara, ukambi wa Sarai, uma lendi ayayayi? ndu utsha lendi atayatshe? Ku Hangara akūkaluya diui ati: Khumemi Sarai, katamalawo. 9 Ku ondjelo wa Latuyalaka akawutela ati: Ukaluli utsha le khumeye. Utuyakitshakitsha la ntundu kandi. 10 Ondjelo wa Latuyalaka akawutela ntu ati: Dimi layufudia tukanula taye. To tayuyala efula kaheyama mbala. 11 Ku ondjelo wa Latuyalaka akawutela ati: Enda, we aya la diemi. We ayuta ona pami; kuwole wati: Ishamele (kitshimudi ati Unyashungu ambuka), ne dia Latuyalaka akenyi shoko yaye. 12 On'aye ayuyala uku ndjati kuhumwi. Lunya landi layoloshu antu ta. Ku anya w'antu wayoloshanya la ndi. 13 Hangara akole Latuyalaka lakateketaka la

ndi lukumbu ati: Unyashungu Latomenaka. Ndi akati ati: Ndi ambushila menami, ukundi eyami mbena dimi na? 14 Uma lu dikambu diako mbakaweti eteko kako vati: Bere-Lahai-Roi (kitshimudi ati: Eteko ka Leli la Lumu Latomenaka). To keko lasa Kadeshe la Bere.

15 Hangara akutela Abarama ona pami, ku Abarama akole ona ako lukumbu ati: Ishamele. 16 Abarama aki la deku akumi enanei la samalu lam'akanduti la Hangara Ishamele.

Ahemelu k'Uhekeli Eli Djimbitelu ya Daka

17 Lam'aki Abarama la deku akumi divwa la divwa, Latuyalaka akene le ndi, akawutela ati: Dimi leli Unyashungu, Kanga-Wulu-Tshe. Okendakendaki ololo la ntundu kami, ndu uyali ololo tshe. 2 Dimi layushikike daka diami l'asami la ye. Layufudia tukanula taye otekoya. 3 Abarama akakhusama la ntundu ka Unyashungu. Ku Unyashungu akawutela ati: 4 Enda, dimi lambukulaka daka diami ne nti: We ayuyala lotshetshe la wedja efula. 5 Dimi lambukete lotshetshe la wedja efula. Okone untu taketaki ntu ati: Abarama. Keli lukumbu laye layali Abarahama (kitshimudi ati: Lotshetshe la wedja efula). 6 Dimi layukete kanga diwutshi otekoya. Layutunga wedja efula uma le ye. Khumi ya dikanga efula yayutumba uma le ye. 7 Dimi layushikike daka diami l'asami la ye ndu l'asami la tukanula taye tayuto l'okongo aye. Dio diayuyala le lolonga la lolonga. Daka ne diayuyala daka dia pundju le ye ndu le tukanula taye, dia dimi ndjala Unyashungu aye ndu a tukanula taye. 8 Kete yudjashiye ongendangenda mbayumunyusha, we la tukanula taye ta nonga la nonga. Kete tshe y'asi Kanana yayuyala yanyu, we la tukanula taye pundju, Osoko dimi layuyalaka Unyashungu awo pundju.

9 Unyashungu akatela Abarahama ati: Nyulamaki daka diami, we la tukanula taye ta lolonga la lolonga. 10 Lam'ayutoka ona pami l'atei anyu, kanyuwahemiaki uhekeli. Oso eli olembe wa daka diayunyulamaka, we la tukanula taye. 11 Kanyahemaki uhekeli. Oso ayuyala djimbitelu ya daka diasami la nyu. 12 Kanyahemiaki ona pami tshe layutoka l'atei anyu uhekeli lam'ayundukuka nshi enanei. Etshelu kene kayuyalaka le ana tshe wa lolonga la lolonga, kuyanga le ona layunyukundja uma le untu lahuto la nyu. 13 Le ona lambuto lu luudu lanyu kana le ona lambunyusumba la falanga, dieli la nyu

dia mbahemia uhekeli. Ku djimbitelu ya daka diami yayutshikala pundju lu alimba anyu. 14 Usika pami tshe lahahema uhekeli ayutshanyema uma lu wudja andi, ne dia ndi ambudiaka olembe wa daka diami.

15 Unyashungu akatela Abarahama ati: Tetaki wadeye ntu wati: Sarai, ne dia umaka kakiane lukumbu landi layuyala Sara (kitshimudi ati: Umuntu la nemo). 16 Dimi layõtshokola, ku ndi ayukutela ona pami, Ee, dimi layõtshokola, la ndi ayuyala lotshetshe la wedja efula. Ku khumi ya dikanga ya wedja efula yayutumba uma le ndi. 17 Abarahama akako ekhukhumadi; akole ata l'utema ati: Untu laya la deku lukama mbeyaka mbuta ona? Ndu Sara laya la deku akumi divwa, mbeyaka mbuta ona uka? 18 Ku Abarahama akasengasenga Unyashungu ati: Unyashungu li, Ishamele akendakendaki ololo la ntundu kaye! 19 Unyashungu akòkaluya diui ati: Mete mete wadeye Sara kayukutela ona pami, kuwole wati: Isaka (kitshimudi ati: Tola). Okone dimi layushikike daka diami le ndi ndu le tukanula tandi pundju. 20 Lu dikambu dia Ishamele dimi lakakukela. Dimi layõtshokola, layuwete kanga diwutshi, layufudia otekoya. Ndi ayuta ewandji dikumi la ehendi. Ndu layutunga wudja a wuki uma le ndi. 21 Keli dimi layushikike daka diami le Isaka, ona layukutela Sara, l'etena uku kene l'eleku k'uuyuyu.

22 Lam'akawashidiya nsawula, Unyashungu akatshiki Abarahama, akambela utsha l'ulungu. 23 Ku Abarahama aketi apami tshe wa lu luudu landi, on'andi Ishamele la ana w'ekambi andi tshe wakuto lu luudu landi, ndu wane tshe wakandasumbi lusumba. Ku lushi lako ndi akawàhemia uhekeli vo tshe, uku akawutela Unyashungu. 24 Ndu Abarahama ndame akayahema uhekeli lam'akindi la deku akumi divwa la divwa. 25 Laso ku ndu Ishamele akayahema uhekeli lam'akindi la deku dikumi la satu. 26 Okone Abarahama la on'andi Ishamele wakahema uhekeli lushi lame. 27 Ndu apami tshe wa lu luudu landi, wane wakuto lu luudu landi ndu wane wakandasumbi lusumba uma lu kete kina, wakahema uhekeli kame la ndi.

Abarahama Ambuka Daka di'Eutwelu ka Isaka

18 Lam'akawale yanyi wulu, Abarahama akadjase la suku dia luudu landi la dipema. Ku Latuyalaka akene le ndi l'atei w'etamba w'elungu wa Mamare. 2 Abarahama akedia ashu, enyi ku

apami asatu ane wemadi tshalula la ntundu kandi. Lam'akandawaenyi, ndi akakundjo la luwangu dia ntālungula, akatāklusamela. 3 Ku ndi akati ati: Khumemi, dimi lambukosengasenga nti: Naka dimi lambuhumu lukulu l'olo lu ashu aye, tunde kanaki, dimi ukambi aye. 4 Nyetawo ntukumuya la tshina di'utamba one, wanyela ashi wa nyu nsula ekulu. 5 Dimi lambutsho dia ntunyosela ukama a ma dia nyu nkikitsha alimba anyu, ne dia le mi, dimi ukambi anyu, kuyenyu. Uma laso kanyokolameli lokendo lanyu. Vo wakūkaluya diui vati: Utshi uku wataye. 6 Ku Abarahama akatshu esadi le Sara lu luudu la dipema, akatuwutela ati: Samanya, ose tediko tusatu ta shima ka pudipudi, osohanya, ukati ma esadi. 7 Ku Abarahama akalawo, akatunda osongo a ngombe w'ololo wununyi uma lu limba landi la dungalunga, ku akayuwusha ukambi andi omotshi. Ukambi ako akasamanya dia mbolongosola. 8 Ndi akose ma la awele kame la unatshi w'osongo a ngombe wakawalongosola, akayukitsha la ntundu kawo. Lam'akawalekaka ma diako, Abarahama akayemala la le wo la tshina di'utamba.

9 Vo wakawumbula vati: Lend'eli wadeye Sara? Ndi akākaluya diui ati: Ndi eko lene lu luudu la dipema. 10 Otoi awo omotshi akati ati: Etena uku kene l'eleku k'uyuyu, dimi layukalula le ye. L'etena keso ku wadeye Sara ambuyala la ona. Sara lakadjashi lu luudu la dipema laki l'okongo andi akuki aui ako. 11 Abarahama la Sara waki esumbi. Sara kunungamela ntu ati: Lukuta ona. 12 Sara akole l'utema andi ati: Ndu dimi ndu khumemi tambuyalaka esumbi. Ukundi ukukisu nungamela otshoko oso kakiane? 13 Ku Latuyalaka akambula Abarahama ati: Okoko wana wakodi Sara ati: Mete mete, dimi layuyala la ona, dimi usumbi w'untu? 14 Undi dikambu dimotshi dieko diaheyi Latuyalaka ntsha uka? Etena keso uku akamakutedi kayumukalula le ye. L'etena kako wadeye Sara ayuyala la ona. 15 Ku Sara akanguna ati: Dimi hambodi, ne dia ndi akuki woma. Keli Latuyalaka akawutela ati: Mete mete, we akodi.

Abarahama Amboteketela Sodoma

16 Apami ako wakunela, wakelela utsha la Sodoma. Abarahama akatshu la wo yema dia mbatshindela. 17 Ku Latuyalaka akayambula ati: Ukundi ashemi Abarahama dikambu diayangami ntsha? 18 Mete, dimi

mbeyaka nti: Abarahama ayuyala wudja a wuki ndu a wulu. Ku wedja tshe wa la kete wayotshokwama lu dikambu diandi. 19 Dimi lakenyi ololo nti: Abarahama ayekiya an'andi ndu wa lu luudu landi tshe dia vo nkendakendaka ololo lu mbuka ka Latuyalaka, la dia vo ntsha akambu w'usimbwi ndu w'ololo. Osoku ku dimi Latuyalaka, layushidiya daka diakamalaki Abarahama. 20 Latuyalaka akati ati: Lundju la Sodoma la Ngomora lambotekoya efula, ndu kolo kawo kambuleka yediko. 21 Uma lu dikambu ne mbayangami mpulo utsha leko dia ntenda kana ditshelu diatshawo diambufana la lundju latumukaka. Ku naka aha osoku, dimi layulimbiteka dikambu diako.

22 Apami ako wakunela uma leko, wakatshu utsha la Sodoma. Keli Abarahama akatshikala laawo emadi la ntundu ka Latuyalaka. 23 Ku Abarahama akasukana la le ndi; akawumbula ati: Undi, we ayudiaka antu w'ololo kame la antu wa kolo? 24 Ku naka antu w'ololo akumi atanu weko l'usumba, we ayulanya usumba ako? We hashimbela usumba ne dia antu w'ololo akumi atanu weli loko? 25 We ayetawo ndjaka antu w'ololo kame la antu wa kolo? Dikambu ne tadiuyalaki le ye dia ntshela untu ololo uku untu a kolo. Umbadi we kete tshe hatalaka la dialelu di'ololo uka? 26 Latuyalaka akūkaluya diui ati: Naka dimi layutana antu w'ololo akumi atanu la Sodoma, ku dimi layuhandja usumba tshe dikambu diawo. 27 Abarahama akūkaluya diui ati: Mete, dimi ako leli ditshu la utuku, lakatanyi dihuli dia nsawula la Khumadiondjo. 28 Naka uma lu antu w'ololo akumi atanu, we ayutana akumi anei la atanu atu, ayuyutsha na? We ayulanya usumba tshe ne dia antu w'ololo atanu weli kema? Ndi akūkaluya diui ati: Naka layutana antu w'ololo akumi anei la atanu leko, dimi halulanya usumba. 29 Ku Abarahama akawumbula ntu ati: Naka we ayutana antu w'ololo akumi anei atu, ku ukundi? Ku ndi akūkaluya diui ati: Dimi halulanya usumba ne dia akumi anei ako. 30 Ku Abarahama akosengasenga ati: Khumadiondjo, tukaki kele, dimi nti: Moteketa. Naka we ayutana antu w'ololo akumi asatu leko, ku ukundi? Ndi akūkaluya diui ati: Naka layutana antu w'ololo akumi asatu, dimi halulanya usumba. 31 Ku Abarahama akati ati: Mete, dimi lakatanyi dihuli dia nsawula la Khumadiondjo. Naka we ayutana antu w'ololo akumi ahendi atu,

ku ukundi? Ndi akûkaluya diui ati: Dimi halulanya usumba dikambu dia akumi ahendi ako. 32 Abarahama akati ati: Khumadiondjo li, tukaki kele; dimi nti: Ntekete etena kene ketu. Naka we ayutana antu w'ololo dikumi, ku ukundi? Ku ndi akûkaluya diui ati: Dimi halulanya usumba dikambu dia antu w'ololo ako dikumi. 33 Ku Latuyalaka akatshiki Abarahama lam'akandashili nsawula la ndi. Ku Abarahama akakalula lakandi.

Elanyelu ka Sodoma la Ngomora

19 Andjelo ahendi wakakumi la Sodoma la dikolo. Lota akadijashi l'eotwelo ka Sodoma. Lam'akandawaenyi, ndi akunela dia ntalungula. Ndi akâkhusamela. 2 Ku ndi akati ati: Akhumemi, dimi lambunyosengasenga nti: Nyuhangi lu luudu lami, dimi ukambi anyu, elo. Nyusuli ekulu, nyulali loko. Kanyeto k'olomo la pindju dia nkolamela lu lokendo lanyu. Keli vo wakûkaluya diui vati: Kema, tayuhutuya unya lu esese w'usumba. 3 Keli Lota akatekoya mbasengasenga, ku wakatshu lakandi, wakatoto lu luudu. Ndi akâtshela dambu, akâkatela ma diaha la edya, ku vo wakali. 4 Ntundu vo watetama, apami tshe wa l'usumba a Sodoma wakadingi luudu lako. Wudja w'utundu wakamote laawo. 5 Vo waketi Lota, wakawumbula vati: Apami wakotwe lu luudu laye l'utshu one, lend'ewo na? Ututundjiyawo, keli teyani la wo. 6 Lota akayi la suku, akatumbi utsha le wo. Ku ndi akadihi lukuki ekongokongo. 7 Ndi akati ati: Nyu analingu, dimi lambunyosengasenga nti: Tanyutshaki dikambu dia kolo ne. 8 Nyulungi, dimi leko la an'ami w'amantu ahendi wahateyana l'apami. Dimi lambunyosengasenga nti: Nyetawo dimi nyutundjiyawo l'andja; nyuyâtsheli uku alanganyu. Keli tanyutshelaki apami ane wakayi lu luudu lami nduku dikambu. 9 Keli vo wakûhangwela vati: Mo la suku we! Wakatanela vati: Pami kene akayi ongendangenda, keli kakiane ndi ambuyadja umbadi. Kakiane, shu tayena la ye! Tayukutshela kolo kuleki kene kayutâtshela. Vo wakatshindi Lota la wulu, ku wakasukana dia nkungula lukuki. 10 Apami ako waki lu luudu wakatundja anyu, wakotshiya Lota uya le wo lu luudu, wakadihi lukuki. 11 Ku vo wakete apami waki la suku, wa tshitshe ndu wa waki, tutshungu tutu. Ku vo tshe wakaheko nyanga lukuki, keli vo kumbeya lene elo.

12 Apami ako wakambula Lota vati: Wana weki la ye lane ntu? Akilu aye

w'apami, ana apami, ana amantu, la wane weli la ye l'usumba, umo la wo uma lu dihuli ne. 13 Mete, lundju l'antu ane lambotekoya efula la ntundu ka Latuyalaka, diako mbakandatutumi dia ndjulanya usumba one. 14 Lota akatumbi, akatusawula la akilu andi w'apami wakambela an'andi. Ndi akawatela ati: Nyuneli, nyumo uma lu dihuli ne, ne dia Latuyalaka utsha nanya usumba one. Keli vo wakonyola aui andi vati: Aui wa sawusawu mbatandi. 15 La hyutshihutshi, andjelo wakatshutshiya Lota vati: Ose wadeye la an'aye ahendi w'amantu weli lane. Nyuneli esadi, nyutukuyuvo l'elanyelu k'usumba one. 16 Keli Lota akatshimbatshimba. Andjelo wakâkimela l'anya, ndi la wadendi la an'andi ahendi w'amantu. Wakâlombola, wakatumbi la wo, wakatâtshika l'andja w'usumba, ne dia Latuyalaka akalangi mbahandja. 17 Lam'akawashili mbatundja uma l'usumba, omotshi akawatela ati: Nyulawo, nyuyashimbeli. Tanyewoki l'okongo anyu, ndu tanyemalaki l'usui wa l'ukidi one. Nyulawo utsha l'ukungu nyutukuvo. 18 Lota akâkaluya diui ati: Ai! Khumadiondjo, aha osoku! 19 Mete dimi ukambi aye, lakahumo lukulu l'olo lu ashu aye, ne dia we ambotekoya mbukami ketshi dia nshimbela lumu lami. Haleyi ndawo utsha l'ukungu, elanyelu atukutumunda, ku dimi ntuvu. 20 Enda, usumba omotshi one weli lasuki; vo weko tshitshe. Dimi nti: Ntushami leko mbayumuhanda, mbayumutshikala la lumu. 21 Ondjelo akûkaluya diui ati: Kawo, dimi lambukukela ndu lu dikambu so. Okone dimi halulanya usumba ako wutshiye. 22 Samanya, utushami leko. Dimi halutsha nduku dikambu tshikima we ambukuma leko. Wakole usumba ako lukumbu vati: Zoara (kitshimudi ati: Tshitshe).

23 Lam'akawandi unya, Lota akakumi la Zoara. 24 Latuyalaka akaloshiya Sodoma la Ngomora ekama wa tsho kame la dja uma l'ulungu. 25 Ndi akalanya esumba ako, usui tshe, antu tshe wakadjashi loko ndu tumbatumba tshe dia la kete. 26 Wadi a Lota akewo l'okongo, akahilo ekundji ka leho. 27 Abarahama akunela k'olomo la pindju, akatshu lu dihuli diakandemadi la ntundu ka Latuyalaka. 28 Ndi akedia ashu utsha la Sodoma la Ngomora la wedja eku tshe wa l'ukidi. Endi ku dinga diutumba uma la kete uku luwu la wuki mbalungula.

29 Kuyanga mbakalanya Unyashungu esumba tshe wa l'ukidi, ndi akuhoka Abarahama. Diako mbakandahandja

Lota ntundu ndi atalanya esumba wa lene akandadjashi.

30 Lota akaseko uma la Zoara utsha l'ukungu. Ndi la an'andi ahendi w'amantu wakatudjase leko lu wuku a dive, ne dia wakuki woma dia ntshikala la Zoara. 31 Ku on'andi l'enundu akatela kushendi ati: Shesu one aya usumbi, ku nduku pami lu wudja one kukuki mbeyana la su uku atuwutshaka lu kete tshe. 32 Yaka, tonosha shesu wanu, keli kateyani la ndi, diuhu dia shesu diatukushisho. 33 Vo wakanosha shewo wanu l'utshu. Okone ona l'enundu akoto le shi, akateyani la ndi. Shi kumbeya etena kakayetama on'andi, kuyanga etena kakandeto. 34 Ku wedi a pindju ona l'enundu akatela kushendi ati: We henyi, dimi lakeyanyi la papa utshu w'elo. Eso tónosha wanu ndu l'utshu one, keli kutshu ndu we, kuteyani la ndi, diuhu dia shesu diatukushisho. 35 Osoku ndu l'utshu uku vo wakanosha shewo wanu. Okone ona kushi akatshu, akateyani la ndi. Ku shi kumbeya etena kakayetama on'andi la kushi, kuyanga etena kakandeto. 36 Osoku ku ana ahendi aku wa Lota wakatshu waemi la shewo. 37 Ona l'enundu akuti ona pami, akawole lukumbu ati: Moaba (kitshimudi ati: Uma le papa). Ndi keli lotshetshe l'asi Moaba edja ndu elo. 38 Ndu ona kushi akuti ona pami, akawole ati: Bene-Ami (kitshimudi ati: On'a wudja ami). Ndi keli lotshetshe l'asi Amona edja ndu elo.

Abarahama la Abimeleke

20 Abarahama akunela uma leko, akaseko lu leke la diku dia kushi dia ntudjase l'asa Kadeshe la Shura. Ndi akatukudjase la Ngerare, 2 Abarahama akatatelaka antu dia wadendi Sara ati: Kadiyemi kendi. Ku Abimeleke khum'ekanga ka Ngerare, akatumi dikendji dia ntosa Sara, dia ndi ndjala wadendi. 3 Ku Unyashungu akene le Abimeleke lu do l'utshu, akawutela ati: We aya uku udu lu dikambu dia umuntu lakayoshi, ne dia ndi eko la umi. 4 Lam'aki Abimeleke kumbeyana la Sara, ndi akambula Unyashungu ati: Khumadiondjo, we mbeyaka ndjaka kuyanga wudja waha la unungu? 5 Aha ati: Kadiyemi kendi, mbakandamvutela? Ndu Sara ndame kumvutela ati: Onalingu kendi? Mete, dimi lakatshi dikambu ne l'utema w'ololo, ndu aha la munga. 6 Unyashungu akukaluya diui lu do ati: Ee, dimi mbeyaka nti: We akatshi dikambu ne l'utema w'ololo.

Diako mbakamakushimbi dia we nsukana le ndi nti: Utukutsha kolo la ntundu kami. 7 Kakiane ukaluya umuntu one le umendi, ne dia umendi umvutshi mbendi. Ku ndi ayukolombela Unyashungu dia we ntshikala la lumu. Keli naka we hukaluya le ndi, eyi wati: Nyu tshe nyayuvo, ndu we ndu wane weli la ye tshe.

8 Abimeleke aketo k'olomo la pindju, aketi ekambi andi tshe; akasanyia akambu ako tshe, ndu vo wakuki woma efula. 9 Abimeleke aketi Abarahama, akawumbula ati: Na wuhu wakayatutshela one na? Kolo kakona kakamakutshela dia we ntukishiya, dimi la diulelu diami, kolo kene ka wuki? We akantshela wuhu wahakuki ntshela untu. 10 Abimeleke akambula Abarahama ati: Yimba yakona yakayakani dia we ntshelami wuhu one na? 11 Ku Abarahama akukaluya diui ati: Mete mete, lakakani nti: Wudja one hawuki Unyashungu woma, wayundjaka lu dikambu dia wademi. 12 Diui dia mete, kuyanga mbendi wademi, kadiyemi kendi. Dimi la ndi shesu otoi, keli aha utema otoi. 13 Okone lam'akatutudjaka Unyashungu uma lu luudu la papa, dimi lakasengasenga Sara nti: Dia dimi mpumo lukulu l'olo lu dikambu diaye, kutataka lu ahuli tshe wayututatshekaka wati: Onalingu kendi. 14 Abimeleke akose ekoko, ngombe, ekambi w'apami la ekambi w'amantu, akasha Abarahama, ndu akukaluya wadendi Sara. 15 Abimeleke akawutela ati: Enda, kete yami tshe nye yeko la ntundu kaye, utudjase lene alangaye. 16 Ndi akatela Sara ati: Enda, lambusha onanyo tenyi dia fesa kinunu. Dikambu ne diayukunya sonyi lu ashu w'antu weli la ye. Ndu antu tshe wayukuyindja. 17 Okone Abarahama akalombela Abimeleke Unyashungu. Ku Unyashungu akakonoya, ndi la wadendi la ekambi andi w'amantu, ku vo wakayuta ana, 18 ne dia Latuyalaka akete amantu tshe wa lu luudu la Abimeleke dikumba to dikambu dia Sara, wadi a Abarahama.

Eutwelu ka Isaka

21 Latuyalaka akuho diui diakandatela Sara. Okone ndi akashidiya daka diakandulaki. 2 Sara akatshu diemi, akutela Abarahama ona pami lu nshi yandi y'usumbi, l'etena kakulaki Unyashungu lam'akandasawulaka la ndi. 3 Abarahama akole ona pami lakanduti la Sara ati: Isaka. 4 Lam'akayala Isaka nshi enanci, Abarahama akawahemia uhekeli uku akawudjangela

Unyashungu. 5 Abarahama aki la deku lukama lam'akanduti Isaka. 6 Sara akati ntu ati: Unyashungu ambombodia. Okone untu tshe layuka dikambu ne ayola kame la mi. 7 Na untu uteya mvutela Abarahama ati: Sara ukolomia ona? Ku kakiane lambuwutela ona pami lu nshi yandi y'usumbi.

Wambutshanya Hangara la Ishamele

8 On'awo Isaka akuli, akakili awele. Ku lushi lakandakili awele, Abarahama akakati dambu dia wuki. 9 Sara akenyi ona lakuti Hangara, usi Edjibitu, la Abarahama awola. 10 Ku ndi akatela Abarahama ati: Utshanya ukambi aye a umuntu one kame la on'andi. Ona one atukuyala ukito kame la on'ami Isaka. 11 Diui so dia Abarahama nkimo on'andi Ishamele, diakawusha lunyangu la wulu l'utema andi. 12 Keli Unyashungu akatela Abarahama ati: Tunyangaki dikambu dia on'aye Ishamele, kana dia ukambi aya a umuntu. Etawo tshe kakakutedi Sara, ne dia uma le Isaka kayutumba tukanula taye ta mete, mete. 13 Dimi layete ndu ona ukambi aye a umuntu wudja a wuki, ne dia ndu ndi keli on'aye. 14 Okone Abarahama aketo la kasekese, akela Hangara ma la uhundi w'ashi, akawahewo lu diheka. Ndi akawusha ndu ona, akawuniya. Hangara akunela, akatekekoka l'usui wa shenga wa la Bere-Sheba. 15 Ashi waki l'uhundi wakashili. Ku ndi akatshiki ona lu dedi dia tshambatamba motshi. 16 Ndi akatudjase elanedi la ndi tshalula yukuki untu mbuka luhitu; ne dia ndi akati ati: Dimi halangi mena lam'avo ona. Ku kam'akandadjashi elanedi la ona, ona akatundo la delu, akaleli. 17 Unyashungu akuki diui dia ona. Ku ondjelo a Unyashungu aketi Hangara uma l'ulungu, akawumbula ati: Hangara, kanyangaye na? Tukaki woma, ne dia Unyashungu akuki diui dia ona lu dihuli diendi. 18 Emala, unyiya ona, ukimeli lu lunya, ne dia dimi layuwete wudja a wuki. 19 Unyashungu akudihula ashu, ku ndi akenyi eteko k'ashi, akaludia uhundi too, akanosha ona ashi. 20 Lam'akatulaka ona, Unyashungu aki kame la ndi. Ndi akatudjase l'usui wa shenga, akatuyala minginga k'uta. 21 Ndi akatudjase l'usui wa shenga wa Parana. Ku nyangu akatuwosela wadi uma lu kete ya Edjibitu.

Elakanelu ka Abarahama la Abimeleke

22 Lu etena kakatengolaka Abimeleke la Fikole, olombodi a limba landi l'alimbi, ndi akayutela Abarahama ati: Unyashungu

eli la ye lu akambu tshe watuyutshaka. 23 Untshibeli lu lukumbu la Unyashungu wati: Dimi hankukesaki, we, ndu an'aye ndu ekana aye. Uku akamakutshelaka la memakana, okone mbayuyuntshelaka dimi la kete yudjashiye. 24 Abarahama akati ati: Osoku mbayangami nkutshibela. 25 Ku Abarahama akenya Abimeleke munga k'ekambi andi kakawohotola eteko k'ashi la wulu. 26 Abimeleke akukaluya diui ati: Dimi haleyi untu lakatshi dikambu diako. Ndu we kumvutelami, tshikima elo kambumudiuka. 27 Okone Abarahama akandi ekoko la ngombe, akasha Abimeleke, ku vo ahendi wakakotsha lusalu. 28 Abarahama akose esongo w'ekoko esambeli, akêkitsha am'akina. 29 Ku Abimeleke akawumbula ati: Ukundi ambuyukitsha esongo w'ekoko esambeli, am'akina na? 30 Abarahama akukaluya diui ati: Etawo nungula esongo w'ekoko esambeli ene uma lu anya ami. Dikambu ne diayali omenyi ami ati: Dimi lakatshimi eteko kako. 31 Uma lu dikambu so mbakandole dihuli diako ati: Bere-Sheba, ne dia laawo kakawatshibanela. 32 Osoku mbakawalakana, la Bere-Sheba. Abimeleke akunela, ndi la Fikole, olombodi a limba landi l'alimbi, ku vo wakakalula utsha lu kete ya Filistiya. 33 Abarahama akune uvungu, la Bere-Sheba. Laawo kakandatemolaka lukumbu la Latuyalaka, Unyashungu a pundju. 34 Ku Abarahama akadjase nshi kambi lu kete y'asi Filistiya.

Latuyalaka Ambutela Abarahama dia Nambula Isaka

22 L'okongo w'akambu aso, Unyashungu Akahimbi, Abarahama, akaweti ati: Abarahama! Ku ndi akatawo ati : Dim'one. 2 Unyashungu akawutela ati: Ose etoi kaye k'ona, Isaka; lalokaye mbuka ngandji. Uneli, utshu la ndi lu kete ya Moriya. Kutulambuli ulambu wa lutshumba l'ukungu omotshi wayumutukanya. 3 Ku Abarahama aketo k'olomo la pindju, akakeleka edie ladiku dia punda kandi. Ndi akatshu, ndi la ekambi andi ehendi kame la Isaka. Ndi akati kunyi ya ntutshumba ulambu. Ku ndi akatshu utsha lu dihuli diakawutela Unyashungu. 4 Lushi la satu la lokendo, Abarahama akedia ashu, akenyi dihuli diako uma l'etali. 5 Ku Abarahama akatela ekambi andi ati: Nyutshikali la punda lane. Dimi la ona tayutsho pulu leku dia ntotemola Unyashungu, ku tayukalula le nyu. 6 Ku Abarahama akose kunyi ya ntshumba

ulambu, akayëmbia on'andi Isaka. Ndi akose ndu efuki ka dja la lukuwa. Ku vo ahendi, wakunela, wakatatshokaka kame. 7 Isaka aketi Abarahama ati: Papa! Ku shi aketawo ati: Dim'one, on'ami. Isaka akawumbula ati: Enda, efuki ka dja la kunyi nye, ku lend'eli osongo w'okoko, wa ntshumba? 8 Abarahama akûkaluya diui ati: Tutshiki dikambu so lu anya a Unyashungu. Ndam ayukutsha okoko wukuki ntshumbama lu ediakelu. Ku vo ahendi wakatatshokaka kame.

9 Lam'akakumi Abarahama la on'andi Isaka lu dihuli diakawutela Unyashungu, ndi akatshi ediakelu laawo. Ndi akahatanya kunyi, ku ndi akakeleka on'andi Isaka, akawetamia ladiku dia kunyi ya l'ediakelu. 10 Abarahama akashimbula lunya, akose lukuwa dia ndjaka on'andi. 11 Ku ondjelo wa Latuyalaka akaweti uma l'ulungu ati: Abarahama! Abarahama! Ku ndi aketawo ati: Dim'one. 12 Ondjelo, akawutela ati: Tukumiaki lunya laye le ona. Ndu tûtsheleki nduku dikambu. Dimi lambeya kakiane nti: We mbukaka Unyashungu woma, ne dia we konseka dia mbishami etoi kaye k'ona. 13 Abarahama akedia ashu, enyi ku okoko w'umi one wudingami ekodi lu seki lu hyuka. Abarahama akatuwosa, akûlambula ulambu a lutshumba lu dihuli dia on'andi. 14 Abarahama akole dihuli so ati: Jehowa-Jire (kitshimudi ati: Latuyalaka ayukutsha). Uma lu dikambu diako mbatuwutaka edja ndu elo vati: Dikambu tshe mbeyaka nkutshama l'ukungu wa Latuyalaka. 15 Ku ondjelo a Latuyalaka aketi Abarahama uma l'ulungu etena ka hendi; 16 akawutela ati: Latuyalaka ambuyatshiba ati: Ne dia weambutsha dikambu ne, ndu we kuntuna nkimo etoi kaye k'ona, dimi layukotshokola. 17 Mete, dimi layukotshokola, ndu layufudia tukanula taye uku toto ta l'ulungu ndu uku efula ka seke ya lokongo, yatuyalaka l'umamu w'ashi. Tukanula taye wayukita asuku w'atunyi awo. 18 Wedja tshe wa la kete wayotshokwama uma lu dikambu dia tukanula taye, ne dia we akakitanyia diui diani. 19 Ku Abarahama akakalula le ekambi andi. Vo wakunela, wakatshu kame utsha, la Bere-Sheba. Abarahama, akadjase la Bere-Sheba.

20 L'okongo w'akambu aso, wakayutela Abarahama vati: Ndu Milika akutela onanyo Nahora ana ane: 21 l'enundu Uze, ndi la Buza onangu, la Kemuele, shi Arama, 22 Kesede, Hazo, Pelidashe, Jidilafe, ndu

Betuele. 23 Betuele, akuti Rebeka. Ana apami enanei ane mbakuti Milika la Nahora, onangu Abarahama. 24 Ndu Reuma, useka wa Nahora, akuti la ndi Teba, Ngahama, Tahasha la Maka.

Abarahama Ambusumba Dihuli dia Nkhunde Sara

23 Sara akalumbi deku lukama akumi ahendi la esambeli. Osoku mbaki deku diakalumbi Sara. 2 Sara akavu lu Kiriyate-Areba (ketawo vati; Heberona) lu kete ya Kanana. Abarahama akatshi utanda dia ndela Sara. 3 Ndi akemala la ntundu ka udu a wadendi; akatela asi Hiti okone ati: 4 Ongendangenda mbudjashimi l'atei anyu, nyumbisha hyuli ya dimi nkhunde udu a wademi. 5 Asi Hiti wakûkaluya diui vati: 6 Khumesu, utusha lutui! Ulangimi a Unyashungu mbeye l'atei asu. Osonole dihuli dia nkhunde wadeye lene atutukhundeuka antu. Nduku untu l'atei asu ayukushimba. 7 Abarahama akunela, akakhusamela asi Hiti, akanga a wudja oso. 8 Ku ndi akawutela ati: Nyumbukeli. Naka nyu mbetawoka dimi nkhunde wademi, nyoteketele le Eferona, on'a Zohara, 9 dia ndi mbishami wuku wa la Makiwela weli la kuma k'ekambo kandi; ndi kansundjawa l'ushinga tshe wayundudja la ntundu kundjanyu. Dio kadiuyali dihuli diani hita di'ekhundelu l'atei anyu. 10 Etena kako Eferona akadjashi l'atei w'asi Hiti. Ku ndi akakaluya Abarahama diui la ntundu k'asi Hiti ndu ka waku tshe wakotoka la suku dia usumba ati: 11 Khumemi, aha osoku. Uhukami, dimi lambukusha ekambo wushasha ndu wuku weli l'atei ato. Lambukushawo la ntundu k'asikami tshe. Ukhunde wadeye. 12 Abarahama akakhusamela asi wudja wa lu kete yako. 13 Ndi akatela Eferona la ntundu k'asi wudja ako ati: Keli naka we nangaka, umbukeli; etawo dimi nkusha ushinga w'ekambo, keli nkhunde wademi. 14 Eferona akakaluya Abarahama diui ati: 15 Khumemi, ulungi, ekambo ka shekele kama nyei ya fesa, eli na l'asami la ye? Ukhunde wadeye. 16 Abarahama akuki diui dia Eferona. Ku ndi akedika la ndi shekele kama nyei ya fesa, uku akadji Eferona ushinga la ntundu k'asi Hiti, akawusha.

17 Okone ekambo ka Eferona ka la Makiwela kaki lu welelo wa Mamare, ndu wuku la etamba tshe waki lu ekambo, ndu ene waki l'elelu wa l'utshimba ato, 18 wakayala wa Abarahama lu ashu w'asi

Hiti, ndu wa wane tshe wakotoka lu suku dia usumba. 19 L'okongo diku, Abarahama akakhunde wadendi Sara lu wuku wa lu ekambo ka la Makipela kelanedi la Mamare (ketawo vati: Heberona) lu kete ya Kanana. 20 Ekambo la wuku weli loko wakayala w'Abarahama pundju. Ndi akayala kanga dihuli diako diakandasumbi uma le asi Hiti dia nkhundeke edu wa khumbu kandi.

Wambosonwela Isaka Wadi

24 Abarahama akayala usumbi a lukusumbi. Latuyalaka akatshokola Abarahama lu akambu andi tshe. 2 Abarahama aketi olombodi w'ekambi andi, lakalamaka diango diandi tshe. Ndi akawutela ati: Dimi lambukosengasenga nti: Ukutsha lunya laye l'esi ehelohelo kami, 3 keli nkutshibia le Latuyalaka, Unyashungu a l'ulungu, ndu a la kete, diaha we mbosela on'ami wadi uma l'atei ana amantu w'asi Kanana wako wudjashimi l'atei awo. 4 Keli kutshu lu wudja asu, lu kete yakamuto, dia ntosonwela on'ami Isaka wadi leko. 5 Ku ukambi andi akukaluya diui ati: Ku naka umuntu halangi ndja la mi uya lu kete nye, kayumutsha na? Dieli la mi dia ntola on'aye pulu lu kete yakayuto? 6 Ku Abarahama akawutela ati: Ewo, totolaki on'ami leko. 7 Latuyalaka, Unyashungu a l'ulungu, lakantundja uma lu luudu la papa ndu uma lu kete yakamuto, akasawula la mi. Ndi akandaki ati: Dimi layusha tukanula taye kete nye. Ndi ndame ayutuma ondjelo andi la ntundu kaye. Ku we ayutosela on'ami wadi uma leko. 8 Keli naka umuntu halangi ndja la ye, we ayutshungu uma lu etshibelu kene kamumukutshibia. Dikambu otoi, totolaki on'ami leko. 9 Ku ukambi ako akakitsha lunya landi l'esi ehelohelo ka khumendi Abarahama. Ndi akulaki dia namaka akambu ako.

10 Ukambi andi akose kamelo dikumi uma l'atei a limba la khumendi, ne dia diango tshe dia khumendi diaki lu anya andi. Ndi akunela, akatshu utsha la Mesopotamiya pulu ndu l'usumba wa Nahora. 11 Ndi akakhusamia kamelo l'andja w'usumba dia yo mumuya lasuki l'eteko k'ashi. Etena kako kaki ushidi wa dikolo watutshokaka amantu la ntuduwula ashi. 12 Ku ndi akati ati: Latuyalaka, Unyashungu a khumemi Abarahama, dimi lambukosengasenga nti: Uki khumemi Abarahama ketshi. Umpumuya lukulu l'olo, dia dimi mpumana la kene kalangami elo. 13 Dim'one ambemala

l'umamu w'eteko k'ashi, ku ana amantu w'asi sumba aso wayayi la ndjuduwula ashi. 14 Ku usekaseka a umuntu tshe layumolomba nti: Enge mbaka keli no ashi; ku ndi ayunkaluya diui ati: Noka; dimi layusha ndu kamelo yaye ashi a no. Oso kayuyala one lakayasonwela ukambi aye Isaka. Uma lu dikambu so mbayumulimbitea nti: We mbukaka khumemi ketshi. 15 Kam'akandateketaka, enyi ku Rebeka one ayayi la mbaka kandi lu diheka. Rebeka akuto le Betuele, on'a Milika, wadi a Nahora, onangu Abarahama. 16 Ona umuntu ako aki dimena diahangone, ndu ateyana la pami. Ndi akahulo utsha l'eteko, akaludia mbaka kandi, akawandi uma l'eteko. 17 Ku ukambi w'Abarahama akalawo utsha le ndi; akalombe ati: Umbisha tema t'ashi uma lu mbaka kaye no. 18 Ku ndi akukaluya diui ati: Khumemi, yaka, yono. Ku ndi akahuluya mbaka esadi lu lunya dia mbusha ashi wa no. 19 Lam'akashili Rebeka mbusha ashi, ndi akati ati: Dimi layuduwea ndu kamelo yaye ashi edja ndu yo yambunduya pusa. 20 Ndi akasamanya, akangula ashi lu luteti, akalawo ntu utsha l'eteko la ntuduwula ashi wa nosha kamelo yandi tshe. 21 Ukambi ako akawendaka amba, aha diui baku, dia mbeya kana Latuyalaka ambuhumuya lukulu l'olo, kana kema. 22 Lam'akashili kamelo no ashi, ukambi w'Abarahama akatundja lohete la etenyi otoi ka hendi ka shekele ya paunyi, ekoma ehendi w'anya la shekele dikumi ya paunyi. 23 Ndi akawumbula ati: On'a na eye? Kema dihuli dia shu mbetama lu luudu la sho? 24 Ndi akukaluya diui ati: Dimi on'a Betuele, lakuto le Milika la Nahora. 25 Ndi akawutela ntu ati: Adiyu efula weko lakasu wa dungalunga nde la mbetama, ndu dihuli dia nyu mbetama dieko. 26 Pami kako akakolama, akatemola Latuyalaka. 27 Ndi akati ati: Unyashungu a khumemi Abarahama atumbwami! Ndi ataheko menya khumemi ketshi la kolamelu. Latuyalaka akanombola, ndu dime, lu mbuka pulu lu luudu l'anangu khumemi.

28 Usekaseka ako akalawo esadi, akatusanyia wa lu luudu la nyangu akambu ako. 29 Rebeka aki la onangu la pami, lukumbu landi Labana. Ku Labana akatumbi la luwangu la ntulungula pami kako kaki lasuki l'eteko. 30 Lam'akenyi onangu lohete la ekoma lu anyu wa kadiyendi, ndu lam'akanduki aui wa kadiyendi Rebeka ati: Osoku mbakandamvutedi, ndi akakumi le pami kako. Ndi akutani emadi lasuki l'eteko la le kamelo yandi. 31 Ndi

akawutela ati: Uyi, we otshokwami wa Latuyalaka. Ukundi wemalaye l'andja na? Dimi lakakolongoswedi luudu ndu ukutu wa kamelo yaye. 32 Vo wakakumi la luudu. Ku Labana akakeleku diango diaki ladiku dia kamelo; akasha kamelo adiyu wa yo nde ndu wa yo mbetama. Ndi akela ukambi w'Abarahama la antu wakayi la ndi ashi wa vo nsula ekulu. 33 Wakawela ma. Keli ndi akati ati: Dimi hali la ntundu latati dikambu diakamayi. Labana akawutela ati: Uditaka. 34 Ku ndi akati ati: Ukambi w'Abarahama mbemi. 35 Latuyalaka akatshokola khumemi utamanya, ku ndi akayala untu a wuki. Ndi akawusha ekoko la ngombe, fesa la paunyi, ekambi w'apami la ekambi w'amantu, ndu kamelo la punda. 36 Sara, wadi a khumemi, akawutela ona pami lu nshi yandi y'usumbi. Ku khumemi akasha ona ako tshe keli la ndi. 37 Khumemi akantshibia ati: Toselaki on'ami wadi uma l'atei wa ana amantu w'asi Kanana, akanga a kete yudjashimi. 38 Keli kutshu lu luudu la papa, l'atei a khumbu kasu, dia ntosela on'ami wadi leko. 39 Ku dimi lakambula khumemi nti: Naka umuntu halangi ndja la mi, ku ukundi? 40 Ku ndi akakaluya diui ati: Latuyalaka, latumokendakendaka la ntundu kandi, ayutuma ondjelo andi kame la ye dia nkuhumuya lukulu l'olo lu lokendo laye. Ku we ayutosela on'ami wadi uma l'atei a khumbu kasu, uma lu luudu la papa. 41 Lam'ayuyukuma l'atei a khumbu kasu, naka vo hawukushandi, ku we ayutshungo uma lu etshibelu kamumukutshibia. 42 Lam'akamakumi elo l'eteko, dimi lakalombi nti: Latuyalaka, Unyashungu a khumemi Abarahama, naka we ambuluwanya lokendo latamatshu lone, 43 dim'one ambemala l'eteko k'ashi. Layolomba usekaseka a umuntu layuya dia ndjuduwula ashi nti: Umbisha tema t'ashi uma lu mbaka kaye keli no. 44 Naka ndi ayunkaluya diui ati: Yaka, yono; dimi layutuduwela ndu kamelo yaye ashi akina, ku umuntu oso kayuyala wadi lakasonwela Latuyalaka on'a khumemi. 45 Kam'akamateketaka l'utema, meny ku Rebeka one ambutumba la mbaka kandi lu diheka. Ndi akahulwi l'eteko, akaduwudi ashi. Dimi lakolombi nti: Umbisha ashi wa no. 46 Ndi akahulusha mbaka esadi uma lu diheka diandi, akamvutedi ati: Noka; dimi layutuduwela kamelo yaye ashi akina. Okone dimi lakanwe. Ndi akasha ndu kamelo ashi a no. 47 Ku dimi lakawumbudi nti: On'a na eye? Ku ndi akatshi ati: On'a Betuele

kemi, lakuti Milika la Nahora. Ku dimi lakawudji shingu l'ohembe la ekoma l'anya. 48 Dimi lakakolami la ntundu ka Latuyalaka, lakatumbudi Latuyalaka, Unyashungu a khumemi Abarahama, lakanombola ololo dia dimi ndjosela Isaka, ona umuntu lakuti onangu khumemi, wadi. 49 Nyumvuteli naka nyu nyayulanga ntshela khumemi la kenemo ndu la kolamelu. Naka hanyulangi, nyumvuteli, dimi kankadimo lu lunya la lomososo kana lu lunya la pami.

50 Labana la Betuele wakūkaluya diui vati: Latuyalaka kutungi dikambu ne. Okone shu hateyi kutela diui dia kolo kana di'ololo. 51 Enda, Rebeka one eko la ntundu kaye. Uwose, utshu la ndi; katuyali wadi a khumeye, uku akati Latuyalaka. 52 Lam'akuki ukambi w'Abarahama aui awo, ndi akakhusamela Latuyalaka. 53 Ku ndi akatundja dengalenga dia fesa, dengalenga dia paunyi, la ahondo, akasha Rebeka. Ndi akasha ndu onangu ndu nyangu eshasha w'ushinga a wulu. 54 L'okongo diku, ndi la wane waki la ndi wakali, wakano, waketama. Lam'akaweto la pindju, ukambi w'Abarahama akati ati: Nyunkimo nkaluli le khumemi. 55 Onangu Rebeka la nyangu wakati vati: Ona umuntu one atukutshikala la su nshi motshi, kuyanga nshi dikumi. L'okongo diku kutshu la ndi. 56 Ndi akakaluya diui ati: Tanyuntshibia tshimbiaki, ne dia Latuyalaka akaluwanya lokendo lami. Nyunkimo nkaluli le khumemi. 57 Wakūkaluya diui vati: Teti ona umuntu, tuyuwumbuli. 58 Ku vo waketi Rebeka, wakawumbula vati: We nangaka ntsho la pami kene? Ndi akakaluya diui ati: Dimi layutsho. 59 Vo wakakimo kadiyewo Rebeka la yaya yandi, dia ndi ntsho la ukambi wa Abarahama la antu andi. 60 Ku vo wakatshokola Rebeka; wakawutela vati: We kadiyesu, kuyali lotshetshe la nunu di'antu diaheyama mbala. Tukanula taye kawuleli asuku wa wedja w'antunyi awo.

61 Rebeka akunela ndi la ekambi andi w'amantu, wakahema lu kamelo, wakayeli ukambi w'Abarahama. Okone ukambi ako akose Rebeka, akatshu la ndi. 62 Laso ku Isaka akayayakaka lu mbuka k'uma la Bere-Lahai-Roi, ne dia ndi akadjashi lu leke la diku dia kushi la kete sho. 63 Dikolo dimotshi, lam'akatshu Isaka l'ekambo la ntotemola Unyashungu, ndi akedia ashu, enyi ku kamelo nye yayayi. 64 Ndu Rebeka akedia ashu, akenyi Isaka. Ndi akakiti uma lu kamelo kandi. 65 Ndi akambula ukambi w'Abarahama ati: Pami kakona keku

kayayi l'ekambo la ndjhumana la su? Ku ukambi ako akawutela ati: Khumemi uku. Rebeka akose dihondo, akayakumbi l'ote. 66 Ku ukambi akasanyia Isaka akambu tshe wakandatshi. 67 Isaka akatshu la Rebeka, akatoto la ndi lu luudu la dipema laki Sara nyangu. Rebeka akayala wadendi. Isaka akawukaka ngandji. Okone Isaka akasambama l'okongo a nyoi ka nyangu.

Tukanula t'Abrahamala la Ketura (1 Ek. 1:32-33)

25 Abarahama akatshuki wadi ukina, lukumbu landi Ketura. 2 Ndi akuti la Abarahama Zimerana, Jokishana, Medana, Midiyana, Ishibake, la Shua. 3 Jokishana akuti Seba la Dedana. Ana wa Dedana ane: Ashurima, Letushima, Leumima. 4 Ana wa Midiyana ane: Efa, Efere, Hanoka, Abida la Eleda. Aso tshe weli ana apami wa Ketura. 5 Abarahama akasha Isaka diango diandi tshe. 6 Ntundu Abarahama atavu, ndi akasha ndu ana wa esika andi eshasha. Ndi akawanganya etali uma lasuki la on'andi Isaka, akatumi utsha lu leke l'ehutwelu ka unya.

Nyoi k'Abrahamala

7 Nshi ya lumu tshe ya Abarahama yaki deku lukama akumi esambeli la tanu. 8 Ku Abarahama akavu lam'akandayala usumbi a lukusumbi, akunduya andja. Ku ndi akayeli washi. 9 An'andi Isaka la Ishamele wakukhunde lu wuku wa Makipela, lu ekambo kaki Eferona on'a Zohara, usi Hiti. Ekambo kako kakelanedi la Mamare. 10 Ekambo keso kaki ekambo kakasumbi Abarahama uma le asi Hiti. Loko kakawakhunde ndu Abarahama uku akawakhunde wadendi Sara. 11 L'okongo a nyoi k'Abrahamala, Unyashungu akatshokola on'andi Isaka. Ndi akadjase la Bere-Lahai-Roi.

Tukanula ta Ishamele (1 Ek. 1:28-31)

12 Tukanula ta Ishamele, on'a Abarahama, lakanduti la Hangara, usi Edjibitu, ukambi a Sara tone. 13 Kumbu y'ana apami wa Ishamele uku nonga yawo nye. Ona l'enundu Nebayote, Kedare, Adibele, Mibisame, 14 Mishima, Duma, Masa, 15 Hadada, Tema, Jeture, Nafishi la Kedema. 16 Aso weli ana apami wa Ishamele, uku aki kumbu yawo la ngelu yawo ndu wedja awo. Vo waki ewandji dikumi la ehendi wa wedja

awo. 17 (Nshi ya lumu tshe ya Ishamele yaki deku lukama akumi asatu la esambeli. Ku ndi akavu, akayeli washi.) 18 An'andi w'apami wakadjase uma la Havila pulu ndu la Shura yelanedi la Edjibitu, lu leke l'utsha l'Asuriya. Ndi akadjase lasuki la anangu tshe.

Eutwelu ka Esau la Jakoba

19 Tukanula ta Isaka, on'a Abarahama, tone. Abarahama akuti Isaka. 20 Lam'aki Isaka la deku akumi anei, ndi akatshuki Rebeka, kadiya Labana, on'a Betuele, usi Arama wa la Padana-Arama. 21 Isaka akalombela wadendi Latuyalaka, ne dia ndi aki ekumba. Latuyalaka akuki dombelo diandi. Okone wadendi Rebeka akatshu diemi. 22 Ana wakakadimo l'utema andi. Ku ndi akayambula ati: Naka wambutshindana osoku, ukundi ayumuyala na? Ku ndi akatshu la ntumbula. Latuyalaka. 23 Ku Latuyalaka akawutela ati: Wedja ehendi mbeli l'utema aye. Wedja ehendi ako wayatana lam'ayuwutumba uma l'utema aye. Wudja omotshi ayuleka wudja ukina wulu. Okone umba ayukumbela shaku ulimu. 24 Lam'akakuki nshi ya mbuta, ndi akuti diasa. 25 Umba akuto welo belaa la diosa dimba tshe. Wakawole vati: Esau (kitshimudi ati: Kanga diosa). 26 L'okongo diku Shaku akuto ayakimedi Esau l'etshindji. Diako mbakawawole vati: Jakoba (kitshimudi ati: Ukimedi etshindji). Isaka aki la deku akumi asamalu lam'akanduti la Rebeka ana ako.

Esau Ambusundja Ukito Andi

27 Ana apami ako wakuli. Esau akayala minginga ka lononga ndu umbitshi winga wa lu esui. Keli Jakoba aki kanga diki, akadjaseka paka la ngelu. 28 Isaka akaleki mbuka Esau ngandji, ne dia ndi akalekaka nyama yakandadiakaka. Keli Rebeka akaleki mbuka Jakoba ngandji. 29 Ku lushi lomotshi lam'akakateka Jakoba usawu a belaa, Esau akakalula uma la winga, ndi akakomo dimba la kipongoshi ka ndjala. 30 Ku Esau akasengasenga Jakoba ati: Umbisha yema y'usawu wa belaa keli ndi, ne dia dimba diambokomo la ndjala. Diako mbakawole Esau vati: Edome (kitshimudi ati: Belaa). 31 Jakoba akukaluya diui ati: Unsundja ukito aye wa on'enundu elo. 32 Esau akukaluya diui ati: Dimi layanga mvo la ndjala, waho akona wayuyala ukito wa on'enundu le mi? 33 Ku Jakoba akukaluya diui ati: Utantshibediwo kakiane. Ku Esau

akûtshibela. Ndi akasundja Jakoba ukito andi wa on'enundu. 34 Ku Jakoba akasha Esau ma la usawu ako wa belaa waki la konde loko. Ku Esau akali, akano, akunela, akatshu. Osoku mbakonyola Esau ukito andi wa on'enundu.

Isaka la Ngerare

26 Ndjala ka kasha kekina kakayala l'okongo a kene kaki lu nshi ya Abarahama. Ku Isaka akatshu la Ngerare le Abimeleke, khum'ekanga k'asi Filistiya. 2 Ku Latuyalaka akene le ndi; akawutela ati: Tuhuloki utsha l'Edjibitu. Keli udjase lu kete yayumukutela. 3 Utukudjase lu kete nye, dimi layuyala la ye, layukotshokola. Dimi layukusha wedja ene tshe, we la tukanula taye. Layushikike daka diakamalaki sho Abarahama. 4 Dimi layufudia tukanula taye uku toto ta l'ulungu. Layuwasha wedja ene tshe, ndu antu wa wedja tshe wayotshokwama dikambu dia tukanula taye, 5 ne dia Abarahama akakitanyika aui ami, elembe ami la adjangu ami. 6 Okone Isaka akadjase la Ngerare. 7 Asi ngelu kako wakawumbula dikambu dia wadendi. Ku ndi akâkaluya diui ati: Kadiyemi kendi. Rebeka aki umuntu la dimena diahangone. Diako mbakuki Isaka woma dia mvuta ati: Wademi kendi, ne dia asi wudja ako watukûdika lu dikambu diandi. 8 Vo wakadjase leko edja. Lushi lomotshi Abimeleke, khum'ekanga k'asi Filistiya, akendaka lu didishi, enyi ku Isaka one akenya la wadendi Rebeka. 9 Abimeleke aketi Isaka; akawutela ati: Mete mete, wadeye kendi. Ukundi akayataka wati: Kadiyemi kendi? Ku Isaka akûkaluya diui ati: Dimi lakati osoku ne dia lakuki woma nti: Watukundjaka lu dikambu diandi. 10 Ku Abimeleke akawumbula ati: Ukundi akayatutshela okone? Utunduyala untu omotshi uma lu wudja one akenya la wadeye, tshiki we akatudji l'unungu. 11 Ku Abimeleke akadjangela wudja andi ati: Untu tshe layunanda pami kene kana wadendi, ayudiakema.

12 Isaka akune wehu l'ekambo lu kete sho. Ku lu dinela di'eleku kako, wehu wakandune, wakafuli lukama lukama, ne dia Latuyalaka akôtshokola. 13 Isaka akayala kanga ongonyi, akatangonanelaka edja ndu ndi akayala kanga ukundji efula. 14 Ndi akayala la nyimba y'ekoko la nyimba ya ngombe ndu la ekambi efula. Ku asi Filistiya wakawukaka kandjema. 15 Asi Filistiya wakatedia teko di'ashi tshe diakatatshimi

ekambi w'Abarahama, shi, lam'akindi la lumu. 16 Ku Abimeleke akatela Isaka ati: Unela, umo uma l'atei a wudja asu, ne dia we ambutuleka wulu. 17 Okone Isaka akunela uma leko, akatuhanga l'ukidi a Ngerare, akadjase leko.

18 Isaka akatshimula teko di'ashi diakawatatshimi lam'aki Abarahama, shi, la lumu, ne dia asi Filistiya wakaditedia l'okongo a nyoi k'Abarahama. Ndi akadietaka kumbu yakatadiole Abarahama, shi. 19 Ekambi wa Isaka wakatshimi l'ukidi ako ntu, wakatundula difuku pulu ndu l'eteko k'ashi wa nkela. 20 Elami wa dungalunga w'asi Ngerare wakami la elami wa dungalunga wa Isaka, wata vati: Ashi asu mbewo. Okone Isaka akakiole ati: Eseke (kitshimudi ati: Tamu), ne dia vo wakami la ndi. 21 Okone vo wakatshimi eteko kekina. Vo wakadji la wo tamu ndu leko. Ku ndi akole eteko kako ati: Sitina (kitshimudi ati: Lutunu). 22 Ndi akunela uma leko, akatatshima eteko kekina kakiwo kumama la ndi. Diako mbakandakiole ati: Rehobote (kitshimudi ati: Dihuli). Ku ndi akati ati: Latuyalaka ambutukitsha lu dihuli dia wuki. Okone tayongonanela.

23 Ndi akambela uma leko utsha la Bere-Sheba. 24 Latuyalaka akene le ndi l'utshu; akawutela ati: Dimi keli Unyashungu a Abarahama sho. Tukaki woma; dimi leko la ye. Dimi layukotshokola ndu layufudia tukanula taye lu dikambu dia ukambi ami Abarahama. 25 Isaka akatshi ediakule leko, ku ndi akatemolaka lukumbu la Latuyalaka. Ndi akahiki ndu luudu landi la dipema. Ekambi andi wakatatshima eteko kemotshi.

26 Abimeleke la ongenyi andi Ahuzata, ndu Fikole, olombodi andi w'ului w'alimbi wakatshu uma la Ngerare utsha le Isaka. 27 Isaka akawumbula ati: Nyu atunyi ami watumpetshaka, nyakambitshanya uma lu wudja anyu. Ukundi ambunyuya le mi na? 28 Ku vo wakûkaluya diui vati: Shu menaka hwe shati: Latuyalaka eko la ye. Diako mbakatatanela shati: Tushani la ye daka. 29 We tututshelaki nduku dikambu dia kolo, ne dia shu kunkutshela kolo, tshikima ololo utu. Shu takakunya la ki. Kakiane we eli otshokwami wa Latuyalaka. 30 Okone Isaka akâkatela dambu. Ku vo wakali, wakano. 31 Vo waketo k'olomo la pindju, wakashikike daka diawo. Ku Isaka akâkendja. Okone vo wakatshu la ki. 32 Lushi lako ekambi wa Isaka wakayi; wakayuwutela lukumu la eteko kakawatshimaka vati: Tambutundula

l'ashi. 33 Ku ndi akakiole ati: Shiba. Lu dikambu diako mbatuwetaka usumba ako edja ndu elo vati: Bere-Sheba.

34 Lam'akayala Esau la deku akumi anei, ndi akatshuki Judita, ona umuntu a Beri, usi Hiti, ndu Basemate, ona umuntu a Elona, usi Hiti. 35 Vo wakanyangia Isaka la Rebeka.

Isaka Ambotshokola Jakoba

27 Lam'akayala Isaka usumbi, ashu andi wakayala enguli, ndi komena ololo ntu. Lushi lomotshi, ndi aketi Esau, on'andi l'enundu, ati: Esau li; ku ndi aketawo ati: Dim'one. 2 Shi akawutela ati: Kakiane laya usumbi. Dimi haleyi lushi lami la nyoi. 3 Dimi lambukosengasenga nti: Osa dihumo diaye, ukulu aye wa pitu la uta, utshu la winga, utunyangeli nyama. 4 Kuyunkateli ma dia diendje wuhu watumulangaka, kumbeladio. Kandjuli, keli kantakotshokodi ntundu dimi latavu.

5 Rebeka akahukamaka okone akatelaka Isaka on'andi Esau. Ku Esau akunela utsha la winga la ntuyanga nyama ya mbêla. 6 Rebeka akayutela on'andi Jakoba ati: Ulungi, dimi lakuki sho atela onanyo Esau ati: 7 Utunyangeli nyama, kuyunkateli ma, keli kantakotshokodi la ntundu ka Latuyalaka lam'ekimi la lumu. 8 On'ami, ulungi, umbukeli lu dikambu diayangami nkutela ne. 9 Utshu lu limba la dungalunga, utose esongo ehendi wa mbudi w'amena, ndjukateli sho ma dia diendje wuhu watundulangaka. 10 Kotole sho, ndi katakotshokodi la ntundu ndi atavu. 11 Keli Jakoba akakaluya nyangu diui ati: We henyi onalingu Esau eko la diosa dimba tshe, keli dimi kema. 12 Undu papa ayumambamba, ku dimi layuyala kanga lukesu la ntundu kandi. Okone dimi layuyayangela mananu lu dihuli dia nungula otshoko. 13 Ku nyangu akawutela ati: On'ami, mananu keso kayali l'ote ami. Dikambu otoi, etawo diui diami. Tshoka, utombosele esongo ako wa mbudi. 14 Ku Jakoba akatunda esongo a mbudi, akawêla nyangu. Nyangu akayukate ma dia diendje wuhu wakalangaka Isaka. 15 Rebeka akose eloto w'amena waki lu luudu wakalotaka Esau, on'andi l'enundu, akelotsha Jakoba, on'andi la kushi. 16 Ndi akombe Jakoba dikuhi di'esongo a mbudi lu anya la lu kingu kaki kundjala la diosa. 17 Ku Rebeka akasha on'andi Jakoba ma la unatshi wakandakati.

18 Ndi akoto le shi, akaweti ati: Papa! Ku shi aketawo ati: Dim'one; we on'ami akona

oso? 19 Ku Jakoba akûkaluya diui ati: Dimi Esau, on'aye l'enundu; lambushidiya ntsha uku akayamvutedi. Eto, usungukali, uli ma la unatshi wakayayangi, keli ontshokole. 20 Ku Isaka akambula on'andi ati: Hai! on'ami; ndi esadi wambuyutukitana li! Ku Jakoba akûkaluya diui ati: Ne dia Latuyalaka, Unyashungu aye, akampumusha lukulu l'olo. 21 Ku Isaka akatela Jakoba ati: Uhusukana nkamambi, we on'ami, dia dimi mbeya kana mete on'ami Esau keye, kana kema. 22 Jakoba akasukana le Isaka, shi. Ndi akawamamba; akati ati: Diui so dieli dia Jakoba, keli anyi mbeli anya wa Esau. 23 Isaka kûmbulimbitela, ne dia anya andi waki diosa to uku anya wa Esau, onangu. Okone ndi akôtshokola. 24 Ndi akawumbula ntu ati: Mete, on'ami Esau keye? Ku Jakoba akûkaluya diui ati: Tuku dime Esau. 25 Isaka akawutela ati: Umbela ma diako, nde unatshi w'uma lu winga, keli nkotshokole. Jakoba akawela ma, ku ndi akali. Ndi akawela ndu wanu, ku ndi akano. 26 Ku Isaka, shi, akawutela ati: Usukani, uyunkhumbateli lu kingu. 27 Ku Jakoba akasukana, akûkhumbatela lu kingu. Isaka akuki enyi k'eloto andi. Ku ndi akôtshokola, ati:

Enyi ka on'ami kambufana la enyi ka ekambo kakatshokola Latuyalaka. 28 Unyashungu akusha lopopo uma l'ulungu la eteto lu kete. Dinela dia mbu ya nde la wanu kadiuyalaki efula.

29 Antu wakukambelaki ulimu, wedja wakukhusamelaki. Mananu kayali le untu tshe layukudja mananu; la otshoko le untu tshe layukotshokolaka.

30 Isaka akashidiya ntshokola Jakoba. Jakoba amo yema uma la le shi, ku Esau, onangu, ambukalula uma la winga. 31 Ndu ndi akayukate ma dia diendje, akadiela le shi. Ndi akawutela ati: Papa etoka, uli unatshi wukelami, dimi on'aye, uma lu winga, keli ontshokole. 32 Ku Isaka, shi, akawumbula ati: Na we na? Ndi akûkaluya diui ati: Dimi Esau, on'aye l'enundu. 33 Ku Isaka akakashimo, akasaki lukumba la yenyi; akawumbula ati: Na untu lakambela nyama k'uma lu winga? Dimi lakakili tshe ntundu we atayi, ku lakatshokodi untu ako. Ndi ako kaya otshokwami. 34 Lam'akuki Esau aui wa shi, ndi akadi ekuku, akaleli wulu la kushi. Ndi akatela shi ati: Papa, ontshokole ndu dimi. 35 Ku shi akati ati: Onanyo akayi la lukesu, akoshi otshoko aye. 36 Ku Esau akati ati: Aha Jakoba (kitshimudi ati: Ukesanyi) keli lukumbu landi? Ndi ambunkesa tena pendi

ne: ndi akampotola ukito ami wa on'enundu, ku kakiane ndi ambompotola ndu otshoko ami. Ndi akambula shi ati: We kunamemi nduku otshoko ukina? 37 Isaka akūkaluya diui ati: Dimi lakawete khumeye. Dimi lakawusha anangu tshe dia vo ndjala ekambi andi. Lakawusha ndu otshoko wa ndjala la dinela la wanu. Na otshoko wukukimi nkusha we, on'ami? 38 Esau akambula shi ati: We aki paka la otshoko one utu? Papa ontshokole ndu dimi! Esau akadi ekuku, akaleli. 39 Isaka, shi, akawutela ati: Ulungi, edjaselu kaye kayuyala lu kete yaha la eteto ndu yaha la lopopo l'uma l'ulungu. 40 Uma lu wulu wa yombo yaye mbayuyutshikala la lumu. We ayukambelaka onanyo ulimu. Lam'ayuyuhindula, we ayokola lokoho landi uma lu kingu kaye.

Jakoba Ambulawo Esau

41 Esau akahetsha Jakoba fwe, ne dia otshoko wakōtshokola shi. Esau akasanguya l'utema andi ati: Nyoi ka papa aya suki. Okone lushi layuvo papa, dimi layudiaka onalingu Jakoba. 42 Wakatela Rebeka dia esangweyu ka Esau, on'andi l'enundu. Ndi aketi Jakoba, on'andi la kushi; akawutela ati: Ewo, onanyo Esau eko lu nkanela dia nkudiaka. 43 Kakiane on'ami, etawo diui diani. Uneli, ulawo utsha la Harana le onalingu Labana. 44 Utukutudjase le ndi nshi motshi edja ndu ududukutwa wa onanyo wambushila. 45 Ku lam'ayukitakita kele kandi le ye, ndi ayuhela dikambu diakayūtshela. Ku dimi layukutumela diui dia we ndja lindu. Ukundi ukukimi nyishisha nyu ahendi lushi otoi na?

46 Rebeka akatela Isaka ati: Dimi la wutshu efula l'utema ami dikambu dia ana amantu w'asi Hiti. Naka Jakoba ayutshuka wadi uma l'atei wa ana amantu w'asi Hiti weli lu wudja one, na waho wa dimi ntshikala la lumu ntu?

28 Okone Isaka aketi Jakoba, akōtshokola. Ndi akōkomiya ati: Tosaki wadi uma l'atei w'ana amantu w'asi Kanana. 2 Unela, keli utshu utsha la Padana-Arama, laka tsheye Betuele, kututshuki wadi uma l'atei w'ana amantu wa Labana, nyo pami. 3 Unyashungu Kanga-Wulu-Tshe akotshokole, akusha diwutshi, akafudia dia we ndjala lotshetshe la wedja efula w'antu. 4 Ndi akotshokole, we la tukanula taye, la etshoko w'Abarama, dia nyu nkita kete yudjashiye uku ongengandenda, yakasha

Unyashungu Abarahama. 5 Isaka akakendja Jakoba. Ku ndi akatshu utsha la Padana-Arama le Labana, onangu Rebeka, nyangu Jakoba la Esau, on'a Betuele, usi Arama.

6 Esau akenyi ati: Isaka akatshokola Jakoba. Ndi akūtumi utsha la Padana-Arama dia ndi ntutshuka wadi uma leko. Ndi akenyi ntu ati: Isaka akōkokomiya ati: Tosaki wadi uma l'atei ana amantu w'asi Kanana. 7 Ndi akenyi ntu ati: Jakoba akakitanyia aui wa shi la nyangu, akatshu utsha la Padana-Arama. 8 Esau akenyi ntu ati: Ana amantu w'asi Kanana kongenyanganya utema wa Isaka, shi. 9 Diako mbakatshu Esau utsha le Ishamele. Ndi akatutshuka on'andi Mahalata ladiku dia wadi akina waki la ndi. Mahalata ako aki kadiya Nebayota lakuti Ishamele, on'a Abarahama.

Unyashungu Ambene le Jakoba la Betele

10 Jakoba akunela uma la Bere-Sheba utsha la Harana. 11 Lam'akadji unya, ndi akatulala lu mbuka. Ndi akose dive dimotshi, akadikitsha weko, aketama djo. 12 Ndi akenyi do, enyi ku lukati lone lemadi uma la kete pulu ndu l'ulungu, ku andjelo wa Unyashungu wadela la wahulo lu lukati lako. 13 Ku Latuyalaka akemala l'ote alo; akati ati: Dimi leli Latuyalaka, Unyashungu a tsheye Abarahama, Unyashungu wa Isaka. Kete ku yetamiye mbayumukusha, we la tukanula taye. 14 Tukanula taye tayuyala efula uku ditshu dia la kete. Vo wayudiangana utsha l'edjelu ndu utsha l'ehutwelu ka unya, la utsha la ngele ndu la diku dia kushi. Khumbu ya wedja tshe wa la kete yayotshokwama lu dikambu diaye, we la tukanula taye. 15 Enda, dimi leko la ye. Dimi layutakulamaka lu ahuli tshe wayuyutatshokaka. Ndu layukukaluya lu kete nye, ne dia dimi hankosekaki edja ndu lam'ayumushidiya akambu wamumukutela. 16 Ku Jakoba akemo uma lu djo; akati ati: Mete, Latuyalaka eko lu dihili ne, keli dimi kumbeya. 17 Ku ndi akuki woma; akati ati: Dihili dia woma ne. Luudu la Unyashungu mbeli lane, suku di'utsha l'ulungu ne.

18 Jakoba akunela la pindju. Ndi akose dive diakandakitsha weko, akadieme uku ekoho ka euhwelu, akatela iso l'ote adio. 19 Ndi akole dihili diako ati: Betele (kitshimudi ati: Luudu la Unyashungu). Keli lukumbu lakawetaka usumba ako ntundu, laki Luza. 20 Jakoba akatshiki daka ati: Naka Unyashungu eko la mi, ndu ayutanamaka lu lokendo latamatshu lone, naka ndi ayutambishaka ma dia nde la ahondo wa

ndota, 21 ndu ayunkaluya la ki lu luudu la papa, ku Latuyalaka ayuyala Unyashungu ami. 22 Dive diamumeme ne, diayali uku luudu la Unyashungu. Ku uma lu diango tshe diayundumbishaka, dimi layukaluyaka etenyi ka dikumi le ndi.

Jakoba Ambukambela Labana Ulimu Dikambu dia Lea le Ratshele

29 Jakoba akakolamela lokendo landi, akatukuma lu kete y'antu wa lu leke l'ehutwelu ka unya. 2 Ndi akedia ashu, enyi ku nyimba shatu y'ekoko yetami lasuki l'eteki k'ashi. Dive dia wuki diaki l'unyo w'eteko kako kakawanoshaka nyimba tshe ya dungalunga. 3 Elami w'ekoko wakamotsha nyimba tshe ya dungalunga laawo. Vo wakangitula dive diaki l'unyo w'eteko, wakanosha nyimba yako ashi, ku wakakaluya dive l'unyo w'eteko. 4 Jakoba akambula alami w'ekoko ati: Analingu, asi na wenyu? Ku vo wakukaluya diui vati: Asi Harana mbesu. 5 Ndi akawambula ati: Nyu mbeyaka Labana, on'a Nahora? Ku vo wakukaluya diui vati: Shu mbeyaka. 6 Ku ndi akawambula ati: Undi, ndi la wulu? Vo wakukaluya diui vati: Ndi eko la wulu. Ndu Ratshele, on'andi a umuntu, uku ayayi la limba l'ekoko. 7 Ndi akati ati: Kakiane unya eki l'atei ote. Ushidi wa mbotshisa dungalunga atakuki. Nyutanoshisha ekoko ashi, keli nyutshu la ntelesha adiyu. 8 Ku vo wakukaluya diui vati: Kema. Shu hateyi ntsha osoku tshikima nyimba tshe yambomotshama kame. Ku elami tshe ndjungitula dive uma l'unyo w'eteko, ku ndjonosha ekoko ashi. 9 Kam'akandeketaka, ku Ratshele ambukuma la limba l'ekoko wa shi wakandalamaka. 10 Lam'akenyi Jakoba Ratshele, on'a Labana, nyangu pami, la ekoko wa Labana, ndi akasukana, akangitula dive uma l'unyo w'eteko. Ndi akanosha limba l'ekoko wa Labana, nyangu pami, ashi. 11 Jakoba akakhumbatela Ratshele, akatundo la delu, akaleli. 12 Ku Jakoba akatela Ratshele ati: Dimi mbutoka la sho. On'a Rebeka, kadiya sho, kemi. Okone Ratshele akalawo la ntutela shi.

13 Kam'akuki Labana lukumu la Jakoba, on'a kadiyendi, ndi akalawo la ntulungula. Ndi akatukhumbatela, akanonana la ndi. Ndi akayi la ndi uya lu luudu landi. Ku Jakoba akusanyia akambu tshe. 14 Labana akawutela ati: Mete, weka ami la emunyi ami mbeye. Ku Jakoba akadjase laka Labana utundu a ngondo tshe. 15 Labana akambula

Jakoba ati: Kuyanga mbutoye la mi, ku we ayunkambelaka ulimu ukambelakambela? Umvuteli okone ayuyulanga dimi nkufuta. 16 Labana aki la ana amantu ahendi. Lukumbu l'enundu lani Lea, ku la kushi Ratshele. 17 Lea aki ashu engelengele, keli Ratshele aki dimena diahangone. 18 Jakoba akalangaka Ratshele efula. Okone ndi akatela Labana ati: Dimi layukukambela ulimu deku esambeli lu dimba dia on'aye la kushi. 19 Ku Labana akawutela ati: Dimi ndekaka nanga nkushandi uleki mbusha pami kekina. Udjase la mi. 20 Jakoba akakambela Labana ulimu deku esambeli dikambu dia Ratshele. Deku diako diaki uku nshi motshi tshu lu ashu andi, ne dia ngandji kakandukaka Ratshele.

21 L'okongo diku Jakoba akatela Labana ati: Umbisha wademi mbidjase la ndi, ne dia nshi yakatalakana yambukuka. 22 Ku Labana akakati dambu, aketi antu tshe wa leko lu dambu. 23 La dikolo di'utshu, Labana akatshindela Lea, on'andi a umuntu l'enundu, laka Jakoba. Ku ndi akulungula wadi. 24 (Labana akose Zilipa, ukambi andi a umuntu, akawusha on'andi Lea.) 25 La wedi a pindju, Jakoba ayenaki ku Lea one. Ku ndi akambula Labana ati: Na dikambu ne diutshediye? Aha lu dikambu dia Ratshele mbakamakukambelaka ulimu? Ya ukundi ambuyunkesa okone na? 26 Labana akukaluya diui ati: Lu wudja asu, shu hatututshukamiaka kushi ntundu enundu atatshukama. 27 Utashidisha lubungu landi. Ku shu tayukusha ukina ne dia ulimu wayuyunkambela deku esambeli dikina. 28 Ku Jakoba akatshi osoku, akadjase la Lea lubungu landi. Ku Labana akayusha Jakoba ndu Ratshele, on'andi a umuntu la kushi. 29 (Labana akose Biliha, ukambi andi a umuntu, akawusha on'andi Ratshele.) 30 Jakoba akatshuki ndu Ratshele; ndi akalangi Ratshele uleki Lea. Ndi akamukambela Labana deku esambeli dikina.

Ana Wakuti Jakoba

31 Lam'akenyi Latuyalaka ati: Lea hukama ngandji, ndi akawete kanga diwutshi. Keli Ratshele aki ekumba, 32 Lea akatshu diemi, akuti ona pami lakandole ati: Rubena (kitshimudi ati: We henyi ona pami). Ndi akati ati: Mete, Latuyalaka akenyi fono kami, ne dia uma lu dikambu ne, mbayunanga umemi. 33 Ku ndi akatshu diemi ntu, akuti ona pami. Ndi akati ati: Latuyalaka akuki lukumu ati: Lea mpetshamaka. Okone ndi

ambumbisha ndu ona pami one. Ndi akawole ati: Simeyona (kitshimudi ati: Ambuka). 34 Ku Lea akatshu diemi ntu, akuti ona pami. Ndi akati ati: Etena kene umemi ayeikesanela la mi, ne dia lambuwutela ana apami asatu. Uma lu dikambu so mbakawawole lukumbu vati: Lewi (kitshimudi ati: Ekesanelu). 35 Ku ndi akatshu diemi ntu, akuti ona pami. Ndi akati ati: Etena kene, dimi layandula Latuyalaka mete. Diako mbakandawole lukumbu ati: Juda (kitshimudi ati: Diandu). Ku ndi akayemala, aha mbuta ntu.

30 Lam'akenyi Ratshele ati: Dimi latutela Jakoba nduku ona, ndi akuki enundu andi kandjema. Ndi akatela Jakoba ati: Umbisha ana. Naka kema, ku dimi mvo. 2 Ku Jakoba akuki Ratshele kele; akawumbula ati: Dimi kaya Unyashungu lakakushimbi mbuta uka? 3 Ku Ratshele akawutela ati: Biliha, ukambi ami a umuntu one. Uwose, ayali uku wadeye, kana ndi ayutaka, kandedia ona. Uma le ndi kayumuyala ndu dimi, la ana. 4 Okone ndi akawusha ukambi andi a umuntu uku wadi. Ku Jakoba akeyana la ndi. 5 Biliha akatshu diemi, akuti la Jakoba ona pami. 6 Ku Ratshele akati ati: Unyashungu akuki diui diani, ambusambula dikambu diani ololo, mbambundumbisha ona pami. Okone ndi akawole lukumbu ati: Dane (kitshimudi ati: Nsambula). 7 Biliha, ukambi a umuntu wa Ratshele, akatshu diemi ntu, akuti la Jakoba ona pami. 8 Ratshele akati ati: Dimi lakaloshanya la enundu ami, ku lakuleki wulu. Okone ndi akawole lukumbu ati: Nafetali (kitshimudi ati: Ndoshanya).

9 Lam'akenyi Lea ati: Dimi lambutukuyemala, aha mbuta, ndi akose Zilipa, ukambi andi a umuntu, akawusha Jakoba uku wadi. 10 Ku Zilipa, ukambi a umuntu a Lea, akayuta la Jakoba ona pami. 11 Lea akati ati: Ndi diese li! Okone ndi akawole lukumbu ati: Ngada (kitshimudi ati: Diese). 12 Ku Zilipa, ukambi a umuntu a Lea, akuti la Jakoba ona pami la hendi. 13 Ku Lea akati ati: Ongenongeno wa mamba mbukami, ne dia ana amantu wayumvutaka vati: Kanga ongenongeno kendi. Okone ndi akawole lukumbu ati: Ashere (kitshimudi ati: Ongenongeno).

14 Lam'aketetaka Rubena l'usui lu nshi ya dinela, ndi akatushula asusu, akawaela Lea, nyangu. Ku Ratshele akasengasenga Lea ati: Umbisha asusu amotshi w'uma le on'aye. 15 Ku ndi akukaluya diui ati:

Undi, dikambu diku diakayampotola umemi tshitshe mbedio lu ashu aye, mbalangaye mpotolami ndu asusu wakambela on'ami? Ratshele akati ati: Kawo, Jakoba ketami la ye l'utshu one, dia n'futa ushinga wa asusu wakabela on'aye. 16 Lam'akakalula Jakoba uma l'usui la dikolo, Lea akatshu la ntuhumana la ndi. Ndi akawutela ati: Kuyetami la mi, ne dia dimi lakakusumbi la asusu wakambela on'ami. Ku ndi aketama la ndi l'utshu ako. 17 Unyashungu akuki dombelo dia Lea. Ku ndi akatshu diemi, akuti la Jakoba ona pami la tanu. 18 Lea akati ati: Unyashungu ambumbisha difutu diani, ne dia dimi lakakimo ukambi ami a umuntu le umemi. Ku ndi akole ona lukumbu ati: Isakara (kitshimudi ati: Difutu). 19 Ku Lea akatshu diemi ntu, akuti la Jakoba ona pami la samalu. 20 Lea akati ati: Unyashungu ambumbisha ushasha w'ololo. Kakiane umemi ayudjase la mi, ne dia lambuta la ndi ana apami asamalu. Ku ndi akawole lukumba ati: Zebuluna (kitshimudi ati: Mbidjase). 21 L'okongo diku ndi akuti ona umuntu; akawole lukumbu ati: Dina. 22 Ku Unyashungu akuho Ratshele. Ndi akuki dombelo diandi, akawete kanga diwutshi. 23 Ku ndi akatshu diemi, akuti ona pami. Ndi akati ati: Unyashungu ambuminya lu sonyi. 24 Okone ndi akawole lukumbu ati: Josefu (kitshimudi ati: Nkukiya), ata ati: Latuyalaka kankukiya ona pami ukina.

Jakoba la Labana Wambukesana

25 Lam'akuti Ratshele Josefu, Jakoba akatela Labana ati: Unkimo keli ntshu lakasu, lu kete yasu. 26 Umbisha wadiemi la an'ami wakamakukambela ulimu dikambu diawo, keli ntshu, ne dia we mbeyaka ulimu wakamakukambelaka. 27 Ku Labana akawutela ati: Naka dimi lambuhumo lukulu l'olo lu ashu aye, utshikali la mi, ne dia dimi lambena nti: Latuyalaka akantshokola lu dikambu diaye. 28 Labana akawutela ati: Umvuteli yediko ya difutu shikaa, keli nkushadio. 29 Jakoba akukaluya diui ati: Weme mbeyaka uku akamakukambela ulimu ndu uku akayala dungalunga diaye lam'akamadilamaka. 30 Etenyi ka tshitshe kakamakutani la to kambufulanela, aya efula kaheyama mbala. Latuyalaka akakotshokola lu dihuli tshe diakamakamela. Keli kakiane, etena kakona kayumukambela luudu lami ulimu? 31 Ku Labana akawumbula ati: Kalangaye dimi nkusha na? Jakoba akukaluya diui ati: Tumbishaki nduku

engo. Keli naka we ayetawo dikambu diayangami nkutela ne, dimi layulamaka, ndu layuleshaka dungalunga diaye ntu. 32 Elo, dimi layukindula l'atei a dungalunga diaye tshe. Ku dimi layosonola uma l'atei w'ekoko, ene tshe weli awadi awadi la awungu awungu, ndu ene tshe weli edima tshududu. Ku dimi layosonola uma l'atei a mbudi, nye yeli awungu awungu la awadi awadi. Sho mbayuyala difutu diami. 33 Akambu ami w'usimbwi wayukumanya lumu lami fundu lam'ayuyuya etena kemetshi la ndjena difutu diami. Naka mbudi kaha awadi awadi la awungu awungu kana okoko waha tshududu wayutanema lu leke lami, keti kanga uvi kemi. 34 Labana akûkaluya diui ati: Kawo! Diayali uku diui diaye. 35 Okone lushi lako Labana akanya weumbi wa mbudi tshe waki eshidi eshidi la awungu awungu, ndu esamalu tshe waki awadi awadi la awungu awungu, ndu nye tshe yaki la awadi a wema. Ndi akanya ndu uma l'atei w'ekoko ene tshe waki tshududu. Ndi akayikimo tshe l'anya wa an'andi. 36 Ku ndi akamamitwana la Jakoba etali uku yediko ya lokendo la nshi shatu. Ku Jakoba akaleshaka limba la dungalunga dia Labana lakatshikala.

37 Jakoba akakote tahi y'eyuyu y'usumba, ya dipenge, la ya lokonga. Ndi akayiwula pusu eshidi eshidi, dia eshidi wa wema w'utamba menamaka. 38 Ndi akakitsha tahi tshe yakanduwula lu teti yakanokaka dungalunga ashi. Wadi wa dungalunga wakakhukulaka lam'akawatshokaka la ntono ashi. 39 Ku dungalunga dia wadi diakatshokaka waemi lasuki la tenyi di'etamba diako. Dio diakutaka ana w'eshidi eshidi, w'awadi awadi, ndu w'awungu awungu. 40 Ku Jakoba akatanya ana w'ekoko. Ndi akakitsha tshe w'eshidi eshidi ndu ene tshe w'edima dihuli dikina. Ku ndi akediya dundji dia dungalunga dia Labana utsha le wo. Keli ndi akayakitshiya dungalunga diandi am'akina, ne dia dio diatukosohana la dia Labana. 41 Tena tshe diakakhukulaka ekoko a wadi waki la wulu, Jakoba akakitshaka tenyi di'etamba lu teti la ntundu kawo, dia vo ntsho waemi lam'akiwo lasuki la tenyi diako di'etamba. 42 Keli lam'akayakaka wadi wa dungalunga di'etshidu la wodu, ndi kumbidjaka tenyi di'etamba loko. Okone dungalunga di'etshidu la wodu diakayalaka le Labana, keli dungalunga dia waki la wulu diakayalaka le Jakoba.

43 Ku Jakoba akatangonanelaka otekoya. Ndi akayala la nyimba ya waki wa dungalunga, ekambi w'amantu la ekambi w'apami, kamelo la punda.

31 Jakoba akuki aui wakataka ana apami wa Labana vati: Jakoba akole diango tshe dia shesu. Uma lu diango dia shesu mbambunduyala la ongoni one. 2 Jakoba akenyi ati: Elundji ka Labana kema la ongenongeno le mi uku nshi ya ntundu. 3 Ku Latuyalaka akatela Jakoba ati: Ukaluli lu kete ya washo, lu dihili diakayuto, ku dimi layuyala la ye. 4 Jakoba akatumi dikendji le Ratshele la Lea dia vo ndja uya l'usui wakalekaka dungalunga diandi. 5 Ku ndi akawatela ati: Dimi handjena elundji ka shenyu okone akimi la ndi ntundu. Keli Unyashungu a papa eko la mi. 6 Nyu nyame mbeyaka uku akamakambela shenyu ulimu la wulu ami tshe. 7 Keli shenyu akankesaka, akakadimulaka difutu diami ekadimula dikumi, keli Unyashungu kunanga dia ndi ntshelami kolo. 8 Lam'akandati ati: Dungalunga di'awungu awungu mbayuyala difutu diaye, ku dungalunga tshe diandi ana w'awungu awungu. Ku lam'akandati ati: Dungalunga di'eshidi eshidi mbayuyala difutu diaye, ku dungalunga tshe diakuti ana w'eshidi eshidi. 9 Okone Unyashungu akose dungalunga dia shenyu, akambishadio. 10 Lam'akakhukulaka wadi wa dungalunga, dimi lakenyi do l'utshu. Lu do diako, menyi ku waumi wa dungalunga w'eshidi eshidi, w'awadi awadi ndu wa dikesekeke wahema wadi wa dungalunga ako. 11 Ku ondjelo wa Unyashungu akene le mi lu do, akambeti ati: Jakoba! Ku dimi lakûkaluya diui nti: Dim'one. 12 Ndi akamvutela ati: Enda, waumi wa dungalunga tshe wahemi wadi, vo tshe weko eshidi eshidi la awadi awadi, la dikesekeke, ne dia lakenyi okone atukutshelaka Labana. 13 Dimi leli Unyashungu lakene le ye la Betele, lene akayatakitshi iso l'ekoho ndu akayantatshikedi daka. Unela kakiane, umo uma lu kete nye. Ukaluli utsha lu kete yakayuto. 14 Ku Ratshele la Lea wakûkaluya diui vati: Diango kana ukito, keki la su ntu na? Alungamelasu ntu lu luudu la shesu? 15 Ndi akatusundja, ambolekaka mbu lu alimba asu. Aha uku asi wedja mbenamasu lu ashu andi uka? 16 Ekundji tshe wakose Unyashungu uma le shesu, wambuyala ekundji asu ndu wa an'asu. Utshi tshe uku akakutela Unyashungu.

Jakoba Ambulawo Labana

17 Jakoba akunela, akahe an'andi la wadiendi lu kamelo. 18 Ndi akunela la dungalunga diandi tshe, la diango tshe diakandakundja la PadanaArama. Ndi akatshu la dio utsha le Isaka, shi, lu kete ya Kanana. 19 Etena kako Labana aki l'usui lu mpimbula ekoko andi diosa. Ratshele akavi dikishi dia shi. 20 Jakoba akakesi Labana, usi Arama. Ndi akunela lu usheshe, kumbutela nduku diui. 21 Ndi akunela esadi la diango diandi tshe, akatuteho ndjali ka wuki Eyufarate, akelela utsha lu leke l'akuna wa Ngiliyade. 22 Lushi la satu la lokendo landi, wakayutela Labana vati: Jakoba ambukulawo. 23 Ku Labana la anangu wakuyeli nshi esambeli. Vo wakatuwunda lu leke l'akuna wa Ngiliyade. 24 Keli Unyashungu akene le Labana, usi Arama, lu do l'utshu. Ndi akawutela ati: Ewo, toteketaki diui di'ololo kana dia kolo le Jakoba.

25 Ku Labana akakumi la le Jakoba. Jakoba akahiki luudu landi la dipema lu leke l'akuna wa Ngiliyade. Ndu Labana la anangu wakatuhika lawo lu leke l'akuna wa Ngiliyade. 26 Labana akambula Jakoba ati: Kakayatshi na? Okoko wana wakayankesi ndu wakayandawo la an'ami lu usheshe, uku antu wakayatandji lu ta? 27 Okoko wana wakayalawo lu usheshe, wakayankesi, aha tamvutedi? Dimi lutukukimo la ongenongenon a wuki wutuyala la kimbu, akimbi, la sese. 28 We kumbetawo dimi ntalakananyi la an'ami w'amami ndu an'ami w'amantu. We akatshi uku enginya. 29 Mete, dimi la wulu wa nkutshela kolo. Keli l'utshu w'elo Unyashungu a sho akamvutedi ati: Ewo, toteketaki diui di'ololo kana dia kolo le Jakoba. 30 Kuyanga we nkumbulaka ntenana la khumbu ka sho, bundi kakayatavi dikishi diami? 31 Jakoba akakaluya Labana diui ati: La woma mbakamunela shashimuya nti: We utukompotola an'aye w'amantu la khudu. 32 Ku le untu tshe layuyushula dikishi diaye, ndi kadiakemi. Anengesu weko la ntundu kasu uku emenyi. Uyangi engo keli kaye l'atei a diango dieli la mi. Naka we ambukitana, ukiose. Jakoba kumbeya ati: Ratshele kakatavi dikishi diako.

33 Labana akoto lu luudu la dipema la Jakoba, ndu la Lea, ndu ya ekambi a amantu ehendi, keli ndi kudishula. Ku ndi akatumbi uma lu luudu la dipema la Lea, akoto lu luudu la Ratshele. 34 Keli Ratshele akose dikishi diako, akadishe la tshina di'edie kakandadjaseka lu kamelo, akadjase ladiku

diato. Ku Labana akayangiyangia lu luudu landi tshe, keli kudishula. 35 Ku Ratshele akatela shi ati: Khumemi, tumbukaki kele, ne dia dimi hamemadi la ntundu kaye. Kandji katuyalaka la amantu keli la mi. Ku Labana akayangiy dikishi diandi, keli kudishula.

36 Jakoba akumala, akami la Labana. Ndi akawumbula ati: Na unungu kana kolo kakamatshi, kayayandjeli luhelu lutu la kele ka mamba okone na? 37 Lam'akiye lu nyangiyangia lu diango diami tshe, engo kaye kakona kakayatanyi? Ukitundja lane la ntundu ka analingu ndu ka ananyo, keli vo watusambuli, shu ahendi. 38 Enda, deku akumi ahendi ne diakimi lakaye, nduku elungalunga kaye ka wadi kakalanya diemi diato. Ntu dimi konde kuyanga okoko otoi w'umi uma lu nyimba yaye ya dungalunga. 39 Dimi kunkelaka nyama ya dungalunga diakandama le nyama ya ngala. Keli dimi lakakufutaka ushinga adio dime. We akanombaka kene tshe kakawamvuaka la yanyi ndu tshe kakawamvuaka l'utshu. 40 Dimi lakadienaka la luhaladi la yanyi, la tshitshi k'utshu, ndu l'engundu l'utshu. 41 Enda deku akumi ahendi diakamadjashi lu luudu laye! Dimi lakakukambela ulimu deku dikumi la nei lu alimba wa an'aye w'amantu ahendi, ku deku samalu, ne dia limba laye la dungalunga. Keli we akakadimulaka difutu diami ekadimula dikumi. 42 Utunduyala Unyashungu a papa, Unyashungu a Abarahama, Woma wa Isaka, taki la mi, we utunkaluya anyanya atu utsha lakasu. Unyashungu akenaka asui ami ndu tumu yakamakambaka, diako mbakandakulumbusha l'utshu w'elo.

43 Labana akakaluya Jakoba diui ati: Ana amantu ane weli an'ami la ana apami ane weli an'ami, ndu nyimba ya dungalunga nye yeli yami, ndu kene tshe kenaye, kami keto. Na dikamba diayumutsha la an'ami w'amantu kana an'awo wakawuti la ye? 44 Yaka, tokote lusalu, dimi la ye. Ku ekotelo ka lusalu kene kayali omenyi l'asami la ye. 45 Jakoba akose dive dimotshi, akadieme uku ekoho. 46 Jakoba akatela anangu ati: Nyutshumanya ave. Ku vo wakatongona ave, wakamotsha ului. Vo wakali ma l'utshimba awo. 47 Labana akole ului ako w'ave (l'oteketa w'asi Arama) ati: Jengare-Sahaduta (kitshimudi ati: Ului w'omenyi). Keli Jakoba akawole (l'oteketa w'asi Heberu) ati: Ngaleda (kitshimudi ati: Ului w'omenyi). 48 Labana akati ati: Ului one w'ave wayali omenyi l'asami la ye. Diako mbakawole

ului ako lukumbu vati: Ngaleda. 49 Vo wakawole ntu vati: Mizipa (kitshimudi ati: Nama); ne dia Labana akati ati: Latuyalaka atulamaki shu ahendi lam'ayutushishanya. 50 Naka we ayusuya an'ami w'amantu, kuyanga ntshuka wadi akina ladiku diawo, ewo, nduku untu layuhakema l'asami la ye, tshikima Unyashungu kayuyala omenyi. 51 Labana akatela Jakoba ati: Endi ului one w'ave la ekoho kene ka dive kakameme l'asami la ye. 52 Ului one w'ave la ekoho kene ka dive wayali ulelu l'asami la ye. Dimi talekanaki utsha le ye, ndu we tulekanaki uya le mi, dia shu ntshanela kolo. 53 Unyashungu a Abarahama, Unyashungu a Nahora, Unyashungu a shewo, kayali usambudi asu. Ku Jakoba akatshibi Woma wa shi, Isaka. 54 Jakoba akalambula ulambu ladiku di'ukungu. Ndi aketi anangu la ndjole ma. Ku wakatshikala utshu uku ladiku dia ukungu. 55 Labana aketo la kesekese, akalakana la ekana andi la an'andi w'amantu, akatshokola. Ku ndi akunela, akakalula utsha lakandi.

Jakoba Ambuyalongosola dia Ntuhumana la Esau

32 Jakoba akakimela mbuka, ku andjelo wa Unyashungu wakahumana la ndi. 2 Lam'akawaenyi Jakoba, ndi akati ati: Ului w'andjelo wa Unyashungu one. Ku ndi akole dihuli diako ati: Mahanayima (kitshimudi ati: Elui ehendi w'antu).

3 Jakoba akatumi akendji utsha lu kete ya Seire lu leke la Edome le Esau, onangu. 4 Ndi akakokomiya ati: Kanyututeli khumemi Esau nyati: Ukambi aye Jakoba kata ati: Dimi lakatudjase laka Labana, lakatshikala leko edja ndu nshi nye. 5 Dimi lakatuyala la ngombe, punda, la dungalunga, ekambi w'apami la ekambi w'amantu. Kakiane dimi lambutuma akendji dia nkutela we khumemi lukumu lone, ndu dia we mbukami ketshi. 6 Lam'akakalula akendji le Jakoba, vo wakawutela vati: Shu takatukuma le onanyo Esau. Enda, ndi lu ndjayi la apami kama nyei dia ndjulumana la ye. 7 Jakoba akuki woma efula, akasaki lukumba. Ku ndi akakahanya antu waki la ndi, ndu dungalunga la kamelo lu elui ehendi. 8 Ndi akati ati: Naka Esau ayolosha ului omotshi, ku ului wutshikadi wayuhanda. 9 Jakoba akalombe ati: We Unyashungu a tshemi Abarahama, Unyashungu a papa Isaka, Latuyalaka li! we kakamvutela wati: Ukaluli lu kete yaye, ndu lu diuhu diakayuto, ku layutukutshela ololo.

10 Mete, ololo ami hakuki dia we mbukami ketshi la ngandji uku akayantshela. Dimi ukambi aye, lakateho Jorodana nye la danga tu. Keli kakiane laya la elui ehendi w'antu. 11 Dimi lambukosengasenga nti: Unshimbeli uma l'anya wa onalingu Esau; ne dia dimi mbukaka woma efula, nti: Atukuyundjaka, dimi la wali ndu ana. 12 We kakamvutela wati: Dimi layukutshela ololo, layufudia tukanula taye uku lokongo latuyalaka l'umamu w'ashi a waki, laheyi untu mbala.

13 Ndi akalali lu dihuli diako l'utshu; akasanganya diango diaki la ndi dia ntumela Esau, onangu, eshasha: 14 esamalu a mbudi kama hyendi, weumbi akumi ahendi, ekoko a wadi kama hyendi, la ekoko a waumi akumi ahendi. 15 Kamelo ya wadi akumi asatu kame la ana ayo wakatalomaka, ngombe ya wadi akumi anei, la ya waumi dikumi, la punda ya wadi akumi ahendi la ya waumi dikumi. 16 Ku Jakoba akakime limba la limba le ekambi andi. Ndi akawatela ati: Nyeti la ntundu kami ndu kanyutshiki dihuli lasa limba la limba. 17 Ndi akatela ulami wa limba la ntundu ati: Lam'ayuyuhumana la onalingu Esau, naka ndi ayukumbula ati: Usika na eye? La utsha lendi atayatshu? Ukanga limba lone la dungalunga latatshu la ntundu kaye na? 18 Kûkaluya diui wati: L'ukambi aye Jakoba mbelo. Lo leli ushasha wakandakutumedi, we khumemi Esau. Enda, ndu ndame lu ndjayi l'okongo asu. 19 Diui diako mbakandatela ndu ulami wa hendi, wa satu, ndu le wane tshe wakayayakaka l'okongo la nyimba ya dungalunga; ati: Osoku mbayunyutatelaka khumemi Esau, ului l'ului lam'ayunyutahumanaka la ndi. 20 Kanyutawutelaka ntu nyati: Ndu ukambi aye Jakoba ndame kayayi l'okongo asu. Ndi akati l'utema ati: Dimi layuwumula keke la ushasha one wamumutuma la ntundu kami. L'okongo diku layenana la ndi dime, kana ndi anungulaka ololo. 21 Okone ushasha andi aketi la ntundu kandi, keli ndi akatshikala l'utshu uku l'ului w'asikandi.

Jakoba Ambolo la Ondjelo la Penuele

22 Ndi aketo l'utshu ako, ndi la wadiendi ahendi la ekambi andi w'amantu ehendi, la an'andi dikumi la otoi, wakateho Jakoba. 23 Ku ndi akatehuya la wedi a kyoko, vo la diango tshe diaki la ndi. 24 Keli Jakoba akatshikala leko ndame. Ku pami kemetshi akalo la ndi ta edja ndu unya lasuki la mputo. 25 Lam'akenyi pami kako ati: Dimi kema la wulu wa mbumba,

ndi akûkimela wulu l'eshisha wa la tshina di'ehelohelo. Ku eshisha wa l'ehelohelo ka Jakoba wakatewo lam'akandalokaka la ndi. 26 Pami kako akatela Jakoba ati: Unkimo ntshu, ne dia unya utsha mputo. Ku Jakoba akûkaluya diui ati: Dimi hakukimo tshikima we ambuntatshokodi. 27 Pami kako akawumbula ati: Lukumbu laye na? Ku ndi akûkaluya diui ati: Jakoba. 28 Ndi akawutela ntu ati: Lukumbu laye haluyuyala Jakoba ntu, keli layali Isariyele (kitshimudi ati: Ndo la Unyashungu), ne dia we ambolo la Unyashungu ndu la antu, ku we ambuyala undeke a wulu. 29 Jakoba akôsengasenga ati: Umvuteli lukumbu laye. Ku ndi akawumbula ati: Dikambu kuna diamumbulaye lukumbu lami? Ku ndi akôtshokola. 30 Jakoba akole dihuli diako ati: Peniele (kitshimudi ati: Elundji ka Unyashungu). Ku ndi akati ati: Dimi lakenyi elundji ka Unyashungu, ku dim'one eki la lumu. 31 Unya akûhutwela lam'akandatetaka la Penuele. Ndi akatatengunaka, ne dia eshisha w'ehelohelo kandi wakakoko. 32 Uma lu dikambu diako mbahatolekaka asi Isariyele ushisha w'ehelohelo ka nyama edja ndu elo, ne dia one lakalo la Jakoba akôtewola eshisha w'ehelohelo kandi.

Jakoba la Esau Wambekesanela

33 Jakoba akedia ashu, enyi ku Esau one ayayi la apami kama nyei. Okone ndi akakahanya ana le Lea, le Ratshela, ndu le ekambi ehendi w'amantu. 2 Ndi aketsha ekambi w'amantu la an'awo la ntundu, Lea la an'andi l'atei, ku Ratshela la Josefú l'okongo. 3 Ku ndi ndame aketi la ntundu kawo, akataklusamaka tena esambeli edja ndu lam'akandakumi lasuki la onangu. 4 Esau akalawo la ntuhumana la ndi, akûkhumbatela, akûdingi anya lu kingu, akanonana la ndi. Ku vo ahendi wakaleli. 5 Lam'akedia Esau ashu, ndi akenyi amantu la ana. Ku ndi akambula Jakoba ati: Wa na weli leku na? Ku Jakoba akûkaluya diui ati: Ana wakambisha Unyashungu, dimi ukambi aye, aku. 6 Ekambi a amantu la an'awo wakasukana, wakûklusamela. 7 Ku Lea la an'andi wakasukana, wakûklusamela. L'okongo diku, Josefú la Ratshela wakasukana; wakûklusamela. 8 Ku Esau akawumbula ati: Dikambu kuna diakayatumi ului w'antu la dungalunga diakahumanyi la mi lu mbuka? Ku Jakoba akûkaluya diui ati: Dia dimi mbukama ketshi le ye, we khumemi. 9 Ku Esau akawutela ati: Onalingu, dimi

la diango efula; ulami diaye. 10 Ku Jakoba akûkaluya diui l'osengosengo ati: Kema. Naka dimi lambuhumo lukulu l'olo lu ashu aye, etawo dia nungula ushasha one uma lu anya ami. Dimi lambena elundji kaye uku untu lambena elundji ka Unyashungu, ndu we ambunungula l'ongenongeno. 11 Dimi lambukosengasenga nti: Ulunguli ushasha ami one wamumukela, ne dia Unyashungu akambukaka ketshi utamanya. Okone handjuhumba engo. Ndi akatamanya nsengasenga Esau, ku ndi akalungula ushasha andi. 12 Esau akawutela ati: Tuneli, tutshu. Dimi layeta la ntundu. 13 Keli Jakoba akawutela ati: Khumemi, we mbeyaka wati: An'ami weki tutshitshe, watakikitala. Ndu dungalunga dialomia an'adio dieko efula. Naka tayudikendjakenda lokendo la wulu lushi otoi, dungalunga tshe mbeyaka mvo. 14 Dimi lambukosengasenga, we khumemi, nti: Eti la ntundu kami, dimi ukambi aye. Ku dimi layutakuyelaka okoke, uku ayukuka dungalunga la an'ami nkendakenda edja ndu lam'ayumukuma lakaye, la Seire. 15 Esau akawutela ati: Etawo dimi nkutshikela ului w'antu omotshi. Ku Jakoba akawumbula ati: Dikambu kuna diâtshikaye? Dikambu otoi, etawo tshikima dia dimi mpumo lukulu l'olo la ntundu kaye, we khumemi. 16 Okone lushi lako Esau akakimela mbuka utsha la Seire. 17 Ku Jakoba akatshu la Sukota, akatuhika luudu landi leko, ndu ekutu wa dungalunga diandi. Lu dikambu ne mbakawole dihuli diako vati: Sukota (kitshimudi ati: Ekutu).

18 Lam'akakalula Jakoba uma la Padana-Arama, ndi akakumi la ongenongeno l'usumba wa Shekeme, lu kete ya Kanana. Ndi akahiki mvudu yandi y'apema l'umamu w'usumba ako. 19 Ndi akasumbi etenyi ka kete kakandahiki mvudu yandi y'apema uma le ana wa Hamora, shi Shekeme, l'ushinga wa tenyi dia fesa lukama. 20 Ku ndi akatshi ediakelu leko, akakiole ati: Ele-Elohe-Isariyele (kitshimudi ati: Unyashungu keli Unyashungu wa Isariyele)

Sonyi ka Dina Kambosomboyama

34 Dina, on'a Lea la umuntu lakanduti la Jakoba, akatshu la ntengola la ana amantu wa lu kete sho. 2 Ku Shekeme, on'a Hamora, on'a Hiti, uwandji wa kete yako, akawenyi, akûlengi. Ndi akeyana la ndi, akûtshela dikambu dia sonyi. 3 Ku utema wa olongo ako akekama paka le Dina, ona umuntu a Jakoba. Ndi akûlengi efula, akasawulaka la ndi ololo. 4 Ku

Shekeme akatela Hamora, shi, ati: Ombosele usekaseka a umuntu uku wadi. 5 Jakoba akuki lukumu ati: Shekeme akeyana la Dina, on'andi a umuntu, akûsuwula. L'etena kako an'andi w'apami waki lu nama dungalunga l'usui. Jakoba akalembobhala edja ndu lam'akawakalula. 6 Hamora, shi Shekeme, akatshu la ntusawula la Jakoba lu dikambu dia on'andi a umuntu Dina. 7 Lam'akuki ana apami wa Jakoba dikambu diako, vo wakayi uma l'usui, wakanyangi. Vo wakumala kele ka wulu, ne dia Shekeme akatshi dikambu dia utshatsha, diahakuki untu ntsha lu Isariyele lam'akandeyana la on'a Jakoba la umuntu. 8 Hamora akasawula la wo ati: Utema wa on'ami Shekeme wambekama efula le on'anyu la umuntu. Dimi lambunyosengasenga nti: Nyuwushandi, ütshuki. 9 Nyekesaneli la su. Tutshukaki an'anyu w'amantu, ndu nyu kanyutshukaki an'asu w'amantu. 10 Nyu nyayudjaseka l'atei asu. Kete nye yayuyala uku kete yanyu. Nyudjase, nyutshaki ukanda, nyongonaki loko. 11 Shekeme akasengasenga Jakoba la anangu Dina w'apami ati: Dimi lambunyosengasenga dia dimi mpumo lukulu l'olo la ntundu kanyu. Ku kene tshe kayunyonomba, dimi layunyushato. 12 Nyonombe mbu, la wehu tshe wa eshasha walanganu, dimi layunyushawo. Keli nyumbisha ona umuntu one wadi. 13 Ku ana apami wa Jakoba wakakaluya Shekeme la Hamora, shi, aui wa lukesu, ne dia Shekeme akasawula kadiyewo Dina. 14 Vo wakawatela vati: Shu hateyi ntshukamia kadiyesu le untu lahatahema uhekeli. Dikambu diku ndjalaka sonyi le su. 15 Shu hateyi mbetawo aui anyu tshikima nyambuyala uku shu, dia pami tshe l'atei anyu mbahema uhekeli. 16 Ku shu tayunyushaka an'asu w'amantu wadi, la nyu nyayutushaka an'anyu w'amantu wadi. Okone shu tayudjaseka kame la nyu, tayuyala wudja otoi. 17 Keli naka nyu hanyetawo diui diasu, dia mbahema uhekeli, ku tayosa kadiyesu, tayumo lane.

18 Aui awo wakangenyananya Hamora la on'andi Shekeme efula. 19 Ku olongo a pami ako akatshi dikambu diako esadi. Ndi kuntshimbatshimba, ne dia ndi akalangaka on'a Jakoba la umuntu efula. Ndi akaleki antu tshe wa lu luudu la shi nemiam. 20 Ku Hamora la on'andi Shekeme wakatshu l'eotwelo k'usumba awo; wakasawula la dikumanyi dia ngelu lu dikambu diako vati: 21 Antu ane wambudjase l'atei asu ki, tetawo vo ntshikala l'atei asu la ntshaka ukanda.

Kete yasu yeko wuki, nkukaka ndu le wo. Tayutshukaka an'awo w'amantu wadi, la vo wayutshukaka an'asu wadi. 22 Antu ane wayetawo shu mbidjase la wo ndu ndjala wudja otoi, tshikima pami tshe l'atei asu mbahema uhekeli uku akawahema ehekali vame. 23 Laso ku dungalunga diawo la ekundji awo tshe hawuyala ekundji asu uka? Tetawo etshelu kawo kene mbayuwutshikala l'atei asu. 24 Ku wane tshe waki laawo waketawo aui wa Hamora la on'andi Shekeme. Apami tshe wa l'usumba ako wakahema ehekali. 25 Lam'aketi nshi shatu, apami tshe wa l'usumba wakayala la kandji ya ahemelu k'uhekeli. Ku ana ahendi wa Jakoba, Simeyona la Lewi, anangu Dina, wakose untu l'untu yombo yandi, wakatumbi l'usumba shashimuya l'etema wa dihunga, wakadiaki apami tshe. 26 Vo wakadiaki ndu Hamora la on'andi Shekeme la yombo, wakatundja Dina uma lu luudu laki Shekeme, wakakalula. 27 Ku ana wa Jakoba wakahotshahotsha edu w'asi usumba, wakalanya usumba tshe, ne dia waka suwula kadiyewo. 28 Vo wakose nyimba yawo ya dungalunga: ngombe, punda, la engo tshe kaki l'usumba ndu kaki l'usui. 29 Vo wakose ekundji awo tshe uma lu mvudu, wakatole amantu ndu ana uku fumbi. 30 Jakoba akatela Simeyona la Lewi ati: Nyu nyambompenyahenya efula, nyambumbete utunyi w'asi kete nye, asi Kanana l'asi Perizi. Dimi leko paka la djui tshitshe y'antu. Okone lam'ayuwusangana dia ndo la mi, dimi la khumbu kami tshe tayudiakema. 31 Ku vo wakûkaluya diui vati: Ololo vo ntshela kadiyesu uku umuntu kanga luseka uka?

Unyashungu Ambotshokola Jakoba la Betele

35 Unyashungu akatela Jakoba ati: Unela, utshu la Betele, utudjase leko. Kutuntsheli ediakelu, dimi Unyashungu, lakene le ye lam'akayatalawoka onanyo Esau. 2 Jakoba akatela wa lu luudu landi ndu wane tshe waki kame la ndi ati: Nyunya ditemolatemola di'asi wedja dieli l'atei anyu, nyuyaedia, nyenguli ahondo, 3 keli tuneli utsha la Betele. Kantutsheli Unyashungu, lakuki dombelo diami lushi lakimi la asui ndu laki la mi lu mbuka lam'akamatashokaka, ediakelu leko. 4 Vo wakakimo ditemolatemola tshe di'asi wedja diaki la wo, la tushingu taki lu atui awo le Jakoba. Ku ndi akadikhunde la tshina di'ulungu waki lasuki la Shekeme. 5 L'okongo diku vo wakatshu.

Woma a mamba wa Unyashungu wakandi antu tshe waki l'esumba wa l'utshimba awo. Ku nduku untu laki la dihunga dia ndjela ana wa Jakoba. 6 Okone Jakoba la antu tshe waki la ndi wakakumi la Luza (letawo ntu vati: Betele), lu kete ya Kanana. 7 Ndi akatshi ediakelu leko. Ndi akole dihuli diako ati: Ele-Betele (kitshimudi ati: Unyashungu wa Betele), ne dia laawo kakene Unyashungu le ndi lam'akandatalawoka onangu. 8 Debora, yaya ya Rebeka, akavu. Ku vo wakukhunde la Betele la tshina di'ulungu, wakawole vati: Utamba w'alelu.

9 Unyashungu akene ntu le Jakoba lam'akandayakalulaka uma la Padana-Arama, akotshokola. 10 Ku ndi akawutela ati: Jakoba keli lukumbu laye. Keli vo hawuyuketa ntu vati: Jakoba, ne dia lukumbu laye laya Isariyele. Okone ndi akawole lukumbu ati: Isariyele. 11 Ndi akawutela ati: Dimi leli Unyashungu Kanga-Wulu-Tshe. Uyali la diwutshi, ufulaneli. Wudja otoi la wedja efula wayuto uma le ye, ku khumi ya dikanga yayutumba uma le ye. 12 Dimi layukusha, we la tukanula taye, kete yakamasha Abarahama la Isaka. 13 Ku Unyashungu akambela uma lu dihuli diakandasawulaka la ndi. 14 Jakoba akeme dive uku ekoho lu dihuli diako diakandasawulaka la ndi. Ndi akatela iso la wanu ladiku diato. 15 Ku Jakoba akole dihuli diakandasawulaka la Unyashungu ati: Betele.

Nyoi ka Ratshele

16 Vo wakakolamela lokendo, uma la Betele utsha la Efarate. Keli lam'akiwo etali uma la Efarate, Ratshele akatabela ntata lono. Ku lono lakuheki wulu. 17 Laso, lam'akayala lono wulu le ndi, umbutshutshi akawutela ati: Tukaki woma, ne dia we uyanga mbuta ona pami ukina. 18 Keli lam'akandayangi nkitshiya (ne dia ndi akavu), ndi akole ona lukumbu ati: Bene-Oni Ckitshimudi ati: On'a sui diami). Keli shi akawole ati: Bendjamina (kitshimudi ati: On'a lunya lami la pami). 19 Ratshele akavu, wakukhunde lu mbuka k'utsha la Efarate, wetawo vati: Betelehema. 20 Jakoba akeme ekundji k'ave la diumbu diandi. Ekundji kako ka la diumbu dia Ratshele keko edja ndu elo. 21 Isariyele akakolamela lu lokendo, akatuhika luudu landi la dipema la wedi a luudu l'etangelu ka Edere. 22 Lam'akadjashi Isariyele lu kete sho, Rubena akunana la Biliha, usika wa shi. Ku Isariyele akeyi dikambu diako.

Ana Apami wa Jakoba (1 Ek. 2:1-2)

Efula ka ana apami wa Jakoba waki dikumi la ahendi. 23 Ana apami wa Lea ane: Rubena (on'a Jakoba l'enundu), Simeyona, Lewi, Juda, Isakara, la Zebuluna. 24 Ana apami wa Ratshele ane: Josefua la Bendjamina. 25 Ana apami wa Biliha, ukambi a umuntu wa Ratshele, ane: Dane, la Nafetali. 26 Ana apami wa Zilipa, ukambi a umuntu a Lea, ane: Ngada la Ashere. Aso weli ana apami wa Jakoba wakandatutshi la Padana-Arama.

Nyoi ka Isaka

27 Jakoba akakumi le Isaka, shi, la Mamare ka la Kiriyate-Areba, ketawo vati: Heberona, lene akaladi Abarahama la Isaka. 28 Nshi ya lumu tshe ya Isaka yaki deku lukama la akumi enanei. 29 Isaka akayala usumbi a lukusumbi, akunduya andja, ku ndi akavu, akayeli washi. Ku an'andi Esau la Jakoba wakukhunde.

Tukanula ta Esau (1 Ek. 1:34-36)

36 Tukanula ta Esau (letawo vati: Edome) tone. 2 Esau akatshuki wadiendi uma l'atei w'ana amantu w'asi Kanana: Ada, ona umuntu a Elona, usi Hiti; Oholibama, ona umuntu lakuti Ana, on'a Zibeyona, usi Hiti; 3 la Basemate, ona umuntu a Ishamele, kadiya Nebayota. 4 Ada akuti la Esau Elifaze. Basemate akuti la ndi Ruele. 5 Oholibama akuti la ndi Jeushe, Jalama la Kora. Aso weli ana apami wa Esau wakanduti lu kete ya Kanana. 6 Ku Esau akose wadiendi, an'andi w'apami, an'andi w'amantu, la antu tshe wa lu luudu landi, ngombe yandi, dungalunga diandi tshe, ndu ekundji tshe wakandakundja lu kete ya Kanana. Ndi akunela utsha lu kete kina, akangana etali uma le Jakoba, onangu. 7 Ekundji awo wakatekoya efula mbakiwo kumbeya mbidjase kame. Kete yakawadjashi kunkuka le wo ntu ne dia efula ka dungalunga diaki la wo. 8 Esau akatudjase lu leke l'akuna wa Seire. Esau keli Edome.

9 Tukanula ta Esau, lotshetshe l'asi Edome, ta lu leke l'akuna wa Seire tone. 10 Kumbu y'ana apami wa Esau nye: Elifaze, on'a Ada, wadi a Esau; Ruele, on'a Basemate, wadi a Esau. 11 Ana apami wa Elifaze ane: Temana, Omara, Zefo, Ngatama la Kenaze. 12 (Timina aki usika wa Elifaze, on'a Esau. Ndi akuti la Alifaze Amaleka.) Ana apami wa Ada, wadi a Esau, aso. 13 Ana

apami wa Ruele ane: Nahata, Zera, Shama la Miza. Ana apami wa Basemate, wadi a Esau, aso. 14 Wadi Esau ukina, Oholibama, lakuti Ana, on'a Zibeyona, akuti la Esau ana apami ane: Jeushe, Jalama la Korā.

15 Ete wa khumbu ya tukanula ta Esau ene: Uma le tukanula ta Elifaze, on'a Esau l'enundu: uwandji Temana, uwandji Omara, uwandji Zezo, uwandji Kenaze, 16 uwandji Korā, uwandji Ngatama, uwandji Amaleka. Ewandji eso mbakatumbi uma le Elifaze lu kete ya Edome. Vo weli tukanula ta Ada, wadi a Esau. 17 Ete wa khumbu uma le tukanula ta Ruele, on'a Esau ene: uwandji Nahata, uwandji Zera, uwandji Shama, uwandji Miza. Ewandji eso mbakatumbi uma le Ruele lu kete ya Edome. Vo mbeli tukanula ta Basemate, wadi a Esau. 18 Ete wa khumbu uma le tukanula ta Oholibama, wadi a Esau, ene: uwandji Jeushe, uwandji Jalama, uwandji Korā. Vo mbeli ewandji wakatumbi uma le Oholibama on'a Ana, wadi a Esau. 19 Ana aso mbeli ana apami wa Esau (letawo vati: Edome), la ewandji eso mbeli ete wa khumbu yawo.

20 Ana apami wa Seire, usi Hori, akanga a kete ane: Lotana, Shobala, Zibeyona, Ana, 21 Dishona, Ezere, la Dishana. Ewandji eso mbeli ete w'asi Hori, tukanula ta Seire, lu kete ya Edome. 22 Ana wa Lotana ane: Hori, Hemana la Timina laki kadiya Lotana. 23 Ana wa Shobala ane: Alavana, Manahata, Ebalā, Shefo la Onama. 24 Ana wa Zibeyona ane: Aya la Ana. Ana ako kakashula teko di'ashi wa dja l'usui wa shenga lam'akandataleshaka, punda ya Zibeyona, shi. 25 Ana wa Ana ane: Dishona, la Oholibama, ona umuntu a Ana. 26 Ana wa Dishona ane: Hemidana, Eshibana, Itirana la Kerana. 27 Ana wa Ezere ane: Bilihana, Zavana, la Akana. 28 Ana wa Dishona ane: Uze la Arana. 29 Ewandji w'asi Hori ene: uwandji Lotana, uwandji Shobala, uwandji Zibeyona, uwandji Ana, 30 uwandji Dishona, uwandji Ezere, la uwandji Dishana. Ete wa khumbu eso mbeli ewandji w'asi Hori lu kete ya Seire.

31 Khumi ya dikanga nye mbakulela lu kete ya Edome ntundu asi Isariyele watayala la khum'ekanga. 32 Bela, on'a Beore, akulela lu Edome. Lukumbu l'usumba andi laki Dinihaba. 33 Bela akavu, ku Jobaba, on'a Zera, uma la Bozera, akulela lu dihuli diandi. 34 Jobaba akavu, ku Hushama, uma lu kete ya Temana, akulela lu dihuli diandi. 35 Hushama akavu, ku Hadada, on'a Bedada,

akulela lu dihuli diandi. Ndi akadiaki Midiyana l'usui wa Moaba. Lukumbu l'usumba andi laki Avita. 36 Hadada akavu, ku Samila, uma la Masreka, akulela lu dihuli diandi. 37 Samila akavu, ku Shaulu, uma la Rehobota, keli l'umamu wa ndjali ka Eyufarate, akulela lu dihuli diandi. 38 Shaulu akavu, ku Bala-Hanana, on'a Akebore, akulela lu dihuli diandi. 39 Bala-Hanana, on'a Akebore, akavu, ku Hadara akulela lu dihuli diandi. Lukumbu la usumba andi laki Pau. Lukumbu la wadendi laki Mehetabele, lakuti Materede, on'a Mezahaba la umuntu.

40 Kumbu ya ewandji wakatumbi uma le Esau nye, uku khumbu yawo, wedja awo, ndu kumbu yawo: uwandji Timina, uwandji Alava, uwandji Jetete, 41 uwandji Oholibama, uwandji Ela, uwandji Pinona, 42 uwandji Kenaze, uwandji Temana, uwandji Mibizare, 43 uwandji Mengediyele, ndu uwandji Irama. Aso mbaki ewandji wa Edome (letawo vati: Esau; lotshetshe l'asi Edome), uku akawadjashi lu kete yawo ya sangu.

Josefu Ambusundjama Utsha l'Edjibitu

37 Jakoba akadjase lu kete ya Kanana lene akadjashi shi. 2 Ane weli tukanula ta Jakoba. Lam'aki Josefu la deku dikumi la esambeli, ndi akaleshaka dungalunga kame la anangu. Ndi akengolaka kame la ana apami wa Biliha ndu ana apami wa Zilipa, wadi wa shi. Ku Josefu akelaka kumu yawo ya kolo le shi. 3 Isariyele akaleki mbuka Josefu ngandji uleki an'andi tshe, ne dia ndi akayuwuta lu nshi yandi y'usumbi. Ndi akotelela ukutu w'awadi awadi. 4 Lam'akenyi anangu vati: Shesu ambuleka mbuka Josefu ngandji ntuleka shu tshe, vo wakūhetsha. Vo kumbeya nsawula la ndi ntu la memakana.

5 Josefu akenyi do. Ndi akadisakwela anangu, ku vo wakatamanya mbuhetsha ndu lu dikambu so. 6 Ndi akawatela ati: Nyulungi nyusakweli do diakamenyi. 7 Shu takakelekaki dikanda dia nengese lu dikambo, menyī ku ekanda kami kambunela, kambemala too. Ku dikanda dianyu diakakidingi, ku diakakikhusamedi. 8 Ku anangu wakūkaluya diui vati: Ya! we kayuyala uwandji asu? We kayutulela uka? Okone anangu wakaleki mbuhetsha ne dia alo andi la aui andi. 9 Ndi akenyi do dikina ntu, akadisakwela anangu. Ndi akawatela ati: Dimi lakenyi do dikina ntu, menyī ku unya, ngondo la toto dikumi la otoi wakhusama

la ntundu kami. 10 Ndi akadisakwela shi la anangu. Ku shi akûhangwela ati: Wuhu akona wa do oso wenyiye? Dimi la nyo la ananyo mbayukukhusamela uka? 11 Anangu wakawuki kandjema, keli shi akalamaka aui ako l'utema.

12 Anangu Josefu wakatshu la Shekeme la ntulesha dungalunga dia shewo. 13 Ku Isariyele akambula Josefu ati: Aha ananyo dungalunga mbaleshawo la Shekeme? Yaka, ndjukutumi le wo; ku ndi ati: Kawo. 14 Ndi akawutela ati: Tshoka, kutendi kana ananyo la dungalunga weko la wulu. Kuyumvuteli khumu uma le wo. Okone shi akûtumi uma l'ukidi a Heberona, ku ndi akakumi la Shekeme. 15 Pami kemotshi akahumana la ndi ateteta l'usui; akawumbula ati: Kayangaye na? 16 Ku Josefu akûkaluya diui ati: Analingu mbatamayangi. Dimi lambukosengasenga nti: Umvuteli lene aleshawo dungalunga. 17 Ku pami kako akûkaluya diui ati: Vo wakamo lane. Lakawauki wata vati: Tutshu la Dotana. Ku Josefu akayeli anangu, akatâtana la Dotana.

18 Vo wakawenyi tshalula ntundu ndi atakumi la le wo. Ku vo wakawudjela sheki dia mbudiaka. 19 Vo wakatanela vati: Nyendi omenyi w'alo uku ayayi. 20 Nyeso katûdiaki, katukadja udu andi lu difuku dimotshi. Katuti shati: Nyama ka ngala kemotshi kakawundji. Keli katendi okone wayuyala alo andi. 21 Rubena akuki sheki yawo, akûhandja uma l'anya awo. Ndi akawutela ati: Tatûdiakaki ludiaaka. 22 Rubena akawutela ati: Tanyûtundjaki dikila, nyuwukadja lu difuku ne dieli l'usui wa shenga. Keli tanyuwaheki lunya. Ndi akati osoku ne dia ndi aki la esangweyu ka mbushimbela uma l'anya awo, la mbukaluya utsha le shi. 23 Lam'akakumi Josefu la le anangu, vo wakûkulula ukutu ako w'awadi awadi wakandalote. 24 Vo wakawembe, wakatuwudja lu difuku. Difuku diako diaki hwe, ashi kundjala loko.

25 L'okongo diku wakayudjase lu nde ma. Wakedia ashu, wenyi ku ului w'asi Ishamele one wayayi uma la Ngiliyade. Kamelo yawo yakayembaka diango di'upumu, uku biso di'ushinga a wulu la mura, wateti la dio utsha l'Edjibitu. 26 Juda akambula anangu ati: Waho akona wayutukundja dia ndjaka onengesu, la mbishe dikila diandi? 27 Nyeso tûsundja le asi Ishamele, tatuwaheki lunya, ne dia onengesu kendi, dimba diasu mbendi. Okone anangu wakawukela. 28 Lam'akatetaka ambetshetshi w'ukanda w'asi Midiyana, anangu Josefu wakûtundja

uma lu difuku, wakûsundja l'ushinga wa tenyi dia fesa akumi ahendi le asi Ishamele. Ku vo wakatshu la Josefu utsha l'Edjibitu.

29 Rubena akakalula la difuku, keli ndi kuntana Josefu leko. Okone ndi akatshatsha ahondo andi. 30 Ndi akakalula le anangu, akawutela ati: Ona kema lu difuku ntu. Ku laso, atshami na? 31 Ku vo wakadiaki mbudi, wakose ukutu wa Josefu, wakûtambiya lu dikila. 32 Ku vo wakose ukutu wa Josefu w'awadi awadi, wakatole le shewo; wakawutela vati: Shu takatongonyi ukutu one. Uhenda kana wa on'aye mbewo, kana kema. 33 Jakoba akûlimbitela; akati ati: Ukutu wa on'ami mbewo. Nyama ka ngala akawundji mete. Josefu akoto l'unyo a nyama. 34 Jakoba akatshatsha ahondo andi, akalote dihondo di'utanda, akaleli on'andi. 35 Ku an'andi w'apami la an'andi w'amantu tse wakayi la ndjûsamba. Keli ndi akatuni esambelu kawo ata ati: Dimi layutsho l'udimu a pengandu la delu dia on'ami. Ku ndi akaleli on'andi wulu. 36 Asi Midiyana wakatusundja Josefu lu Edjibitu le Potifara, olombodi w'elui w'alimbi wa Farayo.

Juda la Tamara

38 L'etena keso Juda akangana la anangu etali, akatukuma laka Hira, usi Adulama. 2 Juda akatena usekaseka a umuntu w'usi Kanana, lukumbu landi Shua. Ndi akawose wadi, akeyana la ndi. 3 Ku umuntu ako akatshu diemi, akuti ona pami, akawole ati: Ere. 4 Ndi akatshu diemi ntu, akuti ona pami ukina, akawole lukumbu ati: Onana. 5 L'okongo diku ndi akuti ona pami ukina, akawole ati: Shela. Juda aki la Kezibe lam'akuto on'ako. 6 Juda akosela Ere, on'andi l'enundu wadi, lukumbu landi Tamara. 7 Ere, on'a Juda l'enundu akatshaka kolo la ntundu ka Latuyalaka. Ku Latuyalaka akûdiaki. 8 Juda akatela Onana ati: Utshu le wadi aki onanyo, uwose wadi, kululi luhanga laki onanyo. 9 Ku Onana akeyi ati: Ona layumuta la wadi aki enundu ami huyala on'ami hita. Okone lam'akandeyanaka la wadi aki enundu andi, lam'akandeyangi nkosha alomi, ndi akakosha la kete; ati: Dimi ntukukundjiya enundu ami ukito. 10 Ku dikambu diakandatshi diaki kolo la ntundu ka Latuyalaka. Okone Latuyalaka akûdiaki ndu ndi. 11 L'okongo diku Juda akatela Tamara wadi aki on'andi ati: Utshikali wadi aki udu lu luudu la sho edja ndu lam'ayula on'ami Shela. Ndi akuki woma ati: Ndu Shela atukuyuvo uku akavu anangu. Okone

Tamara akatudjase lu luudu la shi.

12 Lam'aketi nshi motshi, on'a Shua la umuntu, wadi a Juda, akavu. Lam'akasambema Juda, ndi akatshu ndi la ongenyi andi Hira, usi Adulama, la Timina le wane wakahimbulaka ekoko andi diosa. 13 Wakatela Tamara vati: Ukilu aye uyanga mbeta utsha la Timina la ntuhimbula ekoko andi diosa. 14 Ku Tamara akakulula ahondo andi a wadi aki udu, akalote dihondo dikina, akakumbi elundji. Ndi akatudjase l'umamu a mbuka k'utsha la Timina l'eotwelo ka Inayima. Ndi akeyi ati: Shela ambula, keli watambishandi dia dimi ndjala wadendi. 15 Lam'akawenyi Juda, ndi akukani ati: Kanga munanyi kendi, ne dia ndi akakumbi elundji. 16 Ku Juda akasukana le ndi l'umamu a mbuka, akawutela ati: Dimi kakulanga, yaka teyani; ne dia ndi kumbeya ati: Wadi aki on'ami kendi. Ku Tamara akawumbula ati: Engo kakona kayuyutshinda? 17 Juda akukaluya diui ati: Dimi layukutumela osongo a mbudi uma lu limba lami. Ku ndi akawumbula ntu ati: We hambisha engo kemothi okole edja ndu lam'ayuyuntumela engo ka tshindu? 18 Ku Juda akawumbula ati: Engo kakona kayumukutshikela okole? Ku Tamara akati ati: Untshikili ematelu kaye, uya aye la ukalimba wukimediye lu lunya. Ndi akawushawo. Ndi akayana la ndi. Ku Tamara akatshu la ndi diemi. 19 Tamara akunela, akatshu, akatukulula ahondo andi, akalote ahondo andi a wadi aki udu ntu. 20 Juda akatumela umuntu ako osongo a mbudi le ongenyi andi, usi Adulama, dia ntshungula okole wakandutshikela. Keli ndi kumbutana. 21 Ndi akambula asi ngelu ati: Lend'eli umuntu kanga luseka lakadjashi la Inayima l'umamu a mbuka? Vo wakukaluya diui vati: Nduku umuntu kanga luseka leli lindu. 22 Ku ndi akakalula le Juda, akawutela ati: Dimi hambutanyi, ndu asi ngelu wakamvutedi vati: Nduku umuntu kanga luseka leli lindu. 23 Ku Juda akati ati: Ndi akimeli diango diakamutshikedi okole, watukutonyola. Dimi lakutumedi osongo a mbudi one, keli we hutanyi.

24 Lam'aketi ngondo shatu, wakayutela Juda vati: Tamara, wadi aki on'aye, akunana, ambutsho diemi lu luseka. Ku Juda akati ati: Nyutundja l'andja, keli ndi atshumbami lu dja. 25 Lam'akawutundja l'andja, ndi akatumela ukilu andi diui ati: Dimi la pami, kanga diango ne, mbutshwi diemi diako. Dimi lambukosengasenga nti: Ulimbitelu kanga ematelu kene, uya one ndu ukalimba

one. 26 Juda aketawo ati: Diango diami mbedio. Ndi akati ntu ati: Ndi kambuyinga, ne dia dimi kumbusha on'ami Shela, uma l'etena kako ndi kumbeyana la ndi ntu. 27 Lam'akandayangimbuta, enda, diasa diaki l'utema andi. 28 Lam'akandatataka lono, ona omotshi akatundja lunya. Ku umbutshutshi akakeleka kyodikodi ya tilili lu lunya landi. Ndi akati ati: One keli Umba. 29 Keli l'okongo diku ona ako akakaluya lunya, ku onangu akayuto. Umbutshutshi akati ati: Ushu akona one wakayayatundwela? Okone ndi akawole ati: Perezee (kitshimudi ati: Ushu). 30 L'okongo diku ku onangu laki la kyodikodi ya tilili lu lunya landi akayuto, ku wakawole vati: Zera (kitshimudi ati: Ngaingai).

Josefu la Wadi a Potifara

39 Asi Ishamele wakakumi la Josefu l'Edjibitu. Ku Potifara usi Edjibitu, olombodi w'alimbi wa Farayo, akusumbi uma le wo. 2 Latuyalaka aki la Josefu, ku diese diakatuyelaka. Ndi akakambaka ulimu lu luudu la khumendi, usi Edjibitu. 3 Khumendi akenyi ati: Latuyalaka eko la ndi, ndu atongonyaka akambu tshe watundutshaka. 4 Ku Josefu akahumo lukulu l'olo le khumendi lakandakambelaka ulimu. Ku khumendi akukitsha ulami a luudu landi ndu wa diango tshe diaki la ndi. 5 Uma l'etena kakandukitsha ulami a luudu ndu wa diango diandi tshe, Latuyalaka akatshokola luudu la usi Edjibitu dikambu dia Josefu. Mete, otshoko wa Latuyalaka wakayala lu diango tshe diaki la ndi, lu luudu ndu lu dikambo. 6 Usi Edjibitu ako akakitsha diango diandi tshe l'anya wa Josefu. Ndi ndame akanya tukanyi tandi lu diango diandi tshe, tshikima ma diakandalekaka. Josefu aki la diema di'ololo la dimba dia dimena.

7 L'okongo diku wadi a khumi a Josefu akakomiya Josefu; akaweti ati: Yaka, yetami la mi. 8 Keli ndi akaseke; akatela wadi a khumendi ati: We henyi, khumemi heyi efula ka diango diandi dieli lu luudu. Ndi akakimo diango tshe lu anyami. 9 Aha ndame kudeki wuki lu luudu lone? Ndi hanshimbi nduku engo, tshikima we, ne dia we eko wadendi. Ukundi ukukimi ntsha munga kene ka wuki, la ntshela Unyashungu kolo? 10 Kuyanga mbakandasengasengaka Josefu la lushi la lushi, ndi kumbetawo mbeyana la ndi, kana ndjala kame la ndi. 11 Ku lushi lomotshi ndi akoto lu luudu dia ntsha ulimu andi. L'etena keso nduku pami kekina kaki loko. 12 Ku

wadi a khumendi akūkimela lu dihondo, ata ati: Yaka tetami! Keli Josefu akatshiki dihondo lu anya andi, akalawo l'andja. 13 Ku lam'akenyi umuntu ati: Ndi ambutatshiki dihondo diandi lu anyami, ambundawo, 14 ndi aketi ekambi w'apami wa lu luudu; akawutela ati: Nyu hanyenyi, umemi akatela usi Heberu one, dia ndjutonyola. Ndi akayi le mi, dia ndjetama la mi, keli dimi lakahangwehangwe la diui dia wulu. 15 Lam'akandambuki dimi lambuhango-hango, ndi akatatshiki dihondo diandi ne lasuki la mi, akalawi l'andja. 16 Ndi akakitsha dihondo dia Josefu lasuki la ndi edja ndu lam'akakalula khumemi lu luudu. 17 Ndi akawutela aui ane ati : Fumbi kaye k'usi Heberu, lakayatela, akayi dia ndjokenya la mi. 18 Keli lam'akamahangwehangwe, ndi akatshiki dihondo diandi lasuki la mi, ku ndi akalawi l'andja.

19 Lam'akuki Potifara aui waki wadendi lu mbutela ati: We henyi wuhu wakantshedi fumbi kaye! Ndi akadunganela la kele. 20 Khumi a Josefu akawundi, akawundji lu lukanu, lene akawadihaka asi lukanu wa khum'ekanga. Ndi akatshikala loko. 21 Keli Latuyalaka aki la Josefu, akawukaka ketshi, akuhumuya lukulu l'olo le ulami a lukanu. 22 Ulami a lukanu akadji Josefu kapita k'asi lukanu tshe. Nduku dikambu diakatshamaka tshikima uma le ndi. 23 Ulami a lukanu kundjala la ukandukandu lu diango diakalamaka Josefu, ne dia Latuyalaka aki la ndi, ndu akaluwanyaka akambu tshe wakandatshaka.

Josefu Ambulimbitshiya Asi Lukanu Alo Awo

40 L'okongo a nshi motshi kapita k'amangudi a wanu wa khum'ekanga k'Edjibitu la kapita k'ekatshi andi wa ma wakanyangya khumewo, khum'ekanga k'Edjibitu. 2 Ku Farayo akuki tupita tandi tuhendi tako kele, kapita k'amangudi a wanu la kapita k'ekatshi wa ma. 3 Ndi akawadji lu lukanu, lu luudu l'ulami, lu dihuli diakadjaseka Josefu. 4 Ku ulami a lukanu akākimo le Josefu dia ndi mbaloma, ku Josefu akākimanyiake ololo. Vo wakatshikala nshi motshi lu lukanu. 5 Umangudi a wanu la ukatshi wa ma wa khum'ekanga k'Edjibitu wakenyi alo l'utshu wame lam'akiwo lu lukanu. Untu l'untu akenyi do diaki la kitshimudi yadio. 6 Lam'akoto Josefu le wo la pindju, ndi akātani la ulingulingu. 7 Ndi akambula

tupita ta Farayo taki la ndi lu lukanu la khum'ekanga ati: Kambunyutshutshumala elo na? 8 Ku vo wakawutela vati: Shu takenyi alo, keli hatenyi untu latulimbitshiya kitshimudi yawo. Josefu akawumbula ati: Aha elimbitshiyelu le Unyashungu keto? Dimi lambunyosengasenga nti: Nyunsakweli alo anyu.

9 Ku kapita k'amangudi a wanu akasakwela Josefu do diandi ati: Lu do diami, dimi lakenyi okodi w'elua la ntundu kami. 10 Okodi ako aki la tahi shatu yakato ehundu. Ehundu ako wakayombola esudumba waki la elua w'etshundju; ku elua ako akele. 11 Dikoho dia Farayo diaki lu lunya lami. Dimi lakakudi elua emotshi, lakamudi ashi awo lu dikoho dia Farayo, ku lakasha Farayo dikoho diako. 12 Ku Josefu akawutela ati: Kitshimudi ya do diaye nye: tahi shatu yeli nshi shatu. 13 Lam'ayeta nshi shatu, Farayo ayukutundja uma lu lukanu, ayukukaluya l'ulimu aye. Okone we ayushaka Farayo dikoho diandi uku akayawushaka nshi kina. 14 Keli dimi lambukosengasenga nti: Kumbuho lam'ayuyuyala la ongenogeno, kumbuki ketshi. Konteketele le Farayo, keli kantundja uma lu luudu la lukanu lone. 15 Dimi lakandama uma lu kete y'asi Heberu, la dimi kuntsha nduku dikambu dia mboto lu lukanu lindu.

16 Lam'akenyi kapita k'ekatshi ati: Kitshimudi ya do dia unyami yaki ololo, ndu ndi akasakwela Josefu do diandi ati: Lu do diami, dimi lakenaki lemba asaka asatu wa ma dia wema l'ote ami. 17 Lu saka diakahemi ladiku kaki wehu tshe a wama wa lufumba wa Farayo. Ku fudu yaki lu dile ladiku di'ote ami. 18 Josefu akawutela ati: Kitshimudi ya do diaye nye. Asaka asatu ako weli nshi shatu. 19 Lam'ayeta nshi shatu, Farayo ayukutundja uma lu lukanu, ayukuhane l'utamba. Ku fudu yayuhatala emunyi aye. 20 Lushi la satu, laki lushi l'eutwelu ka Farayo. Okone ndi akakatela ekambi andi tshe dambu. Ndi akatundja kapita k'amangudi a wanu la kapita k'ekatshi wa ma uma lu lukanu, akawaeme la ntundu k'ekambi andi. 21 Ku ndi akakaluya kapita k'amangudi l'ulimu andi. Okone ndi akasha Farayo dikoho diandi uku akandawushaka. 22 Keli ndi akahane kapita k'ekatshi l'utamba. Akambu aso wakatshama pupu le wo uku akālimbitshiya Josefu alo awo. 23 Keli kapita k'amangudi a wanu kunkana dia Josefu ntu, akatuwuhela.

Josefu Ambulimbitshiya Farayo Alo Andi

41 Lam'aketi deku pendi di'etundu, Farayo akenyi do. Lu do diako, ndi akemadi l'umamu a ndjali ka Nile. 2 Enyi ku ngombe esambeli ya waki ndu y'amena yayatumbi uma lu ndjali la ndjole adiyu. 3 Enyi ntu ku ngombe kina esambeli ya dingeno ndu ya tondjondju yayatumbi l'okongo ayo, yakayemala lasuki la yo. 4 Enda, ngombe esambeli ya dingeno la tondjondju yakali ngombe esambeli ya waki y'amena. Ku Farayo akakashimo uma lu djo. 5 Ku ndi akakalula lu djo ntu, akenyi do dikina, enyi ku asha esambeli weli la tongo ya waki y'amena. Asha ako esambeli wakatumbi lu tshina otoi. 6 Enyi ku asha esambeli akina weli la tongo yakalungula la luhalagi la yanyi y'uma l'ehutwelu ka unya wayatumbi l'okongo awo. 7 Asha esambeli waki la tongo y'elungudi wakamene asha esambeli waki la tongo ya waki y'amena. Ku Farayo akakashimo uma lu djo; akati ati: Teti lu do one enami okone! 8 La pindju Farayo akahenyahenyama lu lumu. Ndi akatumi akendji la nteta akanga w'aloho la akanga a tumba tshe wa l'Edjibitu. Ku Farayo akasakwela alo andi. Keli nduku untu akeyi nimbishiya Farayo tukitshimudi tawo.

9 Kapita k'amangudi a wanu akatela Farayo ati: Dimi lambuhu munga kami elo. 10 We Farayo akatuki, shu ekambi aye, kele. Okone we akatudji, dimi la kapita k'ekatsi wa ma, lu lukanu, lu luudu la kapita k'elami w'asi lukanu. 11 Dimi la ndi takenyi alo utshu wame, untu l'untu akenyi do diaki la kitshimudi yadio. 12 Ku olongo a pami omotshi, usi Heberu, fumbi k'olombodi w'alimbi, aki la su leko. Shu takusakwela alo asu, ku ndi akatulimbitshiya untu l'untu kitshimudi ya do diandi. 13 Ku akambu wakayala uku akandatulimbitshiya. Farayo akankaluya l'ulimu ami. Dimi wakahane kapita k'ekatsi l'utamba.

14 Farayo akatumi dikendji dia nteta Josefu. Vo wakatutundja esadi uma lu lukanu. Ndi akanya divu, akengula ahondo, akatshu la ntundu ka Farayo. 15 Ku Farayo akatela Josefu ati: Dimi lakenyi do, ku nduku untu lakeyi nimbishiyamidio. Keli lakuki lukumu ati: We kateyaka nimbishiya antu alo lam'atuwukusakwelakawo. 16 Josefu akakaluya Farayo diui ati: Yimba nye yaha uma le mi, tshikima Unyashungu kayulimbitshiya Farayo kitshimudi y'ololo. 17 Ku Farayo akasakwela Josefu do diandi ati: Lu do diami, dimi lakenyi

lemadi l'umamu a ndjali ka Nile. 18 Menyi ku ngombe esambeli ya waki y'amena yayatumbi uma lu ndjali dia ndjole adiyu. 19 Menyi ntu ku ngombe esambeli kina ya dingeno la tondjondju yahamatenyi nduku lushi lu kete y'Edjibitu yayatumbi l'okongo a nye ya ntundu. 20 Ku nye ya dingeno la tondjondju yakali ngombe esambeli ya waki y'amena ya ntundu. 21 Lam'akayashili ndjile, kumbeyama ati: Engo kuleyo, ne dia yo yaki dingeno la tondjondju uku akiyo ntundu. Ku dimi lakakashimo uma lu djo. 22 Lu do dikina, dimi lakenyi asha esambeli weli la tongo ya waki y'amena wayatumbi uma lu tshina otoi. 23 Ku asha esambeli w'atanganyi atanganyi wakalungula la luhalagi la yanyi l'uma l'ehutwelu ka unya, wakatumbi l'okongo awo. 24 Asha ako w'atanganyi w'elungudi wakamene asha esambeli waki la tongo ya waki y'amena. Dimi lakasakwela akanga w'aloho do ne, keli nduku untu lakeyi nimbishiyamidio.

25 Josefu akatela Farayo ati: Alo wakayenaki, we Farayo, weko la kitshimudi otoi. Unyashungu akenyisha Farayo akambu wayangandi ntsha. 26 Ngombe esambeli y'amena, yeli deku esambeli, ndu asha esambeli weli la tongo y'amena, weli deku esambeli pupu. Alo ane ahendi weko paka do otoi. 27 Ngombe esambeli ya dingeno la tondjondju yakayutumba l'okongo, yeko deku esambeli, ndu asha esambeli waki la tongo y'atanganyi ndu yakalungula la luhalagi la yanyi l'uma l'ehutwelu ka unya, yeko deku esambeli dia ndjala ka kasha. 28 Diako mbakamakutedi nti: Unyashungu akenyisha Farayo dikambu diyangandi ntsha. 29 Enda, lu deku esambeli ne diayayi, kete ya Edjibitu tshe yayongonya mbu ya nde efula kaheyama. 30 Keli deku esambeli dia ndjala ka kasha diayuyala l'okongo adio. Ku mbu ya nde yayushila tshe lu kete ya Edjibitu. Ndjala ka kasha kayuhangiya lu wedja tshe. 31 Ndjala ka kasha kayayi keso, kayuleka wulu efula edja ndu antu wayukumbula efula ka mbu ya nde yaki la wo nshi kina. 32 Naka Farayo akenyi do tena pendi, keti Unyashungu ambushikike dikambu so, ku laso ndi ayusamanya dia ditsa. 33 Okone Farayo asonole pami kemoshi, kanga yimba la ewu, ukitsa olombodi lu kete ya Edjibitu. 34 Farayo asamanya dia ntsha dikambu so. Asonole ndu olombodi ekina, adianganya lu beke tshe dia Edjibitu, dia vo nkongoya etenyi otoi ka tanu ka dinela dia untu l'untu lu deku esambeli diyangonga mbu ya nde

efula kaheyama. 35 Vo kawokongolaki mbu ya nde lu deku diake di'ololo diayayi, kawuyumbaki l'esumba a waki, la tshina dia lunya la Farayo. 36 Mbu ya nde sho kayumbami, diako mbahuvo antu lu deku esambeli dia ndjala ka kasha kayuyala lu kete ya Edjibitu.

Josefu Ambuyala Umbuledi lu Edjibitu

37 Aui aso wakangenyanganya Farayo la ekambi andi tshe. 38 Ku Farayo akambula ekambi andi ati : Lendi ayututana untu ukina luludiami la Nyuma ka Unyashungu uku ndi? 39 Okone Farayo akatela Josefu ati: Unyashungu ambukenya akambu ane tshe, ku nduku untu lukuleki ewu la yimba. 40 Dimi lambukudja olombodi a luudu lami, ndu wudja ami tshe wayukitanyika aui aye; paka lu kiti ka diulelu kukulekimi. 41 Farayo akatela Josefu ati: Dimi lambukudja umbuledi lu kete y'Edjibitu tshe. 42 Ku Farayo akanya lohete landi laki la ematelu uma lu lunya landi, akaludji lu luhita la Josefu. Ndi akolotsha ahondo wa nemo wa diulelu, ndu molola wa paunyi lu kingu kandi. 43 Ndi akawahemia lu pusupusu kakayayelaka kandi. Ku antu wakatahangohangoka la ntundu kandi vati: Nyuki adui! Ku ndi akawudji umbuledi lu kete y'Edjibitu tshe. 44 Farayo akatela Josefu ati: Dimi keli Farayo! Lu kete y'Edjibitu tshe, nduku untu layedia lunya kana lukulu landi tshikima la wulu uma le ye. 45 Farayo akole Josefu lukumbu ati: Zafenate-Paneyi (kitshimudi ati: Umbishudi w'akambu wushami). Ndi akawusha Asenate, on'a Poti-Fera, olombedi wa One, wadi. Ku Josefu akatakindulaka dia ntendi kete y'Edjibitu tshe.

46 Josefu aki la deku akurni asatu lam'akandemala la ntundu ka Farayo, khum'ekanga k'Edjibitu. Ku Josefu akamo la le Farayo, akatakindulaka lu kete y'Edjibitu tshe. 47 Lu deku esambeli diaki kete eteto, mbu ya nde yakangonanela otekoya. 48 Ndi akakongoyaka mbu ya nde deku esambeli so lu kete y'Edjibitu, ku ndi akayumbi l'esumba. Ndi akatumbaka mbu ya nde tshe yakandatakongoyaka uma lu tusamba lu esumba ato. 49 Osoku Josefu akumbi mbu ya nde uku lokongo la l'umamu a ndjali, edja ndu wakaheko mbala efula kayo. Mete, yo yakayala efula kaheyama mbala. 50 Asenate, on'a Poti-Fera, olombedi wa One, akuti la Josefu ana apami ahendi ntundu ndjala ka kasha katayala. 51 Josefu akole on'andi l'enundu ati: Manase (kitshimudi ati:

Mbuihiya); ne dia ndi akati ati: Unyashungu ambumbuhiya asui ami tshe ndu luudu la papa tshe. 52 Ku ndi akole on'andi la hendi ati: Efarayima (kitshimudi ati: Diwutshi); ati: Unyashungu ambumbete kanga diwutshi lu kete yakamadienaka. 53 Deku esambeli diaki mbu ya nde efula lu kete y'Edjibitu diaketi. 54 Ku deku esambeli dia ndjala ka kasha diakatela ndja uku akati Josefu lu dikambu diako. Ndjala ka kasha kakakukanela lu kete tshe, keli mbu ya nde yakiko lu kete y'Edjibitu. 55 Lam'akakukanela ndjala ka kasha lu kete y'Edjibitu tshe, antu wayakulelela Farayo dia ndi mbasha mbu ya nde. Ku Farayo akatela asi Edjibitu ati: Nyutshu le Josefu, nyututshi akambu tshe wayundunyutela. 56 Ndjala ka kasha akakukanela lu wedja tshe wa la kete. Ku Josefu akafulula apenge wa mbu ya nde, akasundja asi Edjibitu. 57 Asi wedja ekina wakayakaka l'Edjibitu la ndjumba mbu ya nde le Josefu, ne dia ndjala ka kasha akatekoya mpangiya lu wedja tshe.

Anangu Josefu Wambuya l'Edjibitu

42 Lam'akuki Jakoba ati: Mbu ya nde yeko l'Edjibitu, ndi akambula an'andi ati: Ukundi wendananyu na? 2 Nyulungi, dimi lakuki lukumu ati: Mbu ya nde yeko l'Edjibitu. Nyuhulo utsha leko, nyutusumbi mbu ya nde, mbayutuka la ndjala. 3 Anangu Josefu dikumi wakahulo utsha l'Edjibitu la ntusumba mbu ya nde. 4 Jakoba kuntuma Bendjamina, kushi a Josefu, kame la wo. Ndi akuki woma ati: Dikambu dimotshi dia kolo diatukutuyala le ndi lu mbuka. 5 Ana apami wa Isariyele wakatshu, wakatemala kame la antu akina l'Edjibitu dia nsumba mbu ya nde, ne dia ndjala ka kasha kaki wulu lu kete ya Kanana. 6 Josefu aki umbuledi a kete sho. Ndi akasundjaka antu mbu ya nde lu kete yako. Anangu Josefu wakayi, wakayukhusamela, wakakole ete awo. 7 Lam'akenyi Josefu anangu, ndi akawaeyi, keli ndi kundjashula le wo. Ndi akateketa la wo aui wa wulu; akawambula ati: Uma lendi uyenyu na? Vo wakikaluya diui vati: Uma lu kete ya Kanana kuyesu, dia ndjumba mbu ya nde. 8 Josefu akeyi anangu, keli wo kumbeya. 9 Josefu akuho alo wakandenaka dikambu diawo, ku ndi akawatela ati: Atopi mbenyu! dia ndjukemba kete nye mbenyu. 10 Ku wo wakikaluya diui vati: Kema, khumesu, la ndjumba mbu ya nde kuyesu, shu ekambi aye. 11 Ana wa shesu otoi mbesu. Ekambi aye kema atopi,

antu wa shikaa mbesu. 12 Ndi akâkaluya diui ati: Nduku! paka dia ndjukemba kete mbuyenyu. 13 Ku vo wakawutela vati: Shu ekambi aye teko ana apami dikumi la ahendi. Ana wa untu otoi, ludjashi lu kete ya Kanana, mbesu. Kushesu akatshikala la shesu, keli ukina kemako. 14 Josefu akâkaluya diui ati: Osoku mbakamanyutedi nti: Atopi mbenyu. 15 Tayuhimba mete kanyu lu dikambu ne. Lu lukumbu la Farayo! nyu hanyunyia ekulu anyu uma lane tshikima kushenyu ako ambuya. 16 Nyutumi omotshi uma l'atei anyu dia ntosa kushenyu, nyu akina nyutshikali lu lukanu. Osoku mbayutuhimba aui anyu kana mete katanyu. Naka kema, lu lukumbu la Farayo! atopi mbenyu. 17 Ku ndi akawadji nshi shatu lu lukanu vo tshe.

18 Lushi la satu Josefu akawatela ati: Dimi mbukaka Unyashungu woma, nyutshi okone mbayunyutshikala la lumu. 19 Naka antu a mete mbenyu, onengenyu omotshi atshikali lu lukanu. Keli nyu akina tshe nyutshu, nyotole mbu ya nde dia ntulesha khumbu yanyu. 20 Kanyumbela kushenyu dia dimi mbeya mete kanyu, okone mbahanyu. Ku vo wakatsi osoku. 21 Vo wakatanela vati: Shu teki la unungu lu dikambu dia kushesu. Shu takenyi okei andi lam'akandatosenagasengaka, keli shu kumbûkela, diako mbambutuyala la sui ne. 22 Rubena akâkaluya diui ati: Dimi kunyosenagasenga nti: Tanyutshelaki ona one kolo? Keli nyu kumbukelami, diako mbambutolombama dikila diandi. 23 Vo kumbeya vati: Josefu mbeyaka oteketa asu. Tena tshe diakateketaka Josefu la wo, ukadimudi akakadimulaka aui awo. 24 Josefu akamo la le wo, ku ndi akatulela. Ndi akayoteketa la wo ntu, akandi Simeyona uma l'atei awo, akûkeleka molola la ntundu kawo. 25 Josefu akatela ekambi dia vo ndudia paya yawo too la mbu ya nde, ndu dia nkaluya falanga ya untu l'untu lu paya kandi. Ndi akawatela dia vo mbasha ndu pamba ya vo ntalekaka lu mbuka. Ku vo wakatsi uku akandawatela.

26 Vo wakahe mbu ya nde ladiku dia punda yawo, wakunela uma leko. 27 Ku omotshi l'atei awo akadihula paya dia ndesha punda lu dihuli diakawahangi. Enyi ku falanga nye yeli l'unyo a paya. 28 Ku ndi akatela anangu ati: Wakakalusha falanga yami! Yo nye yeli lu paya kami. Ku asulu awo wakate. Ku vo wakambwana vati: Dikambu kuna diambututshela Unyashungu okone? 29 Vo wakakalula lu kete ya Kanana

le shewo Jakoba. Vo wakatuwutela akambu tshe wakayala le wo, vati: 30 Umbuledi a kete sho akateketaka la su paka aui wa wulu; akatukani ati: Atopi wa kete yawo mbesu. 31 Shu takawutela shati: Shu kema atopi, antu wa shikaa mbesu. 32 Anangu dikumi la ahendi mbesu, ana wa shesu otoi. Otoi utu mbeli kema, ku kushesu akatshikala la shesu lu kete ya Kanana. 33 Untu leli umbuledi lu kete sho akatukaluya diui ati: Layunyuhimba okone dia mbeya kana antu wa mete mbenyu. Nyutshiki onengenyu omotshi lindu. Nyose mbu ya nde dia ntulesha khumbu yanyu, nyutshu. 34 Kanyumbela kushenyu. Okone mbayumulimbite nti: Nyu kema atopi, antu wa shikaa mbenyu. Ku dimi layunyukimwela onengenyu, ku nyayetetaka lu kete nye uku alanganyu.

35 Lam'akawahungula diango diaki lu paya yawo, wenyi ku falanga ya untu l'untu nye yeli lu paya kandi. Lam'akawenyi falanga, vo la shewo wakumi woma efula. 36 Shewo Jakoba akawatela ati: Nyu nyambumanela an'ami. Josefu kema, Simeyona kema, ku nyati: Tose ndu Bendjamina. Akambu ane tshe ndjakaka paka l'ote ami. 37 Ku Rubena akakaluya shi diui ati: Naka dimi hankalusha Bendjamina le ye, kudiaki an'ami w'apami ahendi. Dikambu otoi, umbidjendi l'anya, ku layûkaluya le ye. 38 Ku Jakoba akûkaluya diui ati: On'ami hatshu la ye. Onangu akavu, paka ndi ndame kambutshikala la mi. Naka dikambu dimotshi dia wulu diayutuyala le ndi lu mbuka, nyu yayotola ndjui yami la okei utsha le wapapa.

Anangu Josefu Wambuya la Bendjamina

43 Ndjala ka kasha akatamanya mpangiya lu kete sho. 2 Lam'akashili mbu ya nde yakawela uma l'Edjibitu, Jakoba akatela an'andi ati: Nyumutsho, nyututsumbeli etenyi ka mbu ya nde. 3 Juda akûkaluya diui ati: Pami kako akatokokomiya ati: Naka kushenyu hayi la nyu, nyu hanyeyi mena elundji kami. 4 Naka we ayetawo ntuma kushesu kame la su, shu tayutsho la ntukusumbela mbu ya nde. 5 Keli naka we hetawo mbutuma, shu hatutshu; ne dia pami kako akatokokomiya ati: Nyu hanyeyi mena elundji kami, tshikima kushenyu kuyi la nyu. 6 Ku Isariyele akawambula ati: Okoko wana wakanyatuntshela kolo wuhu oso? Ukundi akanyatutela pami kako nyati: Shu la onengesu ukina? 7 Keli vo wakûkaluya diui vati: Pami kako akatumbula akambu asu ndu akambu wa khumbu kasu ati: Shenyu

eki la lumu? Nyu kema la onengenyu ukina? Ku shu takakaluya aui uku akandatumbula. Ukundi ututeya shati: Ndi ayututela ati: Kanyuyi la onengenyu? 8 Juda akatela Isariyele ati: Unkimweli ona, katutshu la ndi mbayutuka, we ndu shu, ndu an'asu. 9 Dimi lambetawo unungu wa ona l'ote ami. Konombendi uma lu anya ami. Naka dimi hambukalusha la mbukimo le ye, dimi layuyala la unungu wa ona le ye pundju. 10 Utunduyala shu kuntshimbatshimba, tshiki tambukalulaka etena ka hendi. 11 Shewo Isariyele akawatela ati: Naka dikambu so diambuhika dia ndi ntsho, nyutshi okone. Nyosonole elua wuleki amena wa lu kete nye, nyudji lu paya yanyu, nyotole pami kako ushasha, etenyi ka diango di'upumu uku yema y'iso k'ushinga a wulu, yema y'usanga, etenyi ka diango di'epumu, ndu kasu la edika. 12 Nyotole falanga tena pendi; keli kanyutshu ndu la falanga yakawanyukaluya lu paya yanyu, ne dia dikambu so diaki munga undu. 13 Nyose onengenyu, nyutshu la ndi le untu ako. 14 Unyashungu Kanga-Wulu-Tshe anyuhumuya lukulu l'olo le pami kako, dia ndi nyukimwela onengenyu ukina ndu Bendjamina. Naka vo wayumpumbia an'ami, kawumpumbiawo. 15 L'okongo diku an'andi w'apami wakose eshasha la falanga tena pendi kame la Bendjamina, wakunela, wakahulo utsha l'Edjibitu; wakatemala la ntundu ka Josefu.

16 Lam'akenyi Josefu ati: Bendjamina ambutuya la wo, ndi akatela ulami a luudu landi ati: Otshiya apami ane lu luudu, udiaki nyama kemotshi. Olongosole dambu, ne dia vo wayole kame la mi la midi. 17 Ulami ako akatshi uku akawutela Josefu, akawaotshiya lu luudu la Josefu. 18 Vo Wakuki woma lam'akandawaotshiya lu luudu la Josefu; wakatanela vati: Vo wambutotshiya lu luudu lu dikambu dia falanga ku yakatatani lu paya yasu etena ka ntundu. Vo wutuyanga la dikambu dia ntunda fumbi, la ntohotola punda yasu. 19 Vo wakasukana le ulami a luudu la Josefu lakemadi la suku dia luudu, wakawutela vati: 20 We khumesu, shu takayi etena ka ntundu la ndjsumba mbu ya nde, 21 ku lam'akatatukuma la pangu, shu takakelekula paya yasu, tenyi ku falanga ya untu l'untu nye yeli lu paya kandi. Ku falanga yasu tshe kukeli. Shu tambukalula la yo lu anya asu ntu. 22 Shu takela ndu falanga kina ya ndjsumba mbu ya nde. Hateyi untu lakayudja falanga yako lu paya yasu. 23 Ndi akawatela ati: Ki kayali

la nyu. Tanyukaki woma, Unyashungu anyu, Unyashungu a shenyu, kakanyudjela falanga lu paya yanyu. Dimi lakalungula falanga yanyu. Ndi akawaela Simeyona laki lu lukanu. 24 Ku ulami ako akawaotshiya lu luudu la Josefu, akawasha ashi, ku vo wakasuli ekulu. Ndi akasha punda yawo mbu ya nde. 25 Lam'akawakungaka Josefu, vo wakalongosola ushasha awo, ne dia wakuki lukumu ati: Nyayole ma lakandi la midi.

26 Lam'akakumi Josefu lakandi, wakawusha ushasha wakawawela, wakukhusamela. 27 Ndi akawambula ati: Nyu la wulu? Ndu usumbi wa shenyu lakanyamvutelaka eki la lumu? Ndi la wulu? 28 Vo wakukaluya diui vati: Ukambi aye, shesu, eki la lumu ndu eki la wulu. Ku vo wakakole ete, wakolemia. 29 Josefu akedia ashu, akendi kushendi Bendjamina, lakuto la ndi utema otoi; akawambula ati: Ndi kushenyu lakanyamvutelaka one? Ndi akawutela ati: On'ami Unyashungu akuki ketshi! 30 Josefu akayala la ulingulingu dikambu dia kushendi. Ku lam'akandayangi ntundu la delu, ndi akasamanya dia mboto lu luudu landi lomotshi, akatulelia loko. 31 Ndi akotsha elundji, akatumbi, akayakimela; akati ati: Nyela ma. 32 Okone wakalongoswela Josefu dihuli diandi ndame, la anangu dihuli diawo vame, ndu asi Edjibitu wakalekaka ma lakandi, dihuli diawo vame, ne dia asi Edjibitu kondekaka la asi Heberu ma kame. Dikambu so diaki wononyi lu ashu w'asi Edjibitu. 33 Anangu Josefu wakadjase la ntundu kandi uku akawahonyi l'eutwelu kawo. Vo wakendanaka wamba efula. 34 Josefu akakahela ma diaki la ntundu kandi. Ndi akasha Bendjamina tena tanu ndeka akina. Vo wakano, wakangenangena kame la ndi.

Dikoho Diambushisho

44 Josefu akatela ulami a luudu landi ati: Uludia paya y'antu ane la mbu ya nde yediko yayuwukuka memba. Kukaluya ndu falanga ya untu l'untu lu paya kandi. 2 Kudji dikoho diami dia fesa lu paya ka kushewo kame la falanga yakandela dia ndjsumba diango. Ulami akatshi uku akawutela Josefu. 3 La pindju ka pee, vo wakakendja apami ako kame la punda yawo. 4 Lam'akawatumbi uma l'usumba, watakumi etali, Josefu akatela ulami a luudu landi ati: Unela, uyeli apami aku. Lam'ayuyutuwanda, kuwambuli wati: Okoko wana wambunyukaluya kolo lu ololo? 5 Kuwambuli ntu wati: Dikoho diatonokaka

khumemi ndu diatũlimbitshiyaka akambu, dio diaha le nyu? Nyakatshi kolo dia ntsha okone. 6 Ulami a luudu akatuwanda lu mbuka. Ndi akawatela aui ako pupu. 7 Ku vo wakũkaluya diui vati: Ukundi wata khumesu ngaso na? Kanyi ya ntsha dikambu dia wuhu oso yeko etali uma le su, shu ekambi aye. 8 Uhenda, lam'akatatani falanga lu paya yasu, shu kunkelayo uma lu kete ya Kanana? Ku ukundi ukukisu mvua paunyi kana fesa lu luudu la khumeye? 9 Le one tshe layuyutana dikoho l'atei w'ekambi aye, ndi kavu. Ndu shu tshe tayuyala fumbi ya khumesu. 10 Ku ndi akati ati: Kawo, diayali uku watanyu. Untu tshe layutanema la dikoho, kayali fumbi kami. Ku nyu akina hanyuyala la unungu. 11 Ku untu l'untu akasamanya dia nkitsha paya kandi lu kete, kakikelekula. 12 Ku ndi akasadingula lu paya yawo, uma le l'enundu pulu ndu le la kushi. Ku ndi akayutana dikoho lu paya ka Bendjamina. 13 Ku vo wakatsatsha ahondo awo. Untu l'untu akahe diango diandi lu punda kandi, ku vo wakakalula utsha l'usumba.

14 Juda la anangu wakakumi laka Josefu, wakũtani lam'akawutshiki, wakayasungutula la kete la ntundu kandi. 15 Ku Josefu akawambula ati: Na dikambu ne diakanyatshi? Nyu hanyeyi nyati: Untu uku dimi la wulu wa mbishula akambu wushami? 16 Juda akati ati: Kayututela khumesu na? Aui akona wayutoteketa? Ukundi ayutuyayindja na? Unyashungu ambushula kolo kasu, shu ekambi aye. Shu tuyali fumbi kame la one lakatanemi la dikoho. 17 Ku Josefu akakaluya diui ati: Kanyi ya ntsha wuhu oso yeko etali le mi. One lakatanemi la dikoho kayali fumbi kami. Keli nyu akina nyuneli, nyutshu la ki utsha le shenyu.

Juda Amboteketela Bendjamina

18 Juda akasukana la le Josefu, akosengasenga ati: Khumemi, etawo ukambi aye akuteli diui. Tukaki ukambi aye kele, ne dia we keli uku Farayo. 19 Khumemi, we akambula ekambi aye wati: Shenyu eko? Nyu la onengenyu ukina? 20 Ku shu takakuluya diui shati: Khumesu, shesu eko, aya usumbi. Ndu onengesu lakandayuta lu nshi yandi y'usumbi eko. Ona ako eki dikenda. Onangu lakuto la ndi utema otoi akavu, ndi ndame kambutshikala. Okone shi mbũkaka ngandji efula. 21 Ku we akatutela, shu ekambi aye, wati: Kanyutuyi la ndi le mi, dia dimi mbena la ashu ami dime. 22 Ku shu takakuluya diui, we khumesu, shati: Ona ako heyi

ntshika shi. Naka ndi ayũtshika, keti shi mvo. 23 Keli we akatutela, shu ekambi aye, wati: Naka kushenyu hayi la nyu, keti nyu hanyena elundji kami. 24 Okone lam'akatakumi le shesu, ukambi aye, shu takatuwutela aui aye. 25 Ku shesu akatutela ati: Nyumutsho la ntusumba etenyi ka mbu ya nde. 26 Ku shu takatuwutela shati: Shu hateyi ntsho, tshikima kushesu kutshwi la su ku shu ntsho. Mete shu hateyi mena elundji ka pami kako tshikima shu mbutshwi la kushesu. 27 Ku ukambi aye, shesu, akatutela ati: Nyame mbeyaka nyati: Wademi akambutela ana ahendi w'apami. 28 Omotshi akamo uma la le mi, ku lakakani nti: Hasambi, nyama kakawundi, ne dia edja ndu elo latawenyi. 29 Kakiane, naka nyu nyayombosa ndu one, ku dikambu dimotshi dia kolo diambutuyala le ndi, nyayotola ndjui yami la okei utsha l'udimu a pengandu. 30 Mete, lumu la papa, ukambi aye, lakakelekama wulu le ona. Okone naka layukalula le papa, 31 ku ndi henyi ona l'ului asu, keti ndi mvo. Ku shu ekambi aye tayotola shesu la ndjui yandi la okei utsha l'udimu a pengandu. 32 Dimi, ukambi aye, laketawo le papa dia memba wutshu andi nti: Naka dimi handji la ndi, dimi kandjali la unungu andi pundju le ye. 33 Okone lambukosengasenga nti: Etawo dimi, ukambi aye, ntshikali fumbi ka khumemi lu dihuli dia ona, keli ona kakaluli kame la anangu. 34 Ukundi weyami nkalula le papa aha la ona? Dimi halangi ntena efula k'okei kayuyala le papa.

Josefu Ambuyashula le Anangu

45 Josefu kumbeya ndjakimela ntu la ntundu k'antu tshe wakũdingi. Ndi akahangohango ati: Nyutundja antu tshe! Nduku untu akatshikala la Josefu lam'akandayashula le anangu. 2 Ndi akatundo la delu, akaleli wulu. Asi Edjibitu ndu wa lu luudu la Farayo wakuki delu diandi. 3 Josefu akatela anangu ati: Dimi Josefu one; papa eki la lumu ntu? Ku anangu kumbeya mbukaluya diui ne dia wakate asulu, wakakasana la ntundu kandi. 4 Josefu akasengasenga anangu ati: Nyusukani lasuki la mi. Ku vo wakasukana la le ndi. Ndi akawatela ati: Dimi leli Josefu, onengenyu, lakanyasundja le antu wakambela lindu l'Edjibitu. 5 Tanyunyankaki ndu tanyuyatshumuyaki ne dia nyakansundja dia vo mbelami lindu. Mete Unyashungu kakantumi la ntundu kanyu dia nshimbela nyumu y'antu. 6 Ndjala ka kasha kaya deku pendi lu kete nye, ndu deku tanu

diekiko diaheyi untu nkamba kana muna. 7 Unyashungu akantumi la ntundu kanyu dia dimi nyuleshaka la kete, dia nyu ntshikala la lumu uma lu etshungwelu ka wuki. 8 Nyu kuntumami lindu, keli Unyashungu kakantumi. Ndi akambete shi Farayo, ndu uwandji a luudu landi, la umbuledi a kete y'Edjibitu. 9 Nyusamanya, nyutshu le papa; nyutuwtuli nyati: On'aye Josefu kata ati: Unyashungu akambete umbuledi w'Edjibitu tshe. Okone usamanya, uhulo uya lindu le mi, tutshimbatshimbaki. 10 Kuyudjase lu kete ya Ngoshena dia we ndjala lasuki la mi, we la an'aye, la ekambi aye, la dungalunga diaye, ndu diango diaye tshe. 11 Dimi layukushaka mbu ya nde ne dia ndjala ka kasha keki deku tanu; utukuyala usi wula, we la wa lu luudu laye tshe, diango diaye diatukushila. 12 Nyame ndu kushemi Bendjamina nyeko lu menami nyati: Josefu ndame kateketa la su. 13 Okone nyutusanyia papa dia lutumbu lami tshe lu kete y'Edjibitu la akambu tshe wambunyuyena lindu. Kanyuyi la papa esadi uya lindu, tanyutshimbatshimbaki. 14 Ku ndi akakhumbatela kushendi Bendjamina lu kingu, akaleli. Ndu Bendjamina akaleli ukhumbatedi lu kingu. 15 Ndi akanonana la anangu tshe alela. L'okongo diku anangu wakasawula la ndi.

16 Lukumu lakadiangana lu luudu la Farayo ati: Anangu Josefu wambuya. Dikambu so diakangenyanganya Farayo la ekambi andi. 17 Ku Farayo akatela Josefu ati: Uteri ananyo wati: Nyutshi okone, nyahe wetshu anyu ladiku dia nyama yanyu, nyutshu utsha lu kete ya Kanana. 18 Nyutose shenyu la khumbu yanyu, kanyuyi la wo le mi. Dimi layunyusha dihuli diuleki ololo lu kete y'Edjibitu. Ku nyayolekaka dilele di'ololo dia lu kete yasu. 19 Dieli la ye dia mbatela kakiane wati: Nyose pusupusu ya lu kete y'Edjibitu dia ntamba an'anyu wa tshitshe la wadienyu. Nyutose shenyu, kanyuyi la ndi. 20 Tanyunyangaki ne dia diango dianyu diayutshikala, ne dia engo tshe kuleki ololo lu kete y'Edjibitu kayuyala kanyu.

21 Ana apami wa Isariyele wakatshi osoku. Josefu akawasha pusupusu uku diui dia Farayo. Ndi akawasha ndu pamba ya vo ntalekaka lu mbuka. Ndi akawasha ahondo vo tshe. 22 Keli ndi akayusha Bendjamina tenyi dia fesa kama shatu la ahondo atanu. 23 Ndi akatumela shi diango ne: punda dikumi yakawalonge diango di'ololo dia l'Edjibitu ladiku diayo, ndu punda ya

wadi dikumi kina yakawalonge pamba ya shi ndjalekaka lu mbuka ladiku diayo. 24 Ndi akalakana la anangu, akawatela ati: Tanyuwanaki lu mbuka. Ku vo wakatshu. 25 Vo wakamo uma l'Edjibitu, wakakumi le shewo Jakoba, lu kete ya Kanana. 26 Vo wakawutela vati: Josefu eki la lumu. Ndameli umbuledi wa kete y'Edjibitu tshe. Utema wa Jakoba akayala konya, ne dia ndi kumbetawo aui awo. 27 Vo wakusanyia aui tshe wakawatela Josefu. Ku lam'akandenye pusupusu yakatumi Josefu la ndjuwemba, utema we shewo Jakoba wakakalanganana. 28 Ku Isariyele akati ati: Laso nkukaka. On'ami Josefu eki la lumu. Dimi layoutsho, kantawenye ntundu latavu.

Jakoba la Khumbu Kandi l'Edjibitu

46 Isariyele akunela la diango diandi tshe, akakumi la Bere-Sheba. Ndi akalambula Unyashungu a Isaka, shi, elambu. 2 Unyashungu aketi Isariyele l'utshu lu do ati: Jakoba! Jakoba! Ku Isariyele aketawo ati: Dim'one. 3 Ndi akawatela ati: Dimi keli Unyashungu, Unyashungu a sho. Tukaki woma dia mpulo utsha l'Edjibitu, ne dia layoutukete wudja a wuki leko. 4 Dimi dime layuhulo kame la ye utsha l'Edjibitu. Ndu dime layukukaluya uma leko. Josefu kayukudihia ashu lam'ayuyuvo. 5 Jakoba akunela uma la Bere-Sheba. Ana apami wa Isariyele wakatole shewo Jakoba la an'awo wa tshitshe ndu wadiowo lu pusupusu yakatumi Farayo dia ntuwemba. 6 Jakoba la khumbu kandi tshe wakatshu kame la dungalunga diawo ndu ekundji wakawakundja lu kete ya Kanana, wakakumi l'Edjibitu. 7 An'andi w'apami ndu an'andi w'amantu ndu ekana andi w'apami la ekana andi w'amantu tshe wakayi kame la ndi l'Edjibitu.

8 Kumbu y'asi Isariyele wakatshu l'Edjibitu nye: Jakoba la an'andi w'apami: Rubena, on'a Jakoba l'enundu. 9 Ana apami wa Rubena ane: Hanoka, Palu, Hezerona la Karami. 10 Ana apami wa Simeyona ane: Jemuele, Jamina, Ohada, Jakina, Zohara, ndu Shaulu, ona pami lakanduti la umuntu usi Kanana. 11 Ana apami wa Lewi ane: Ngereshona, Kohata la Merari. 12 Ana apami wa Juda ane: Ere, Onana, Shela, Perezere la Zere (keli Ere la Onana wakatawvi lu kete ya Kanana). Ana apami wa Perezere ane: Hezerona la Hamulu. 13 Ana apami wa Isakara ane: Tola, Puva, Iyobe la Shimirona. 14 Ana apami wa Zebuluna ane: Serede,

Elona la Jalele. 15 (Aso weli ana apami wakuti Jakoba la Lea la PadanaArama, kame la Dina on'andi la umuntu. An'andi w'apami la an'andi w'amantu wakutumbi lu suku dia luudu la Lea waki akumi asatu). 16 Ana apami wa Ngada ane: Zifyona, Hangi, Shuni, Ezebona, Eri, Arodi ndu Areli. 17 Ana apami wa Ashere ane: Imina, Ishiva, Ishivi, la Beriya ndu Sera, kadiyewo. Ana apami wa Beriya ane: Hebere, la Malakiyele. 18 (Aso weli ana apami wakuti Jakoba la Zilipa lakasha Labana on'andi la umuntu Lea. Vo tshe waki antu dikumi la asamalu). 19 Ana apami wakuti Ratshela, wadi a Jakoba ane: Josefu la Bendjamina. 20 Josefu akuti la Asenate, on'a Poti-Fera, olombedi wa One, Manase la Efarima lu kete y'Edjibitu. 21 Ana apami wa Bendjamina ane: Bela, Bekere, Ashibele, Ngera, Namana, Ehi, Roshe, Mupima, Hupima la Areda. 22 (Aso weli ana apami wakuti Ratshela la Jakoba. Vo tshe waki antu dikumi la anei). 23 Ona pami la Dane one: Hushima. 24 Ana apami wa Nafetali ane: Jazele, Nguni, Jezere la Shileme. 25 (Aso weli ana apami wakuti Jakoba la Biliha lakasha Labana on'andi la umuntu Ratshela. Vo tshe waki antu esambeli). 26 Antu wakatshu la Jakoba 1'Edjibitu wakanduti ndame waki akumi asamalu la asamalu, aha mbala wadi wa an'andi. 27 Josefu akuti ana apami ahendi l'Edjibitu. Okone efula k'antu wa lu luudu la Jakoba wakatshu la ndi l'Edjibitu, waki akumi esambeli.

Josefu Ambenana la Jakoba

28 Jakoba akatumi Juda la ntundu kandi dia ntutela Josefu dia ndi ntsho utsha la Ngoshena. Ku vo wakakumi lu kete ya Ngoshena. 29 Okone Josefu akalongosola pusupusu kandi, akatshu utsha la Ngoshena la ntuhumana la Isariyele, shi. Lam'akandawenyi ndi akukhumbatela lu kingu, akaleli edja ukhumbatedi. 30 Isariyele akatela Josefu ati: Aya dimi mvo, ne dia lambena elundji kaye ntu. We eki la lumu! 31 Ku Josefu akatela anangu la wa lu luudu la shi ati: Dimi lambutsho le Farayo dia ntuwutela nti: Analingu la wa lu luudu la papa waki lu kete ya Kanana, wambukuma le mi. 32 Apami ako elami wa dungalunga mbewo. Ulimu awo ku nunga dungalunga. Vo wakayi la dio kame la diango diawo tshe. 33 Okone lam'ayunyeta Farayo dia nyumbula ati: Ulimu akona watunyutshaka? 34 Kanyukaluya diui nyati: Shu ekambi

aye, dungalunga mbatutulungaka umaka nshi yasu ya akenda edja ndu kakiane, ndu shu ndu washesu. Uma lu dikambu so mbayunyudjase lu kete ya Ngoshena, ne dia alami wa dungalunga weko wononyi le asi Edjibitu.

47 Josefu akatshu, akatutela Farayo ati: Papa la analingu wambuya uma lu kete ya Kanana la dungalunga diawo ndu la diango diawo tshe. Kakiane vo wambukuma lu kete ya Ngoshena. 2 Ndi akatshu la anangu atanu la ntuaenya Farayo. 3 Farayo akawambula ati: Ulimu akona watunyutshaka? Ku vo wakukaluya diui vati: Shu ekambi aye, anungi wa dungalunga mbesu uku aki watshesu. 4 Wakatela Farayo ntu vati: Tambuya dia ndjudjase lu kete yaye. Ndjala ka kasha kambotekoya mpangiya lu kete ya Kanana ku nduku adiyu wa ekambi aye ndesha dungalunga. Okone shu tambukolomba shati: Etawo dia shu, ekambi aye, mbidjase lu kete ya Ngoshena. 5 Ku Farayo akatela Josefu ati: Sho la ananyo wambuya le ye. 6 Kete y'Edjibitu yeko la ntundu kaye. Osonwele sho la ananyo dihuli diuleki ololo dia vo mbidjase. Kawo, wadjase lu kete ya Ngoshena. Ntu naka we mbeyaka amotshi uma l'atei awo weya ulimu oso ololo, akitsha tupita t'anungi wa dungalunga diami. 7 L'okongo diku Josefu akayi la Jakoba, shi, akayuwanya Farayo. Ku Jakoba akatshokola Farayo. 8 Farayo akambula Jakoba ati: We aya la deku dingana? 9 Jakoba akukaluya diui ati: Nshi ya lokendo lami yaya deku lukama la akumi asatu. Nshi yami yeki tshitshe ndu yo yaki too la akambu wa toshoko. Yo yatakuki lu yediko yaki kendo ya wapapa. 10 Jakoba akatshokola Farayo ntu, ku ndi akamo uma la le ndi. 11 Josefu akasha shi la anangu dihuli diuleki ololo lu kete y'Edjibitu. Ku vo wakadjase lu wudja wa Ramese uku akati Farayo. 12 Josefu akashaka shi la anangu la wa lu khumbu ka shi tshe mbu ya nde uku aki efula k'ana.

13 Mbu ya nde nkutanema lu kete, ne dia ndjala ka kasha kaki wulu. Kete y'Edjibitu la kete ya Kanana yakadienyi la ndjala ka kasha. 14 Josefu akalungulaka falanga yaki lu kete y'Edjibitu ndu lu kete ya Kanana yakawasumbaka mbu ya nde. Josefu akakitsha falanga sho lu luudu la Farayo. 15 Lam'akashili falanga lu kete y'Edjibitu la lu kete ya Kanana, asi Edjibitu tshe wakatshu le Josefu; wakolombe vati:

Utusha dia nde. Ukundi avosu la ndjala la ntundu kaye? Falanga yasu yambushila tshe. 16 Ku Josefu akawutela ati: Naka falanga yambushila, nyukimo dungalunga dianyu. Ku dimi layengonya la nyu mbu ya nde la dungalunga dianyu. 17 Vo wakelaka Josefu dungalunga diawo, ku ndi akengonyaka la wo mbu ya nde la falanga, la ekoko, ngombe ndu punda. Ndi akengonyaka la wo mbu ya nde la dungalunga diawo tshe eleku keso. 18 Lam'akashili eleku kako, vo wakatshu le Josefu l'eleku k'uyuyu; wakatuwutela vati: Shu hatusha dikambu ne le khumesu. Falanga yakashili, ndu dungalunga diasu diambukimwama tshe le khumesu. Nduku engo kambutshikala la ntundu ka khumesu, tshikima etundu asu la kete yasu. 19 Ukundi avosu la ndjala la ntundu kaye ndu shu ndu kete yasu? Utusundja mbu ya nde la etundu asu la kete yasu. Ku shu tayuyala fumbi ya Farayo, la kete yasu yayuyala kete yandi pundju. Utusha wehu wa mune mbayututshikala la lumu, mbahatuvo, ndu mbahutshikala kete yasu aha la antu.

20 Josefu akasumbela Farayo kete y'Edjibitu tshe. Asi Edjibitu, untu l'untu akasundja ekambo kandi, ne dia ndjala ka kasha kakawaenya paa. Kete tshe yakayala kete ya Farayo hita. 21 Ndi akasekola antu uma lu tusamba t'Edjibitu tshe utsha l'esumba wa lu beke diawo. 22 Tshikima kete y'elombedi tshu mbakindi kunsumba; ne dia elombedi wakayalaka la luhina la mbu ya nde uma le Farayo, okone wo wakalekaka luhina lawo lakawashaka Farayo. Diako mbakiwo kunsundja kete yawo. 23 Ku Josefu akatela antu ati: Dimi lambushila nyusumbela Farayo elo, nyu la kete yanyu. Nyose wuhu, kanyune lu kete. 24 Okone lu nshi ya dinela kanyushaki Farayo etenyi otoi ka tanu ka dinela dianyu. Keli tenyi nei dia tanu kadiyulaki dianyu: wehu wa nyu mune, mbu ya nde yanyu, ya wa lu mvudu yanyu, ndu ya an'anyu wa tshitshe. 25 Vo wakawutela vati: We kambutuhandja, we khumesu, utuki ketshi, katuyali fumbi ya Farayo. 26 Uma lu dikambu so mbakatshikala olembe wa Josefu dia nambulaka Farayo etenyi ka tanu ka dinela lu kete y'Edjibitu edja ndu elo. Tshikima kete y'elombedi tshu mbaki kundjala kete ya Farayo.

27 Isariyele akadjase lu Edjibitu lu kete ya Ngoshena. Vo wakayala la diwutshi la ekundji efula, wakafulanela utamanya. 28 Jakoba akadjase lu kete y'Edjibitu deku dikumi la esambeli. Okone nshi ya lumu

tshe ya Jakoba yaki deku lukama akumi anei la esambeli. 29 Lam'akasukana nshi ya Isariyele mvo, ndi aketi on'andi Josefu, akosengasenga ati: Naka we mbukakami ngandji, udji lunya laye la tshina di'ehelohelo kami. Kuntsheli akambu wa ketshi la wa mete. Tunkhundeki lu kete y'Edjibitu. 30 Keli lam'ayumutsho le wapapa, kutundja udu ami uma l'Edjibitu, kutunkhunde l'atei a waumbu a wapapa. Ku Josefu akulaki ati: Dimi layukutshela uku diui diaye. 31 Ku Isariyele akawutela ati: Untshibeli; ku Josefu akutshibela. L'okongo diku, Isariyele akekama lu weko la tangi kandi.

Jakoba Ambotshokola Efarayima la Manase

48 L'okongo w'akambu aso, wakayutela Josefu vati: Sho ambuyala la kandi. Ku ndi akose an'andi w'apami ahendi, Manase la Efarayima, akatshu la wo utsha le ndi. 2 Wakatela Jakoba vati: Enda, on'aye Josefu uyayi uya le ye. Ku Isariyele akayakikitsha, akasungukala la tangi kandi. 3 Ku Jakoba akatela Josefu ati: Unyashungu, Kanga-Wulu-Tshe, lakene le mi la Luza lu kete ya Kanana, akantshokola. 4 Ndi akamvutela ati: Ulungi, dimi layukusha diwutshi, layukufudia, layutunga ului a wuki w'antu le ye. Dimi layusha tukanala taye kete nye dia yo ndjala yawo pundju. 5 Ana apami ahendi, Efarayima la Manase, wakayuti l'Edjibitu la ntundu dimi latayi weli an'ami; Efarayima la Manase wayuyala an'ami, uku Rubena la Simeyona. 6 Keli ana wayuyuta l'okongo awo, mbayuyala an'aye. Vo wayalema kame la anengewo lu ukito awo. 7 Lam'akamayakalulaka uma la Padana, Ratshele akayuwo lu mbuka lu kete ya Kanana, eki tshalula uma l'Efarate. Ku dimi lakukhunde lu mbuka k'utsha l'Efarate (wetawo vati: Betelehema).

8 Isariyele akendi ana apami wa Josefu, akawumbula ati: Wa na ane? 9 Ku Josefu akakaluya shi diui ati: Vo weli an'ami w'apami wakambisha Unyashungu lindu. Ku Isariyele akosengasenga ati: Unskanyawo, keli mbatshokole. 10 Ashu wa Isariyele wakayala enguli, ne dia ndi aki usumbi a lukusumbi, hayudja mena ololo. Josefu akasukanya la le ndi. Ndi akanonana la wo, akakhumbatela. 11 Isariyele akatela Josefu ati: Dimi kunungamela nti: Dimi lukena elundji kaye ntu, ku enda, Unyashungu ambomenya ndu an'aye. 12 Josefu akanya an'andi uma lu dihelo dia shi, akakhusamia

la ntundu kandi. 13 Josefu akawaeme vo ahendi okone: Efarayima lu lunya la pami, lakelaneli la lunya la lomoso la Isariyele; ku Manase lu lunya landi la lomoso, lakelaneli la lunya la pami la Isariyele. Ndi akasukanya utsha le ndi. 14 Isariyele akasimbula lunya landi la pami, akalahe Efarayima, laki kushi, l'ote; ku lunya landi la lomoso l'ote a Manase, laki enundu. Jakoba akeyi dikambu diakandalangi ntsha, mbakandawahe anya osoku. 15 Ndi akatshokola Josefu, ata ati: Unyashungu lakakendakendaka wapapa Abarahama la Isaka la ntundu kandi, Unyashungu latundesha nshi tshe ya lumu lami edja ndu elo, 16 ondjelo lakantshungula uma lu kolo tshe, atshokole ana ane. Vo kawetami lukumbu lami ndu kumbu ya wapapa Abarahama la Isaka. Kawufulaneli otekoya la kete. 17 Josefu kongenangena lam'akandeniyi shi ambahe lunya landi la pami l'ote wa Efarayima. Ndi akakimela lunya la shi, akalangi lálhula uma l'ote wa Efarayima, dia láhe l'ote wa Manase. 18 Josefu akatela shi ati: Papa, aha ukuku, ne dia ona one keli enundu. Uwahe lunya laye la pami. 19 Keli shi kunanga; akati ati: Dimi mbeyaka, on'ami, dimi mbeyaka. Ndu ndi kayuyala wudja omotshi a wuki, keli kushendi ayúleka wuki. Wedja efula wayutumba uma le tukanula tandi. 20 Ku ndi akátshokola lushi lako, ati: Uma le ye mbayotshokolaka Isariyele antu ata ati: Unyashungu anyutsheli uku akandatshela Efarayima la Manase. Ku ndi aketsha Efarayima la ntundu ka Manase. 21 Isariyele akatela Josefu ati: Dim'one utsha mvo. Keli Unyashungu ayuyalaka la ye, ayukukaluya ntu lu kete ya watsheye. 22 Dimi lambukusha leke lomotshi la kete luleki la ananyo, kete yakamahotola asi Amore dime la yombo yami la uta ami.

Jakoba Ambutela An'andi Akambu Wayuyala le Wo

49 Jakoba aketi an'andi w'apami tshe: akati ati: Nyusukani, nyuteli akambu wayuyala le nyu lu nshi yayayi.

2 Nyusukani nyu ana apami wa Jakoba. Nyulungi, nyuki aui wa shenyu Isariyele.

3 Rubena, we keli on'ami l'enundu. We keli etatelu ka wulu ami. We kakaminye ekumba; we keli lu dihuli dia ladiku lu akambu wa nemo ndu lu akambu a wulu.

4 We ndjalaka numbululo; laso we huyala lu dihuli dia ntundu, Ne dia we aketama lu dihuli diatetamaka sho. We akadilanya

lam'akayetama la wademi, dimi sho.

5 Simeyona la Lewi, weli ana w'utema otoi. Dihumo dia diesa dieko lu mvudu yawo.

6 Utema ami totoki lu sheki yawo. Nyuma kami tayalaki l'ului awo. Uma lu kele kawo mbakawadiaki antu. Ndu uma lu usihi awo, mbakawahimbulaka waumi wa ngombe eshisha.

7 Kele kawo kadjami mananu, ne dia to kakayala wulu otekoya; Ndu ududu awo, ne dia vo kema la ketshi. Dimi layámamitula uma lu Jakoba. Layadianganya lu Isariyele.

8 Juda, ananyo wayukolemiaka. Lunya laye layusukuya kotshi y'atunyi aye. Ana wa sho wayukukhusamelaka.

9 Juda eli osongo a tambwe. On'ami, we ambukalula uma lu nyama yakayadiaki. Ndi atukhuseka adui, atuhulamaka uku tambwe, uku tambwe ka wadi. Ayuwemadia na?

10 Danga dia diulelu hadiumoki uma le Juda. Kuyanga ukalimba a khum'ekanga uma l'atei ekulu andi, Edja ndu lam'ayuya Shilo. Wedja tshe wayukitanyiaka aui andi.

11 Ndi ayukeleka punda kandi l'okodi wa vinyo, Ndu ona punda kandi ka wadi l'okodi wuleki dimena. Ndi nsulaka ahondo andi la wanu, La koti diandi la ashi w'elua wa tilili.

12 Ashu andi wayeloka la wanu, Ndu anyu andi wayuyalaka wema l'enwelo k'aweke.

13 Zebuluna, ayudjaseka l'umamu w'ashi a waki. Ndi ayudjaseka l'umamu atetetaka mashua. Ulelu andi ayukuma lu leke la Sidona.

14 Isakara, eli punda ka wulu, Katetamaka l'atei w'ekutu.

15 Ndi menaka ati: Dihuli diatmetamaka ololo mbedio; Ndu wudja ati: Dimena efula mbewo. Ndu ndi atukututeka diheka diandi dia memba wutshu. Atukitanyiaka nfuta wudja.

16 Dane, ayusambulaka akambu w'asikandi, Uku diuhu dimotshi l'atei wa Isariyele.

17 Dane ayuyala ului lu mbuka, Tshula lu vuka ya tshitshe, Diayulumataka sanga ya falasa, Dia umbahemi ato nko ekalikali.

18 We Latuyalaka, dimi lambulungamela panda kaye.

19 Ngada, atomboki wayúkhunguswela. Keli ndi ayákhunguswela ndu vo, ayuyelana la wo.

20 Ashere, ayuyalaka la mbu ya nde y'ololo. Ndi ayuyalaka la mbu ya nde yuleki

ololo yatolekaka khumi ya dikanga.

21 Nafetali, eli lufumbo lambutshungo. Ndi nteketaka aui w'amena efula.

22 Josefu, eli lukuno l'utamba a lumu wuleki nto elua, Lukuno l'utamba wa nto elua lasuki l'eteko. Tahi yawo yatulaka etali, ndekanaka lukumbu la ngelu.

23 Ambuki w'eta wakohenyahenyaka; Vo wakawukaka pitu, Watüyelaka, ne dia vo mbuhetshaka.

24 Keli uta andi akatshikala wulu, Ndu anya andi wakakikitala, Uma lu lunya la Kanga Wulu la Jakoba (uma lu lukumbu l'ulami, Dive dia wuki dia Isariyele).

25 Unyashungu a sho, ayukukimanyia, Kanga-Wulu-Tshe, ayukotshokola La etshoko wa la tshina di'ashi, La etshoko w'awele wa wali, Ndu wa diwutshi.

26 Etshoko ami, dime sho, wambediama Ladiku di'etshoko a wapapa, Edja ndu ladiku dia ete wa akuna wa pundju. Etshoko ene wayali l'ote wa Josefu, Ladiku dia lufule la one leli uwandji wa anangu.

27 Bendjamina, eli laundu latatshatshaka nyama, La pindju ku ndi nde nyama kakandandji, La dikolo ku ndi ndjukikaha.

Nyoi la Utanda wa Jakoba

28 Aso tshe weli wauhu dikumi la ahendi wa Isariyele. Aui aso tshe mbakateketa shewo lam'akandâtshokolaka. Ndi akatshokola untu l'untu uku otshoko andi. 29 Ndi akâkokomiya ati: Dimi luyanga ntsho le wapapa, kanyutunkhunde lasuki la wumbu a wapapa, lu wuku weli l'ekambo ka Eferona, usi Hiti, 30 lu wuku weli l'ekambo ka la Makipela kelanedi la Mamare, lu kete ya Kanana. To keli ekambo kakasumbi Abarahama uma le Eferona, usi Hiti, dia ndjala dihuli di'ekhundelu k'asi khumbu kandi. 31 Leko kakawakhunde Abarahama la wadendi Sara. Ndu leko kakawakhunde Isaka la wadendi Rebeka. Leko kakamakhunde ndu Lea. 32 Ekambo la wuku weli loko wakasumbama uma le ana wa Hiti. 33 Lam'akashidiya Jakoba ndakana la an'andi, ndi akakutula ekulu andi uya lu tangi, akakitshiya, akatshu utsha le washi.

50 Josefu akakhumbatela udu wa shi, akatundo la delu, akaleli wulu, akônone. 2 Josefu akatela wetshi andi dia wo mumia udu wa shi la mbukita binyi. Ku wetshi wakumia udu wa Isariyele, wakûkiti binyi. 3 Lam'aketi nshi akumi anei, vo

wakakumiya mbûmia la mbukita binyi. Asi Edjibitu wakûleli nshi akumi esambeli.

4 Lam'akawahandjula utanda wa Jakoba, Josefu akasengasenga antu wa lu luudu la Farayo ati: Naka nyu nyambumbuka ketshi, nyonteketele le Farayo, nyati: 5 Shi Josefu akatautshibisha ati: Enda, dimi laya langa lambelela ukunda. Dimi lakatatshimi diumbu diami lu kete ya Kanana, kutunkhunde leko. Kakiane Josefu ambukolomba ati: Dimi lambukosengasenga nti: Etawo dimi ntsho la ntukhunde udu wa papa, ku layukalula ntu. 6 Ku Farayo akûkaluya diui ati: Tshoka, kutukhunde udu wa sho uku akandatakutshibisha. 7 Ku Josefu akatshu la ntukhunde shi. Ekambi tshe wa Farayo, dihangamendi dia lu luudu landi ndu dia kete y'Edjibitu tshe, wakatshu kame la ndi. 8 Ndu waku tshe wa lu luudu la Josefu, ndu anangu ndu wa lu luudu la shi, wakatshu la ndi. Paka an'awo wa tshitshe la dungalunga diawo mbakawatshiki lu kete ya Ngoshena. 9 Vo wakatshu ndu la pusupusu ndu la ambahemi wa falasa. Josefu akatshu la ului a wuki w'antu. 10 Vo wakakumi lu dihuli di'esuswelu ka l'Atada keli la wedi wa Jorodana. Vo wakatundo la alelu, wakaleli wulu. Ku ndi akatshi utanda wa shi nshi esambeli. 11 Asi Kanana, akanga a kete, wakenyi utanda ako lu dihuli di'esuswelu ka l'Atada; wakati vati: Nyendi utanda a wuki one w'asi Edjibitu! Diako mbakawole dihuli dieli la wadi wa Jorodana vati: Abele-Mizirayima (kitshimudi ati: Utanda w'asi Edjibitu). 12 Ana apami wa Jakoba wakatshela shewo akambu tshe uku akandatawatedi. 13 Vo wakembe udu andi utsha la Kanana, wakatûkhunde lu wuku wa l'ekambo ka la Makipela. Abarahama akatasumbi wuku ako wa l'ekambo kelanedi la Mamare uma le Eferona, usi Hiti, dia wuku ako ndjala dihuli di'ekhundelu k'asi khumbu kandi. 14 Lam'akashili Josefu nkunde shi, ndi la anangu la waku tshe wakatshu la ndi dia ntukhunde shi, wakakalula l'Edjibitu.

Nyoi ka Josefu

15 Lam'akenyi anangu Josefu vati: Shesu ambuvo, vo wakatanela vati: Hateyi kana Josefu ayutuhetsha, ayutosomboya kolo tshe kakatûshela. 16 Ku vo wakakumi diui le Josefu vati: Sho akatatshi diui ne la ntundu ndi atavu ati: 17 Kanyuteli Josefu aui ane nyati: Udimanyia ananyo, ekambi a Unyashungu a sho, kolo kawo. Josefu akaleli lam'akanduki aui aso. 18 Ndu anangu vame wakatshu, wakatûkhusamela;

ETATELU

wakawutela vati: Ekambi aye mbesu. 19 Ku Josefu akâkaluya diui ati: Tanyukaki woma. Dimi kaya lu dihuli dia Unyashungu uka? 20 Mete, nyu nyakalangi ntshelami kolo, keli Unyashungu akakadimula kolo ololo, dia nshidiya akambu wambutshama kakiane, dia nshimbela nyumu y'antu efula. 21 Okone tanyukaki woma, dimi layunyushaka mbu ya nde ndu nyu ndu an'anyu. Ndi akâsambi, akateketa la wo la ngandji.

22 Josefu akadjase lu kete y'Edjibitu, ndi la wa lu luudu la shi. Josefu akayala la deku lukama la dikumi. 23 Ndi akenyi ana wa

Efarayima edja ndu lu lolonga la satu. Ndi akatemberi ndu tukanula tandi, ana wa Makira, on'a Manase, lu dihelo diandi. 24 Ku Josefu akatela anangu ati: Dimi one aya langa lambelela ukunda. Keli mete Unyashungu ayunyendaka, ayunyolombola utsha lu kete yakandatshibi dia mbisha Abarahama, Isaka la Jakoba. 25 Josefu akatshibia ana wa Isariyele ati: Unyashungu ayunyendaka, ku nyu nyayemba weka ami uma lindu. 26 Josefu akavu lam'akandayala la deku lukama la dikumi. Vo wakumia udu andi, wakûkiti binyi, ku vo wakawudji lu oshete, wakulamaka l'Edjibitu.